

Înalta Curte de Casație și Justiție

PROIECT MANAGERIAL pentru exercitarea atribuțiilor specifice funcției de vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție

Candidat: judecător dr. ILIE IULIAN DRAGOMIR

București

- 2016 -

„Ordinea de drept este una din mărețiile omului”

(Petre Țuțea)

CUPRINS

CAPITOLUL I	CONSIDERAȚII INTRODUCATIVE PRIVIND ORGANIZAREA ȘI COMPETENȚELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	1
CAPITOLUL II	SINTEZA PRINCIPALELOR ACTIVITĂȚI ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	7
Secțiunea 1	Datele statistice relevante privind volumul activității judiciare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2015	7
Secțiunea 2	Rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție în unificarea practicii judiciare	8
Secțiunea 3	Unele aspecte privind evoluția înregistrată în Mecanismul de Cooperare și Verificare și implementarea Strategiei Naționale Anticorupție	11
Subsecțiunea 1	Progresele înregistrate în lupta împotriva corupției	11
Subsecțiunea 2	Participarea Înaltei Curți de Casație și Justiție la implementarea Strategiei Naționale Anticorupție	14
CAPITOLUL III	ANALIZA ȘI CLASIFICAREA ATRIBUȚIILOR VICEPREȘEDINTELUI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	16
CAPITOLUL IV	ANALIZA SWOT A ACTIVITĂȚII FUNCȚIONALE ȘI MEDIULUI ORGANIZAȚIONAL AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	30
Secțiunea 1	Considerații preliminare privind managementul strategic	30
Secțiunea 2	Diagnoza situației actuale a Înaltei Curți de Casație și Justiție în matricea analizei SWOT	33

CAPITOLUL V	MĂSURILE STRATEGICE PROPUSE PENTRU MANAGEMENTUL OPERAȚIONAL ÎN EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR SPECIFICE FUNCȚIEI DE VICEPREȘEDINTE AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	60
Secțiunea 1	Măsuri pentru sporirea eficienței Înaltei Curți de Casație și Justiție în soluționarea cauzelor	60
Secțiunea 2	Noua paradigmă și măsuri proactive pentru reconfigurarea mediului intraorganizațional al Înaltei Curți de Casație și Justiție	82
<i>ANEXA nr.1</i>	<i>Activitatea judiciară a Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2015</i>	<i>A</i>
<i>ANEXA nr.2</i>	<i>Date relevante privind activitatea Completelor de 5 judecători în anul 2015</i>	<i>B</i>
<i>ANEXA nr.3</i>	<i>Dinamica Recursurilor în Interesul Legii în perioada 2013-2015</i>	<i>C</i>
<i>ANEXA nr.4</i>	<i>Deciziile în interesul legii în materie penală pronunțate în anul 2015</i>	<i>D</i>
<i>ANEXA nr.5</i>	<i>Dinamica sesizărilor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în anii 2014-2015</i>	<i>F</i>
<i>ANEXA nr.6</i>	<i>Diagrama organizațională de subordonare administrativă în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție</i>	<i>G</i>
Bibliografie		H

CAPITOLUL I

CONSIDERAȚII INTRODUCTIVE PRIVIND ORGANIZAREA ȘI COMPETENȚELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Cu titlu de premisă, principală misiune a instanțelor judecătorești de înfăptuire a unui sistem judiciar imparțial, independent și credibil în scopul apărării și realizării¹ drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a celorlalte drepturi și interese legitime deduse judecății, reprezintă o obligație asumată de România, prin aderarea la Uniunea Europeană, subsumat scopului de creare a unui spațiu european unic de siguranță, libertate și justiție.

Rezultatele activității judiciare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, impactul pe care acestea îl induc în societate și modul în care sunt soluționate problemele justițiabililor reflectă nivelul de adecvare a sistemului judiciar în ansamblul său la cerințele realității sociale.

În aceste condiții, percepția publică cu privire la actul de justiție, dar și gradul de recunoaștere² și încredere în hotărârile instanțelor de judecată naționale în spațiul Uniunii Europene reprezintă un barometru de analiză.

Realizarea acestor obiective impun implementarea unor practici manageriale și a unui plan de măsuri, apte să determine continuarea modernizării instituționale a Înaltei Curți de Casație și Justiție prin compatibilizarea sa cu exigențele juridice din spațiul european.

În acest sens apreciez că, se impune o abordare proactivă a principiilor și procedurilor justiției comunitare pentru eficientizarea managementului operativ-judiciar, cu efect nemijlocit în influențarea atitudinii magistraților, justițiabililor, celorlalte autorități și instituții ale statului și pentru sporirea încrederii față de actul judiciar, într-un mediu extern caracterizat prin ostilitate cvasi-generalizată și uneori, cu ingerințe sau presiuni la statutul acestora.

¹ Hotărârile judecătorești au drept scop primordial nu numai soluționarea unui anumit litigiu asigurându-le părților securitatea juridică, ci și, stabilirea jurisprudenței pentru a evita apariția altor contencioase și a asigura pacea socială [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.3 paragraf 7].

² Principiul recunoașterii mutuale a hotărârilor și acceptarea efectelor acestora în spațiul unic european pornește de la concepția că, în fiecare stat membru al Uniunii Europene justiția se realizează în condiții egale și cu respectarea aceluiași valori.

Din această perspectivă, activitatea vicepreședintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție poate fi caracterizată ca având o dimensiune organizatorică și administrativă, și una pe linia coordonării activităților profesionale de unificare a practicii judiciare.

Pentru o bună îndeplinire a atribuțiilor specifice funcției de vicepreședinte sunt esențiale cunoașterea competenței Înaltei Curți de Casație și Justiție și aplicarea metodelor moderne de management, având drept scop atât îndeplinirea obiectivelor strategice, cât și organizarea activității administrative care vor putea asigura reacția operațională necesară la modificările ce intervin în dinamica sistemului judiciar și a mediului social global.

Structurarea adecvată a mediului intraorganizațional și repartizarea judicioasă a sarcinilor vor facilita motivarea și responsabilizarea tuturor categoriilor de personal (*judecători, magistrați-asistenți și personal auxiliar de specialitate*) pentru implicarea în actul decizional, permițând și dezvoltarea inițiativei.

Promovarea unui climat de comunicare onestă care să permită tuturor categoriilor de personal exprimarea opiniilor asupra obiectivelor operaționale și implicarea în realizarea acestora trebuie să constituie repere pentru activitatea judiciar - administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Beneficiile aplicării acestor tehnici de management orientate către performanțe profesionale cuantificabile constituie soluția pentru adaptarea Înaltei Curți de Casație și Justiție la provocările din mediul național și european în vederea pronunțării unor hotărâri judecătorești într-un termen rezonabil și predictibil, ceea ce va contribui și la întărirea încrederii publice.

Planul managerial conceput pentru exercitarea atribuțiilor specifice funcției de vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție propune o strategie flexibilă care să valorifice eficient resursele umane, informaționale și materiale și să asigure evoluția în activitatea judiciară specifică.

Organizarea și competențele Înaltei Curți de Casație și Justiție

În temeiul prevederilor art. 18 din **Legea³ nr. 304/2004** privind organizarea judiciară, cu modificările și completările ulterioare (ultima fiind prin O.U.G.⁴ nr.18/2016), în România funcționează o unică instanță supremă, denumită Înalta Curte de Casație și Justiție, cu personalitate juridică și cu sediul în capitala țării.

Înalta Curte de Casație și Justiție este instanța supremă în ierarhia instanțelor judecătorești naționale ce are rolul principal în exercitarea puterii judecătorești și realizarea actului de justiție care să asigure garantarea securității juridice a persoanelor și bunurilor acestora, iar potrivit dispozițiilor art. 126 alin.3 din Constituția României asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii pe teritoriul țării de către instanțele de judecată.

Înalta Curte de Casație și Justiție este *organizată* în patru secții - Secția I civilă, Secția a II-a civilă, Secția penală, Secția de contencios administrativ și fiscal și Secțiile Unite, cu competență proprie (*art.19 alin. 2 din Legea nr.304/2004*).

În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precum și patru complete de 5 judecători (*art.19 alin. 2¹ din Legea nr.304/2004*).

Secția I civilă, Secția a II-a civilă și Secția de contencios administrativ și fiscal ale Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, precum și recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecătii a fost întrerupt în fața curților de apel (*art.21 din Legea nr.304/2004*).

Totodată, Secțiile Înaltei Curți, în raport cu competența fiecăreia, soluționează:

- cererile de strămutare, pentru motivele prevăzute în codurile de procedură;
- conflictele de competență, în cazurile prevăzute de lege;
- orice alte cereri prevăzute de lege (*art.23 alin.1 din Legea nr.304/2004*).

Pe de altă parte, **Secția penală** a Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă:

- în primă instanță, procesele și cererile date prin lege în competența de primă instanță a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de curțile de apel și de Curtea Militară de Apel;

³ Republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.827 din 13 septembrie 2005.

⁴ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 389 din 23 iunie 2016.

- contestațiile împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de curțile de apel, de Curtea Militară de Apel și de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție;

- apelurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecății a fost întrerupt în fața curților de apel;

- recursurile în casație împotriva hotărârilor definitive, în condițiile prevăzute de lege;

- sesizările în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei probleme de drept (*art.22 lit.a-f din Legea nr.304/2004*).

Competența materială de judecată a acestei secții este stabilită prin dispozițiile art. 40 alin.1-5 Cod⁵ procedură penală:

“(1) Înalta Curte de Casație și Justiție judecă în primă instanță infracțiunile de înaltă trădare, infracțiunile săvârșite de senatori, deputați și membri din România în Parlamentul European, de membrii Guvernului, de judecătorii Curții Constituționale, de membrii Consiliului Superior al Magistraturii, de judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție și de procurorii de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(2) Înalta Curte de Casație și Justiție judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de curțile de apel, de curțile militare de apel și de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(3) Înalta Curte de Casație și Justiție judecă recursurile în casație împotriva hotărârilor penale definitive, precum și recursurile în interesul legii.

(4) Înalta Curte de Casație și Justiție soluționează conflictele de competență în cazurile în care este instanța superioară comună instanțelor aflate în conflict, cazurile în care cursul justiției este întrerupt, cererile de strămutare în cazurile prevăzute de lege, precum și contestațiile formulate împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel în cazurile prevăzute de lege.

(5) Înalta Curte de Casație și Justiție soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege”.

Completele ⁶ de 5 judecători soluționează, conform dispozițiilor art. 24 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, apelurile împotriva hotărârilor

⁵ Adoptat prin Legea nr. 135/2010 privind Noul Cod de Procedură Penală, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial nr. 486 din 15 iulie 2010, în vigoare din 1 februarie 2014.

⁶ Menționăm că anterior, Completul de 9 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție era organizat conform prevederilor art. 19 alin. 2 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată; competența sa fiind reglementată conform art. 24 din aceeași lege.

După intrarea în vigoare a Legii nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, care au modificat prevederile suscitete din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, au fost constituite două complete penale de 5 judecători. La nivelul anului 2016, Completul de 9 judecători nu a continuat să fie investit cu soluționarea unor cauze înregistrate pe rol, anterior modificărilor legislative aduse prin Legea nr. 202/2010 susmenționată.

pronunțate în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, soluționează contestațiile împotriva încheierilor pronunțate în cursul judecății în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, soluționează cauzele în materie disciplinară potrivit legii și alte cauze date în competența lor prin lege.

De asemenea, potrivit dispozițiilor art. 25 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, Înalta Curte de Casație și Justiție se constituie în ***Secții Unite*** când soluționează sesizările privind schimbarea jurisprudenței instanței supreme sau pentru sesizarea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare.

Legea⁷ nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor a modificat procedura de soluționare a recursului în interesul legii, sens în care principalul mecanism de unificare a practicii a fost asigurat de înființarea și funcționarea unei noi formațiuni de judecată intitulată „***Completul competent să judece recursul în interesul legii***”.

Regulile de alcătuire a completelor și procedura de soluționare a sesizărilor cu recurs în interesul legii sunt reglementate prin dispozițiile art. 473 din Codul de procedură penală. Totodată, dispozițiile art. 27¹ - 27² din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție redau *in extenso*, dispozițiile legii de procedură.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 27¹ alin.1 din Regulamentul⁸ privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat cu ultimele modificări aduse prin Hotărârea⁹ Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.9 din 05 aprilie 2016 “*recursul în interesul legii se judecă de un complet format din președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții de secții din cadrul acesteia și un număr de 20 de judecători, dintre care 14 judecători din secția în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții*”.

Mecanismul de unificare al practicii judiciare desemnat de sesizările pentru pronunțarea unor hotărâri prealabile este reglementat prin dispozițiile art. 475 - 477¹ din Codul de procedură penală, atât din perspectiva procedurii de soluționare a acestora, cât și a regulilor de alcătuire a ***Completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept***.

Pe de altă parte, dispozițiile art. 27⁴ din Regulament redau *in extenso*, dispozițiile legilor procesuale.

⁷ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010.

⁸ În continuare din considerente de economie de text, se va denumi **Regulament**.

⁹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 274 din 12 aprilie 2016.

Conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție se asigură de către președinte, doi vicepreședinți și Colegiul de conducere (*art. 28 alin.1 din Legea nr.304/2004*).

Adunarea Generală a Judecătorilor potrivit dispozițiilor art.22 din Regulament are următoarele atribuții:

- a) aprobarea raportului anual de activitate, care se dă publicității;
- b) aprobarea bugetului Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu avizul consultativ al Ministerului Finanțelor Publice;
- c) alegerea celor 2 membri pentru Consiliul Superior al Magistraturii, în condițiile legii;
- d) desemnarea celor 2 judecători care îl ajută în îndeplinirea atribuțiilor prevăzute de lege pe judecătorul care prezidează adunarea generală în cazul alegerii membrilor Consiliului Superior al Magistraturii;
- e) adoptarea deciziei de revocare a reprezentanților Înaltei Curți în Consiliul Superior al Magistraturii;
- f) dezbateră și aprobarea măsurilor necesare pentru buna desfășurare a activității Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează **compartimentele**: Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică, Cancelaria, Departamentul economico-financiar și administrativ, Biroul de informare și relații publice, Compartimentul relații internaționale, Compartimentul juridic, Compartimentul¹⁰ de audit public intern, Compartimentul de protecție a muncii (art.56-91⁵ din Regulament).

¹⁰ Obiectivele auditului public intern, conform art. 3 din Legea nr. 672/2002 privind auditul intern, republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.856 din 05 decembrie 2011, sunt:

a) activități de asigurare, care reprezintă examinări obiective ale elementelor probante, efectuate în scopul de a furniza entităților publice o evaluare independentă a proceselor de management al riscurilor, de control și de guvernantă (prin art.2 lit.p din aceeași lege se stabilește că *guvernantă reprezintă ansamblul proceselor și structurilor implementate de management în scopul informării, direcționării, conducerii și monitorizării activităților entității publice către atingerea obiectivelor sale*);

b) activități de consiliere menite să adauge valoare și să îmbunătățească procesele guvernantei în entitățile publice, fără ca auditorul intern să își asume responsabilități manageriale.

Sfera auditului public intern cuprinde:

✓ activitățile financiare sau cu implicații financiare desfășurate de entitatea publică din momentul constituirii angajamentelor până la utilizarea fondurilor de către beneficiarii finali, inclusiv a fondurilor provenite din asistența externă;

✓ constituirea veniturilor publice, respectiv autorizarea și stabilirea titlurilor de creanță, precum și a facilităților acordate la încasarea acestora;

✓ administrarea patrimoniului public, precum și vânzarea, gajarea, concesiunea sau închirierea de bunuri din domeniul privat/public al statului ori al unităților administrativ-teritoriale;

✓ sistemele de management financiar și control, inclusiv contabilitatea și sistemele informatice aferente.

(A se vedea pe larg, M. Ghiță, M. Sprânceană, *Auditul intern al instituțiilor publice*, Editura Tribuna Economică, București, 2004, pag.62).

CAPITOLUL II

SINTEZA PRINCIPALELOR ACTIVITĂȚI ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA 1

Datele¹¹ statistice relevante privind volumul activității judiciare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2015

În anul 2015, volumul general de activitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție a înregistrat o scădere față de nivelul anului 2014.

Astfel, dacă în anul 2014 pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție se aflau înregistrate **25.275** de cauze, din care **14.749** de cauze nou intrate, în anul 2015 s-au înregistrat pe rol **22.349** de cauze, din care **14.942** de cauze nou intrate.

În condițiile deficitului de personal al instanței supreme și a lipsei spațiilor în care s-a desfășurat activitatea, dar și impactului dispozițiilor noilor coduri penal și de procedură penală, raportat la volumul de activitate menționat, Înalta Curte de Casație și Justiție a înregistrat o scădere și în ceea ce privește cauzele soluționate - **13.888**, față de **17.866** de cauze soluționate în anul 2014.

Astfel, la finele anului 2015 se aflau înregistrate pe stoc **8.472** de cauze, cu **1.065** de cauze mai mult decât nivelul stocului înregistrat la sfârșitul anului 2014 – **7.407** cauze.

Volumul activității judiciare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2015 este prezentat în *Anexa nr. 1*.

Datele statistice pentru anul 2015 a activității Completelor de 5 Judecători, atât în materie civilă, cât și penală sunt următoarele:

Dosare în stoc la începutul anului	37
Dosare intrate în cursul anului	490
Total dosare pe rol	527
Dosare soluționate în cursul anului	446+3*
Dosare rămase pe rol la sfârșitul anului	81

*Notă: - Dosarele 2734/1/2015/a3, 2736/1/2015/a3 și 2737/1/2015/a3 ale Completului de 5 judecători au fost soluționate prin decizii cu număr.

¹¹ Referințele prezentate în continuare sunt extrase din bilanțul Înaltei Curți de Casație și Justiție pe anul 2015 publicat la adresa <http://www.scj.ro/CMS/0/PublicMedia/GetIncludedFile?id=17950> și includ cauzele aflate pe stoc, dosarele nou intrate, cauzele soluționate și cauzele suspendate în intervalul de referință.

Datele statistice privind durata soluționării cauzelor în funcție de stadiul procesual, operativitatea și încărcătura pe judecător/ magistrat asistent pentru anul 2015, la nivelul Completelor de 5 Judecători, sunt prezentate în *Anexa nr.2*.

Pe de altă parte, în cursul anului 2016 au fost înregistrate pe rolul instanței supreme un număr de 9195 de dosare din care: 750 la Secția Penală, 780 la Secția a I-a Civilă, 828 la Secția a II - a Civilă, 6713 la Secția de contencios administrativ și fiscal, 91 de cauze la Completele de 5 judecători, 26 de cauze la Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și 7 cauze la Completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii.

SECȚIUNEA 2

Rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție în unificarea practicii judiciare

Realizarea actului de justiție care să asigure garantarea securității juridice a persoanelor și a bunurilor acestora are ca premisă esențială interpretarea și aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul țării de către instanțele de judecată.

Potrivit atribuțiilor stabilite prin dispozițiile art. 126 alin. 3 din Constituția României și ale art. 18 alin. 2 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, instanța supremă asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.

Înalta Curte de Casație și Justiție ca instanța de control judiciar de ultim grad are rolul de a îndrepta erorile de interpretare și aplicare a legii din hotărârile celorlalte instanțe – premisa credibilității justiției și element de structură al principiului constituțional și convențional al liberului acces la justiție¹², precum și a dreptului la un proces echitabil¹³, stabilind prin deciziile sale, raționamente și

¹² Principiul liberului acces la justiție, statuat prin dispozițiile art.21 din Constituția României, oferă fiecărei persoane dreptul de a accede la instanța judecătorească în vederea apărării drepturilor sale și constituie o garanție a existenței societății democratice.

Așa cum s-a subliniat în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în interpretarea și aplicarea articolului 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, simpla consacrare legală a principiului liberului acces la justiție nu este de natură a asigura și o eficacitate reală a acestuia, atât timp cât, în practică, exercitarea sa întâmpină obstacole.

¹³ Art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, dispune obligația statelor de a institui instanțe independente și imparțiale și de a promova instaurarea procedurilor eficiente.

argumente juridice ce reprezintă îndrumare de jurisprudență pentru sistemul judiciar național.

A. Principala competență a Înaltei Curți de Casație și Justiție în domeniul asigurării unei practici judiciare unitare este cea privind soluționarea în cursul anului 2015, în temeiul art. 514 și urm. din Codul de procedură civilă și al art. 471 din Codul de procedură penală, a recursurilor în interesul legii.

Datele statistice ale activității *Completului competent să judece recursul în interesul legii* în anul 2015 au fost următoarele:

Dosare în stoc la începutul anului	6
Dosare intrate în cursul anului	24
Total dosare pe rol	30
Dosare soluționate în cursul anului	28
Dosare rămase pe rol la sfârșitul anului	2

În anul 2015 au fost înregistrate 24 sesizări cu recurs în interesul legii, fiind pronunțate 28 decizii în interesul legii (6 înregistrate în 2014 și 22 înregistrate în 2015), din care 21 au fost pronunțate în materie civilă și 7 în materie penală.

Din totalul cauzelor 25 recursuri în interesul legii au fost admise, 1 respins și 2 conexe.

Din totalul celor 28 de cauze, ponderea sesizărilor cu recurs în interesul legii a fost următoarea :

- ✓ 2 sesizări promovate de Colegiul de Conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- ✓ 8 sesizări promovate de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- ✓ 1 sesizare promovată atât de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cât și de Avocatul Poporului;
- ✓ 4 sesizări promovate de Avocatul Poporului;
- ✓ 13 sesizări promovate de Colegiile de conducere al Curților de Apel Alba Iulia, București, Bacău, Cluj, Constanța, Ploiești și Constanța, toate având

Îndeplinirea acestei obligații capătă sens când are drept rezultat autorizarea judecătorilor de a administra în mod just și corect justiția, atât în drept cât și în fapt, în avantajul strict al cetățenilor [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni(CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.2 paragraf 3].

atașate puncte de vedere ale Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Examinarea comparativă a volumului total și defalcat pe materii civilă și penală a recursurilor în interesul legii în anii 2013-2015 este prezentată în *Anexa nr.3*.

Toate recursurile în interesul legii au fost soluționate în intervalul de 3 luni de la data sesizării instanței, iar deciziile pronunțate în interesul legii au fost publicate în Monitorul Oficial și pe site-ul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În anul 2015 au fost desemnați titulari în Completele competente să soluționeze recursul în interesul legii toți judecătorii instanței supreme, fiind desemnați raportori 61 de judecători care au avut și rolul de a verifica considerentele hotărârilor pronunțate.

La judecata recursurilor în interesul legii au fost desemnați să participe 9 magistrați asistenți.

În activitatea de unificare a jurisprudenței naționale în anul 2015, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completele pentru solutionarea recursurilor în interesul legii, au pronunțat un număr de 24 decizii (recursuri în interesul legii), din care 15 în materia civilă, 6 în materia penală și 3 în materia contencios administrativ și fiscal.

Deciziile în interesul legii pronunțate în cursul anului 2015 în materie penală sunt prezentate în *Anexa nr.4*.

B. Soluționarea sesizărilor în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

Volumul de activitate la *Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept* în anul 2015 a fost următorul:

Dosare în stoc la începutul anului	9
Dosare intrate în cursul anului	86
Total dosare pe rol	95
Dosare soluționate în cursul anului	80
Dosare rămase pe rol la sfârșitul anului	15

Pe rolul Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept au fost înregistrate în cursul anului 2015 un număr de 86 de sesizări, din care 38 în materie

civilă, 35 în materie penală și 13 în materie de contencios administrativ și fiscal, fiind soluționate 80 sesizări prelabile, din care 47 în materie civilă și de contencios administrativ și fiscal și 33 în materie penală.

Precizăm că prin comparație cu anii precedenți, se observă o creștere semnificativă a cauzelor.

Examinarea comparativă a volumului total de sesizări și defalcat pe materii civilă și penală a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în anii 2014-2015 este prezentată în *Anexa nr.5*.

Toate sesizările au fost soluționate în intervalul de 3 luni de la data sesizării instanței, iar deciziile pronunțate au fost publicate în Monitorul Oficial și pe site-ul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În anul 2015 au fost desemnați titulari în Completele de dezlegare a problemelor de drept toți judecătorii instanței supreme, iar raportori 104 judecători.

La judecata cauzelor în Completele de dezlegare a problemelor de drept au fost desemnați 33 de magistrați asistenți.

În cursul anului 2015, Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept au pronunțat în total 86 decizii (38 sesizări prelabile în materia civilă, 13 sesizări prelabile în materia contenciosului administrativ și fiscal, 35 sesizări prelabile în materia penală).

SECȚIUNEA 3

Unele aspecte privind evoluția înregistrată în Mecanismul de Cooperare și Verificare și implementarea Strategiei Naționale Anticorupție

Subsecțiunea 1

Progresele înregistrate în lupta împotriva corupției

Înalta Curte de Casație și Justiție, a fost și în anul 2015 implicată în realizarea obiectivelor de referință privitoare la respectarea statului de drept și a independenței¹⁴ sistemului judiciar, precum și reforma sistemului judiciar,

¹⁴ Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni a subliniat deja că independența judiciară trebuie concepută ca un drept al cetățenilor, enunțând în avizul său cu nr. 1 (2001) că această independență a judecătorilor "nu este o

integritatea și lupta împotriva corupției, conform recomandărilor Comisiei Europene în cadrul derulării *Mecanismului de Cooperare și Verificare*, instituit prin Decizia 2006/928/CE a Comisiei Uniunii Europene din 13 decembrie 2006.

În vederea menținerii progreselor înregistrate anterior și a măsurilor recomandate în rapoartele precedente ale Comisiei Europene, Înalta Curte de Casație și Justiție a concentrat realizarea următoarelor activități :

- asigurarea publicării jurisprudenței pe web-site (link-ul “Jurisprudență” - “Căutare jurisprudență”), atât a deciziilor relevante pronunțate de secții și completele de 5 judecători în rezumat, cât și a textului integral al deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, inclusiv deciziile privind sesizările prealabile;

La finele anului 2015, pe pagina de internet a instanței supreme erau publicate:

- ✓ 117.000 decizii integrale și anonimizate;
- ✓ 4.600 decizii rezumate;
- ✓ 24 decizii (recursuri în interesul legii) ale Completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii (15 în materia civilă, 6 în materia penală și 3 în materia contencios administrativ și fiscal);
- ✓ 86 decizii ale Completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (38 sesizări prealabile în materia civilă, 13 sesizări prealabile în materia contencios administrativ și fiscal, 35 sesizări prealabile în materia penală).

- suplimentarea cu 21 a numărului de posturi pentru Înalta Curte de Casație și Justiție prin Hotărârea Guvernului nr.486 din 2 iulie 2015;

- soluționarea cauzelor de corupție la nivel înalt, la nivelul Secției penale și la Completelor de 5 judecători în materie penală - prioritate specială fiind acordată dosarelor în care exista riscul împlinirii termenului de prescripție.

prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul lor personal, ci le este garantată în interesul supremației dreptului celor ce cântă și cer dreptatea”.

Pe de altă parte, principiul fundamental potrivit căruia aprecierea calității intrinsece a fiecărei hotărâri judecătorești ține numai de exercitarea căilor de atac instaurate de lege, este o consecință esențială a garanției constituționale a independenței judecătorilor, concepută drept una din caracteristicile majore ale statului de drept în societățile democratice [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.2 paragrafele 4 și 5].

Astfel, în vederea asigurării celerității în cazurile de corupție la nivel înalt, s-au efectuat următoarele:

- *întocmirea și actualizarea de către fiecare magistrat-asistent, sub îndrumarea președintelui completului de judecată investit cu soluționarea dosarelor de fond, a fișei dosarului privind împlinirea termenului de prescripție pentru fiecare infracțiune dedusă judecății și fiecare inculpat în parte;*
- *întocmirea unei evidențe centralizate cu termenele previzionate, comunicate de completele investite cu soluționarea dosarelor de fond și planificarea cu prioritate a acestor cauze în sălile de judecată disponibile;*
- *încheierea de protocoale cu secțiile instanței supreme în vederea punerii la dispoziție a sălilor de judecată alocate acestora;*
- *utilizarea unor spații necesare desfășurării ședințelor de judecată la sediul Curții Militare de Apel București, în baza protocolului cu Ministerul Apărării Naționale și Curtea Militară de Apel București.*
- *inițierea procedurilor vizând gestionarea înregistrărilor ședințelor de judecată cu caracter secret.*

În cadrul Raportului publicat la 27 ianuarie 2016 la Bruxelles al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și de Verificare, a fost evidențiat efortul instanței supreme în ceea ce privește asigurarea consecvenței în materie de jurisprudență, apreciindu-se faptul că aceasta și-a perfecționat și mai mult practica utilizării solicitărilor de pronunțare a unor hotărâri preliminare și a recursului în interesul legii în vederea unificării jurisprudenței.

Aceste concluzii motivează eforturile de maximă anvergură pentru continuarea activităților ce revin Înaltei Curți de Casație și Justiție în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare în scopul conformării la standardele europene de către sistemul judiciar național, capabil să implementeze aquis-ul comunitar și care impune independența reală și absența implicării factorilor politici, precum și soluționarea într-o perioadă rezonabilă a cauzelor.

Subsecțiunea 2

Participarea Înaltei Curți de Casație și Justiție la implementarea Strategiei Naționale Anticorupție

Înalta Curte de Casație și Justiție, consecventă principiilor asumate prin declarația semnată alături de Consiliul Superior al Magistraturii și de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, la data de 25 octombrie 2012, de aderare la mecanismul de implementare și monitorizare a Strategiei¹⁵ Naționale Anticorupție pe perioada 2012-2015 aprobată prin Hotărârea¹⁶ Guvernului nr. 215 din 20 martie 2012 a depus eforturi în vederea realizării obiectivelor asumate în cadrul Planului Sectorial de Acțiune propriu, pentru implementarea acestei strategii.

În acest sens, au fost concentrate acțiunile asupra următoarelor obiective: creșterea transparenței instituționale, consolidarea integrității și transparenței sistemului judiciar prin promovarea măsurilor anticorupție și a standardelor etice profesionale, continuarea progreselor deja înregistrate în procesul de soluționare a dosarelor de mare corupție, monitorizarea implementării planului sectorial și participarea la sistemul național de monitorizare a SNA.

În procesul implementării și monitorizării SNA, în cursul anului 2015 au fost efectuate următoarele activități :

- **19.02.2015** - prezența la a VIII-a reuniune a Platformei de cooperare a autorităților independente și a instituțiilor anticorupție;
- **27.02.2015** – transmiterea către Secretariatul Tehnic din cadrul Ministerului Justiției a documentelor întocmite în activitatea de implementare a SNA: o secțiune narativă, care reflectă evoluțiile majore înregistrate, în cursul anului 2014, în procesul de implementare a Planului sectorial; o secțiune tabelară care cuprinde progresele înregistrate în implementarea fiecărei măsuri prevăzute în Planul sectorial; raportul de autoevaluare privind inventarul măsurilor preventive anticorupție – forma consolidată pentru anul 2014, situația aferentă anului 2014 privind incidentele de integritate.
- **28.08.2015** – similar, transmiterea către Secretariatul Tehnic din cadrul Ministerului Justiției a următoarele documente: o secțiune narativă, care reflectă evoluțiile majore înregistrate, în cursul primului semestru al anului 2015, în

¹⁵ În continuare se va utiliza acronimul „SNA”.

¹⁶ Publicată în M.Of. nr. 202 din 27 martie 2012.

procesul de implementare a Planului sectorial; o secțiune tabelară care cuprinde progresele înregistrate în implementarea fiecărei măsuri prevăzute în Planul sectorial; raportul de autoevaluare privind inventarul măsurilor preventive anticorupție – aferentă I semestru al anului 2015.

CAPITOLUL III

ANALIZA ȘI CLASIFICAREA ATRIBUȚIILOR VICEPREȘEDINTELUI ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Cu titlu de premisă, conducerea¹⁷ administrativ-judiciară în cadrul instanțelor judecătorești, este definită ca un proces de direcționare a activității de judecată bazată pe eficiența utilizare a resurselor materiale, informaționale și umane - în scopul asigurării unui echilibru a volumului de activitate pe fiecare categorie de personal (*judecători, magistrați-asistenți, personal auxiliar de specialitate, informaticieni, personal contractual*) în funcție de atribuțiile prevăzute de lege; și în vederea obținerii unor performanțe profesionale specifice cuantificabile.

Atribuțiile vicepreședintelui stabilite în *Regulamentul¹⁸ privind organizarea și funcționarea administrativă* a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat cu ultimele modificări aduse prin Hotărârea¹⁹ Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.9/2016 și prin trimitere la *Regulamentul²⁰ de ordine interioară al instanțelor judecătorești*, adoptat prin Hotărârea²¹ Consiliul Superior al Magistraturii nr. 1375 din 17 decembrie 2015, sunt caracteristice unui „*lider pozițional de decizie*” la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Precizăm că, începând cu data de 15 februarie 2013 de la care au fost puse în aplicare dispozițiile noului Cod de procedură civilă, în structura Înaltei Curți de Casație și Justiție există *două posturi de vicepreședinte*.

Astfel, prin Hotărârile Colegiului de Conducere nr.5 / 15 februarie 2013 și nr. 3 / 01 februarie 2014 s-au modificat dispozițiile art.14-16 din Regulament, așa încât fiecare dintre cei doi vicepreședinți exercită atribuții corespunzătoare specializării lor profesionale și asigură aplicarea noilor coduri de procedură în materie civilă și penală.

Ulterior, prin Hotărârea Colegiului de Conducere nr.15 / 28 iunie 2013 implementată la data de 17.09.2013 s-a dispus transformarea unui post de judecător

¹⁷ A se vedea pe larg C.Furtună, C.Diaconu, *Managementul administrativ-judiciar*, Editura All Beck, București, 2002, pag.7.

¹⁸ În continuare din considerente de economie de text, se va denumi **Regulament**.

¹⁹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 274 din 12 aprilie 2016.

²⁰ În continuare din considerente de economie de text, se va denumi **ROI**.

²¹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.970 din 28 decembrie 2015.

- funcție de execuție din cadrul Secției a I-a Civilă în cel de-al doilea post de vicepreședinte cu atribuții în materie civilă.

Statuarea distinctă a atribuțiilor celor două funcții de vicepreședinte validată în practică în perioada 2013-2016 asigură o bună coordonare a secțiilor și formațiunilor de judecată cu rol unificator – integrator al jurisprudenței și permite realizarea obiectivelor din planul managerial al Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Din punctul de vedere al clasificării atribuțiilor pentru vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție se disting:

I. Atribuții derivate din subordonarea față de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție

Cu titlu de premisă, vicepreședintele este subordonat președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție - fiecare, la nivel personal și împreună cu Colegiul de conducere exercitând platforma de conducere administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în sensul dispozițiilor art. 28 alin.1 din Legea nr.304/2004 și ale art.5 din Regulament.

Diagrama organizațională simplificată de subordonare administrativă la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție este prezentată în Anexa nr.6.

❖ **Prima grupă** de atribuții ale vicepreședintelui din cadrul acestei tipologii este relativă la **exercitarea atribuțiilor ce revin președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, în lipsa acestuia, conform delegării dispuse sau în baza dispoziției președintelui** (art.14 alin.1 din Regulament)

În consecința celor trei ipoteze normative distincte, vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție exercită, conform repartizării stabilite de președinte, următoarele atribuții:

- coordonează activitatea Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică și a Departamentului economico-financiar și administrativ;
- asigură conducerea generală a Cancelariei și a Biroului de informare și relații publice;
- propun colegiului de conducere măsurile necesare ce urmează a fi adoptate în procesul formării și perfecționării profesionale a judecătorilor și magistraților-asistenți;
- urmăresc dezbaterea problemelor de drept în cadrul secțiilor;
- asigură publicarea periodică a jurisprudenței;

- organizează paza sediului și a bunurilor Înaltei Curți și aprobă măsurile pentru prevenirea incendiilor, cele privind protecția muncii, protecția civilă, apărarea împotriva dezastrelor și activitățile privind problemele militare;
- controlează activitatea arhivistică, potrivit legii;
- controlează și coordonează activitatea comisiei de analiză²² privind încălcarea dreptului de acces la informațiile de interes public;
- desemnează, împreună cu președinții de secții, judecătorii din fiecare secție care asigură activitatea completelor de judecată în perioada vacanței judecătorești (art. 15 alin.1 din Regulament).

Totodată, vicepreședinții **exercită conform repartizării stabilite de președinte și următoarele atribuții privind personalul instanței:**

- aprobă fișele posturilor;
- controlează și coordonează evaluarea anuală a activității personalului, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți;
- analizează cererile și propun președintelui încadrarea personalului, în condițiile legii, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți;
- aprobă efectuarea concediilor anuale de odihnă de către personalul Înaltei Curți, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți (art.16 din Regulament).

❖ **Secunda grupă de atribuții** are în vedere următoarele:

- ✓ **prezidarea, în lipsa președintelui** (art.33 alin.1 din Legea nr. 304/2004 și art.14 alin.2 din Regulament) a:
 - *completelor de 5 judecători* (art.32 alin.5 teza I din Legea nr.304/2004 și în art.28 alin.4 din Regulament);
 - *completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii* (art.27¹ alin.2 teza a II-a din Regulament);
 - *completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept*, atunci când chestiunea de drept privește activitatea mai multor secții ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, în cazul prevăzut la art. 520 alin. 8 din Codul de procedură civilă (art.27⁵ alin.2 teza a II-a din Regulament);
 - *Secțiilor Unite* (art.24 alin.2 teza a II-a din Regulament);

²²Prin conformare la dispoz.art. 21 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public modificată, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.663 din 23 octombrie 2011.

✓ **prezidarea, în lipsa președintelui** a *Colegiului de conducere* al Înaltei Curți de Casație și Justiție (art.29 alin.2 teza a II-a din Legea nr. 304/2004 și art.20 alin.1 din Regulament).

❖ De asemenea, se includ și *atribuțiile exercitate în lipsa președintelui, în ceea ce privește completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii*, după cum urmează:

✓ După sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți ia măsurile necesare pentru *desemnarea, prin tragere la sorți, a judecătorilor din secția în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești*, precum și a judecătorilor din celelalte secții ce intră în alcătuirea completului (art. 27² alin. 1 din Regulament).

✓ În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți *stabilește secțiile interesate și numărul*²³ *judecătorilor din cadrul acestora care intră în compunerea completului*(art. 27² alin. 2 din Regulament).

✓ În cazul în care problema de drept nu intră în competența niciunei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți *desemnează, prin tragere la sorți, câte 5 judecători din cadrul fiecărei secții* (art.27² alin. 4 din Regulament).

❖ Concomitent, trebuie a fi stabilite în sfera de cuprindere a tipului de *atribuții* de subordonare nemijlocită față de Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și a celor *privitoare la desemnarea unor judecători sau magistrați-asistenți*, după cum urmează:

○ Dacă numărul de judecători necesar formării *completelor de judecată în cadrul secțiilor*²⁴ nu se poate asigura, acesta se constituie *cu judecători de la*

²³ În acest sens, numărul judecătorilor se stabilește, după cum urmează:

- ✓ dacă problema de drept prezintă interes pentru două secții, completul se compune din câte 8 judecători din cadrul secțiilor interesate și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții;
- ✓ dacă problema de drept prezintă interes pentru 3 secții, completul se compune din câte 6 judecători din cadrul secțiilor interesate și 2 judecători din cadrul celeilalte secții;
- ✓ dacă problema de drept prezintă interes pentru toate secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul se compune din câte 5 judecători din cadrul fiecărei secții.

²⁴ Reamintim că, prin dispozițiile art.32 alin.1 din Regulament se prevede că „președinții de secție stabilesc judecătorii care compun completele de judecată și programează ședințele acestora”.

Astfel, această atribuție a președinților de secție se coroborează și cu cea stabilită prin dispozițiile art. 24 alin 1 lit.b din ROI, potrivit căroră „președintele secției propune colegiului de conducere constituirea completelor de judecată, (...) urmărind asigurarea continuității acestora”.

celelalte secții, desemnați de către președintele sau vicepreședintele Înaltei Curți (art.31 alin.3 din Legea nr. 304/2004 și art. 32 alin.2 din Regulament).

○ *La ședințele de judecată ale completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii participă prim-magistratul-asistent sau un magistrat-asistent desemnat în lipsa președintelui, de unul dintre vicepreședinți dintre magistrații-asistenți repartizați la completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și completele de 5 judecători, în funcție de problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești și de specializarea magistratului-asistent (art. 27³ din Regulament).*

○ *După transmiterea sesizării președinților secțiilor interesate în soluționarea chestiunii de drept la Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți desemnează, prin tragere la sorți, câte 5 judecători²⁵ din cadrul secțiilor interesate în soluționarea chestiunii de drept (art. 27⁵ alin.3 din Regulament).*

○ *La ședințele de judecată ale completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept participă un magistrat-asistent, desemnat în lipsa președintelui, de unul din vicepreședinți dintre magistrații-asistenți repartizați la completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și completele de 5 judecători, în funcție de chestiunea de drept care constituie obiectul sesizării și de specializarea magistratului-asistent (art. 27⁶ din Regulament).*

○ *În lipsa președintelui și a vicepreședinților, Completul de 5 judecători este prezidat de un președinte de secție desemnat în acest scop în lipsa președintelui, de unul dintre vicepreședinți (art.32 alin.5 teza II din legea nr.304/2004 și art. 28 alin.4 teza a II-a din Regulament).*

○ *În scopul stabilirii celor două complete de 5 judecători în materie penală, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți desemnează anual, prin tragere la sorți, în prezența membrilor colegiului de conducere și a președinților de secții, câte 4 judecători sau după caz, câte 5 judecători din cadrul secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru fiecare dintre cele două complete (art. 29 alin.1 din Regulament).*

²⁵ În cazul în care în cadrul secțiilor au fost înființate complete specializate, conform art. 19¹ din Regulament, desemnarea, prin tragere la sorți, se realizează cu prioritate dintre judecătorii care formează completele de judecată specializate în domeniul căruia îi aparține chestiunea de drept care constituie obiectul sesizării.

○ Totodată în mod simetric, în scopul stabilirii celor *două complete de 5 judecatori în alte materii decât cea penală*, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți *desemnează judecătorii din componența acestor complete* (art. 29 alin.2 din Regulament).

○ În cazul *schimbării membrilor completelor de 5 judecatori, în cazurile de incompatibilitate și de imposibilitate obiectivă a judecătorului de a participa la ședința de judecată*, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți *desemnează judecătorul supleant sau judecătorii supleanți* (art. 29¹ alin.1 din Regulament).

○ În cazul *eliberării din funcție a unui judecător care face parte din completul de 5 judecatori*, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți *desemnează un judecător supleant* (art. 29¹ alin.2 din Regulament).

○ În cazul în care completul de 5 judecatori judecă recursurile împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii prin care s-a soluționat acțiunea disciplinară, întrucât *din complet nu poate face parte judecătorul sancționat disciplinar*, în lipsa președintelui, unul dintre vicepreședinți *desemnează un judecător supleant* (art.29¹ alin.3 din Regulament).

○ La *ședințele de judecată ale completelor de 5 judecatori participă prim-magistratul-asistent, un magistrat-asistent-șef sau un alt magistrat-asistent, desemnat în lipsa președintelui*, de unul dintre vicepreședinți dintre magistrații-asistenți repartizați la completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și completele de 5 judecatori, în funcție de specializarea magistratului-asistent (art. 29² alin.1 din Regulament).

○ În *timpul vacanței judecătorești în lipsa președintelui*, unul dintre vicepreședinți, împreună cu președinții de secții, *desemnează un număr de judecatori și de magistrați-asistenți din fiecare secție*, necesar formării *completelor de judecată*, iar desemnarea nominală a acestora se face, în caz de divergență, prin tragere la sorți (art. 94 alin.1 din Regulament).

II. Atribuții derivate din calitatea de membru de drept al Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție

Dispozițiile art.28 alin.3 din Legea nr.304/2004 republicată și reluate în art.17 alin.1 din Regulament statuează că *“Președintele, vicepreședinții și 9 judecatori, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor, cu reprezentarea fiecărei secții, constituie Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție”*.

Subsumat acestei calități “*de jure*” în Regulament sunt indicate doar exemplificativ și nu limitativ că vicepreședinții formulează diverse tipuri de “propuneri” ce se evaluează de Colegiul de conducere, precum:

- La începutul fiecărui an, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, la **propunerea vicepreședintelui**, *poate aproba înființarea de complete specializate în cadrul secțiilor instanței*, în funcție de numărul și natura cauzelor, de volumul de activitate al fiecărei secții, precum și de specializarea judecătorilor și necesitatea valorificării experienței profesionale a acestora (art.19 alin.3 din Legea nr. 304/2004, reluată prin art. 19¹ alin.1 din Regulament).

- Colegiul de conducere *poate adopta*, pe baza **propunerilor vicepreședinților**, *hotărâri* privind:

- circuitul dosarelor la nivelul completelor de 5 judecători;
- circuitul actelor la nivelul completelor de 5 judecători (art. 19⁴ alin.2 din Regulament);

- reguli comune și reguli specifice privind repartizarea aleatorie a dosarelor, în aplicarea dispozițiilor din acest domeniu prevăzute în lege, în Regulament și în ROI;

- reguli comune și reguli specifice privind organizarea arhivelor secțiilor, a completelor de 5 judecători, a completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și a completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept;

- reguli privind organizarea activității judecătorilor și a completelor de permanență (art.19⁴ alin.3 din Regulament).

- *În perioada vacanței judecătorești*, alăturat cauzelor considerate urgente potrivit legii, *se judecă și cauzele ce sunt apreciate ca urgente* de Înalta Curte de Casație și Justiție prin hotărâre a Colegiului de conducere, adoptată pe baza **propunerilor vicepreședinților**, care se publică pe pagina de internet (art. 93 lit.b din Regulament).

III. Un al treilea tip de atribuții sunt relative la conducerea operativă limitată și integrată în managementul general judiciar-administrativ al Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție

❖ *O primă grupă de atribuții subsumate acestui tip vizează emiterea de dispoziții de către vicepreședinți care trebuie aduse la îndeplinire*, deduse de

următoarele dispoziții din Regulament :

✓ *Președinții de secții organizează, îndrumă și controlează activitatea secției în limitele prevăzute de lege și de prezentul regulament, ținând seama de dispozițiile președintelui și ale vicepreședinților, precum și de hotărârile Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție (art. 31 alin.2 lit.a teza a II-a din Regulament).*

✓ *Președinții de secții duc la îndeplinire orice măsură dispusă de Colegiul de conducere, precum și de președintele și vicepreședinți potrivit legii și prezentului regulament (art. 31 alin.2 lit.h din Regulament).*

✓ *În afară de activitatea de judecată, judecătorii duc la îndeplinire orice alte atribuții stabilite de Colegiul de conducere, de președintele și vicepreședinți, precum și de președinții de secții, potrivit legii și Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție (art.42 din Regulament).*

✓ *Magistrații-asistenți din cadrul secțiilor duc la îndeplinire orice alte sarcini încredințate de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, de vicepreședinți sau de președintele de secție (art.51 alin.1 din Regulament).*

✓ *Personalul repartizat la Secțiile Unite, la completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, la completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, la completele de 5 judecători și la secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu excepția grefierilor de ședință, are atribuția de a întocmi conceptele și citațiile²⁶ pentru primul termen de judecată, conform dispoziției președintelui, a vicepreședinților sau, după caz, a președinților de secții, în cazul în care această activitate nu este stabilită de președinte, de vicepreședinți ori, după caz, de președinții de secții în atribuțiile grefierilor de ședință (art. 66 alin.1 lit.b din Regulament).*

✓ *Dosarele predate arhivelor Secțiilor Unite, completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, completelor de 5 judecători și arhivelor secțiilor se prezintă fără întârziere președintelui Înaltei Curți, vicepreședinților sau, după caz, președinților*

²⁶ Reamintim că, la nivelul secțiilor instanței, dispozițiile art.31 alin.2 lit.d din Regulament prevăd că *președintele secției dispune îndeplinirea actelor procedurale, potrivit legii, prin organizarea compartimentelor execuționale de citații, magistrați-asistenți, arhivă (pentru comunicare de copii legalizate a hotărârilor pronunțate).*

Pe de altă parte, *măsurile dispuse de președintele de secție se aduc la îndeplinire fără întârziere, prin întocmirea și expedierea citațiilor, pe baza unei prealabile conceptări, prin comunicarea de acte, redactarea și expedierea corespondenței și prin întocmirea altor lucrări indicate prin rezoluție sau stabilite anterior, cum sunt cele referitoare la înregistrarea statistică a datelor cauzei (art. 69 alin. 2 din Regulament).*

de secții ori judecătorilor desemnați de aceștia, *pentru luarea măsurilor prevăzute de lege și de prezentul regulament (art.69 din Regulament).*

✓ *Biroul relații internaționale duce la îndeplinire toate dispozițiile primite de la președintele și vicepreședinți în domeniul cooperării internaționale (art. 88 lit.b din Regulament).*

✓ *Biroul juridic efectuează toate lucrările dispuse de președintele și vicepreședinți și îndeplinește orice alte sarcini încredințate de aceștia în domeniul său de activitate (art. 88³ lit.j din Regulament).*

❖ *Secunda grupă de atribuții vizează coordonarea directă a unor compartimente și a primului magistrat-asistent al Înaltei Curți, după cum urmează:*

✓ *Prim-magistratul-asistent este subordonat președintelui și în coordonarea vicepreședinților Înaltei Curți (art. 49 alin.1 din Regulament).*

✓ *Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică funcționează în subordinea președintelui și în coordonarea unuia dintre vicepreședinți (art.56 din Regulament).*

✓ *Departamentul economico-financiar și administrativ funcționează în subordinea președintelui Înaltei Curți și este coordonat de unul dintre vicepreședinți (art. 77 din Regulament).*

❖ Tot astfel, se include aici și o grupă distinctă de *atribuții vizând subordonarea unor compartimente și categorii de personal de execuție* stabilite de următoarele prevederi regulamentare:

○ *Cancelaria Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează în subordinea unuia dintre vicepreședinți (art. 63 alin.1 din Regulament).*

○ *Personalul²⁷ din Cancelaria Înaltei Curți este subordonat președintelui, vicepreședinților și președinților de secții și este coordonat de prim-magistratul-asistent, prin intermediul magistraților-asistenți-șefi (art. 64 alin.2 din Regulament).*

○ *Biroul de informare și relații publice funcționează în subordinea unuia dintre vicepreședinți (art. 83 alin.2 din Regulament).*

²⁷ Această atribuție se coroborează esențialmente cu cea din art.64 alin.3 și 4 din Regulament potrivit căreia „personalul Cancelariei este repartizat în secții și în alte compartimente de către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție potrivit nevoilor acestora, iar în cadrul secției, de către președintele de secție.

Atribuțiile personalului Cancelariei se stabilesc prin fișa fiecărui post”.

❖ Pe de altă parte, *prin conformare la Legea²⁸ nr.182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, unul din vicepreședinți conduce structura²⁹ de protecție a informațiilor clasificate a Înaltei Curți de Casație și Justiție*, constituită prin ordin al președintelui în vederea exercitării atribuțiilor prevăzute în Hotărârea³⁰ Guvernului nr. 585/2002 pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România, modificată și completată (art.15 alin.2 din Regulament).

Dispozițiile art.31 lit.a)-o) din actul normativ ultim citat prevăd că structura de securitate cu atribuții specifice pentru implementarea măsurilor de protecție a informațiilor clasificate are următoarele atribuții:

a) elaborează și supune aprobării conducerii unității normele interne privind protecția informațiilor clasificate, potrivit legii;

b) întocmește programul de prevenire a scurgerii de informații clasificate și îl supune avizării instituțiilor abilitate, iar după aprobare, acționează pentru aplicarea acestuia;

c) coordonează activitatea de protecție a informațiilor clasificate, în toate componentele acesteia;

d) asigură relaționarea cu instituția abilitată să coordoneze activitatea și să controleze măsurile privitoare la protecția informațiilor clasificate, potrivit legii;

e) monitorizează activitatea de aplicare a normelor de protecție a informațiilor clasificate și modul de respectare a acestora;

f) consiliază conducerea unității în legătură cu toate aspectele privind securitatea informațiilor clasificate;

g) informează conducerea unității despre vulnerabilitățile și riscurile existente în sistemul de protecție a informațiilor clasificate și propune măsuri pentru înlăturarea acestora;

h) acordă sprijin reprezentanților autorizați ai instituțiilor abilitate, potrivit competențelor legale, pe linia verificării persoanelor pentru care se solicită accesul la informații clasificate;

²⁸ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 248 din 12 aprilie 2002.

²⁹ În acest sens, în cadrul autorităților, instituțiilor publice și al agenților economici care dețin informații clasificate se organizează compartimente speciale pentru evidența, prelucrarea, procesarea, păstrarea, manipularea și multiplicarea acestora, în condiții de siguranță.

Compartimentele speciale prevăzute la alin. (1) se subordonează conducătorului autorității sau instituției publice ori al agentului economic (art.41 alin.1 și 2 din Legea nr. 182/2002).

³⁰ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.485 din 05 iulie 2002.

- i) organizează activități de pregătire specifică a persoanelor care au acces la informații clasificate;
- j) asigură păstrarea și organizează evidența certificatelor de securitate și autorizațiilor de acces la informații clasificate;
- k) actualizează permanent evidența certificatelor de securitate și a autorizațiilor de acces;
- l) întocmește și actualizează listele informațiilor clasificate elaborate sau păstrate de unitate, pe clase și niveluri de secretizare;
- m) prezintă conducătorului unității propuneri privind stabilirea obiectivelor, sectoarelor și locurilor de importanță deosebită pentru protecția informațiilor clasificate din sfera de responsabilitate și, după caz, solicită sprijinul instituțiilor abilitate;
- n) efectuează, cu aprobarea conducerii unității, controale privind modul de aplicare a măsurilor legale de protecție a informațiilor clasificate;
- o) exercită alte atribuții în domeniul protecției informațiilor clasificate, potrivit legii.

❖ Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau un judecător anume desemnat de către acesta (apreciem că se impune a fi **desemnat acel vicepreședinte care este numit și șef al structurii de securitate**), prin ordin, **verifică modul de punere în aplicare în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor** prevăzut de art. 8 alin. 2 din Legea³¹ nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, **a supravegherilor tehnice realizate de organele de urmărire penală** (art.9² alin.1 din Regulament³²).

Verificarea³³ se realizează semestrial sau ori de câte ori este nevoie, din oficiu și se realizează prin:

- a) verificarea măsurilor generale care au ca scop asigurarea respectării dispozițiilor legale privind punerea în aplicare a supravegherilor tehnice realizate de organele de urmărire penală în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor;

³¹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.33 din 03 martie 1992 .

³² Art. 9². - a fost introdus prin punctul 1 din Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.9/2016 începând cu 12.04.2016.

³³ După efectuarea fiecărei verificări, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau judecătorul anume desemnat care a efectuat verificarea încheie un proces-verbal în care sunt prevăzute constatările, măsurile și autoritățile sau instituțiile sesizate (art.92 alin.4 din Regulament).

b) verificarea, prin sondaj, a respectării dispozițiilor legale privind punerea în aplicare a supravegheților tehnice realizate de organele de urmărire penală în cadrul Centrului Național de Interceptare a Comunicațiilor.

IV. În fine, vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție exercită și alte atribuții :

❖ *semnarea*³⁴ *tuturor registrelor și condicilor*³⁵ numerotate și parafate, iar la sfârșitul fiecărui an și a proceselor-verbale de închidere, semnate și de prim-

³⁴ În mod simetric, *președintele secției are atribuția ca, la sfârșitul fiecărui an să semneze*, alături de magistratul-asistent șef al secției, procesele verbale de închidere a registrelor și condicilor secției, ce au fost numerotate și parafate în prealabil (art.67 alin.1 teza ultimă din Regulament).

³⁵ Se are în vedere că, *registrele și condicile* tuturor instanțelor, indiferent de nivelul de jurisdicție, sunt enumerate în art.83 alin.1 din ROI și anume:

- a) registrul general, în care se trec, în ordinea intrării, toate dosarele primite, cu rubricile stabilite în acest scop, sub același număr înregistrându-se toate cererile depuse ulterior sau corespondența în legătură cu cauza respectivă;
- b) opisul alfabetic, în care se trec părțile din dosar;
- c) registrul informativ, în care se menționează, pentru fiecare dosar, trecut în ordine numerică, primul termen de judecată și termenele ulterioare, data ieșirii dosarului din arhivă și persoana căreia i s-a predat, data reintrării dosarului în arhivă, numărul și data sentinței, deciziei sau ale încheierii și, dacă este cazul, soluția pe scurt;
- d) registrul de termene al arhivei, în care se trec toate dosarele pe termenele de judecată fixate;
- e) condica ședinței de judecată, în care se trec toate dosarele din ședința respectivă, în ordinea înscrisă în lista dosarelor aflate pe rol, noul termen de judecată în caz de amânare a judecării, hotărârea pronunțată și numărul acesteia, precum și numele celui care o redactează;
- f) registrul de evidență a redactării hotărârilor, în care se trec, în ordine numerică, după caz, toate sentințele, deciziile sau încheierile pronunțate și se notează circuitul dosarului în vederea redactării, dactilografierii, semnării hotărârii, precum și data predării dosarului la arhivă;
- g) condica de evidență a predării-primirii sub semnătură a dosarelor, în circuitul acestora.

Menționăm că prin dispozițiile art.66¹ din regulament se statuează că pentru evidența activității Înaltei Curți de Casație și Justiție se întocmesc și se păstrează următoarele registre:

- ✓ Registrul general de dosare al Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- ✓ Registrele generale de dosare ale secțiilor, completelor de 5 judecători, completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept;
- ✓ Registrul informativ pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție și pentru completele de 5 judecători;
- ✓ Registrul de termene al arhivei pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție și pentru completele de 5 judecători;
- ✓ Condica ședințelor de judecată pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru completele de 5 judecători, completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept;
- ✓ Registrul privind măsurile preventive în cursul urmăririi penale pentru Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- ✓ Registrul privind măsurile preventive în procedura camerei preliminare și în cursul judecării pentru Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție și completele de 5 judecători în materie penală;
- ✓ Registrul de evidență a cererilor privind încuviințarea efectuării perchezițiilor în cursul urmăririi penale pentru Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- ✓ Registrul de evidență a sesizărilor privind supravegherea tehnică și a celor privind reținerea, predarea și percheziționarea trimitărilor poștale pentru Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- ✓ Registrele privind cooperarea judiciară în materie penală pentru Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- ✓ Registrul privind confiscarea pentru Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție și completele de 5 judecători în materie penală;

magistratul-asistent, în cazul registrelor Secțiilor Unite, ale completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, ale completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, ale completelor de 5 judecători și ale Registraturii generale (art.67 alin.1 din Regulament).

❖ Totodată, vicepreședinții au și **atribuția aprobării**:

✓ *programului de acces la arhive* pentru Secțiile Unite, completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și completele de 5 judecători, ce se afișează la loc vizibil *pentru persoanele prevăzute în art.71 alin.1 din Regulament* - părți, reprezentanții acestora, avocații, experții și interpreții desemnați în cauză și respectiv, *la alin.1' al aceluiași text*, indicate prin sintagma „alte persoane care justifică un interes legitim” (art.71 alin.2 din Regulament și reluat prin dispozițiile art.102 alin.2 din Regulament).

✓ *programului de primire și însoțire a delegațiilor străine și din țară* întocmit de Biroul relații internaționale (art. 88 lit.h din Regulament);

-
- ✓ Registrul de evidență a căilor de atac declarate împotriva hotărârilor civile și penale pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
 - ✓ Registrul de evidență a redactării hotărârilor pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru completele de 5 judecători, completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și Secțiile Unite;
 - ✓ Registrul de evidență și punere în executare a hotărârilor penale pentru Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
 - ✓ Registrul de evidență și punere în executare a hotărârilor penale pronunțate în contestație pentru Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
 - ✓ Registrul de evidență și punere în executare a hotărârilor civile;
 - ✓ Registrul valorilor pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
 - ✓ Registrul mijloacelor materiale de probă pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
 - ✓ Registrul corpurilor delictuale pentru Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
 - ✓ Registrul de intrare-ieșire a corespondenței administrative pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru completele de 5 judecători, completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept;
 - ✓ Registrul de evidență a petițiilor pentru Biroul de informare și relații publice;
 - ✓ Registrul de evidență pentru înregistrarea cererilor și răspunsurilor privind accesul la informațiile de interes public pentru Biroul de informare și relații publice;
 - ✓ Registrul de control pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru completele de 5 judecători, completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept;
 - ✓ Registrul de evidență a cauzelor suspendate pentru fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție și pentru completele de 5 judecători;
 - ✓ Registrul de avarie;
 - ✓ Registrul declarațiilor de avere și registrul declarațiilor de interese.

✓ *efectuării concediului de odihnă de către celelalte categorii de personal (magistrați-asistenți și personalul auxiliar de specialitate) într-o altă perioadă decât cea a vacanței judecătorești (art.95 alin.3 din Regulament);*

✓ *fișelor³⁶ de post pentru magistrații-asistenți, personalul auxiliar de specialitate și celelalte categorii de personal care se întocmesc de conducătorul³⁷ compartimentului și se aduc la cunoștință personalului, sub semnătură (art. 108 alin.1 din Regulament).*

³⁶ Trebuie precizat că, fișele posturilor se actualizează ori de câte ori intervin modificări ale atribuțiilor (art. 108 alin.2 din Regulament).

³⁷ Avem în vedere că în conformitate cu dispozițiile art.31 alin.2 lit.b din Regulament, *președintele secției stabilește atribuțiile personalului din cadrul secției, potrivit fișei fiecărui post și efectuează, potrivit nevoilor secției, redistribuirea personalului pe posturi și a atribuțiilor acestuia.*

CAPITOLUL IV

ANALIZA SWOT A ACTIVITĂȚII FUNCȚIONALE ȘI MEDIULUI ORGANIZAȚIONAL AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA 1

Considerații preliminare privind managementul strategic

La nivel metateoretic, managementul strategic este definit ca procesul prin care o organizație³⁸, indiferent de domeniul de activitate în scopul sporirii parametrilor de performanță specifică și consolidării poziției în raport cu alte structuri organizaționale elaborează strategia funcțională, inclusiv obiectivele sale strategice și măsurile concrete necesare îndeplinirii acestora, implementează și controlează măsurile de nivel strategic destinate realizării misiunii asumate, fundamentate pe analiza caracteristicilor mediului în care activează, a stării de fapt din interiorul său, a capacității sale de reacție decizională la schimbările intervenite.

În esență, acestui tip de management îi este specifică analiza continuă în timp, pe de o parte a mediului extern al organizației pentru a anticipa (sau sesiza) evoluțiile și tendințele acestuia, iar pe de altă parte, a situației interne a organizației pentru a evalua propria capabilitate de a face față acestora.

În configurarea necesităților manageriale specifice exercitării atribuțiilor funcției de vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție am efectuat un studiu al competitivității mediului judiciar în cadrul instanței Înaltei Curți și a modalităților de eficientizare a activității acesteia prin metoda analizei SWOT³⁹

³⁸ Toate organizațiile includ, într-o formă sau alta:

- un set de obiective proprii;
- distribuirea puterii și autorității;
- așteptările cu privire la funcții sau îndatoriri;
- canale de comunicare;
- anumite metode de asigurare a obiectivelor.

(N. Năbârjoiu, *Metode moderne de management al firmei*, Editura Universitară București, 2007, pag.107).

³⁹ Primele două elemente ale analizei se vor referi la Înalta Curte privită ca organizație și vor reflecta situația sa internă, iar următoarele două vor avea în vedere mediul în care își desfășoară activitatea și impactul acestuia.

(„*Strengths*” - Puncte forte, „*Weaknesses*” - Puncte slabe, „*Opportunities*” - Oportunități și „*Threats*” - Amenințări).

În teoria generală a managementului, **punctele forte** ale organizației sunt caracteristici sau competențe distinctive ale acesteia, superioare în raport cu ale altor organizații și care reprezintă fie activități pe care organizația le realizează mai bine decât alte organizații din sistemul său de referință, fie resurse deținute și care exced altor organizații.

Punctele slabe ale organizației sunt caracteristicile care determină un nivel de performanță inferior celor ale altor organizații din sistem și pot consta în activități pe care organizația nu le realizează în parametrii doriți sau în resurse necesare nedisponibile.

Oportunitățile reprezintă factori de mediu externi (pozitivi pentru organizație), care favorizează stabilirea și implementarea unei noi strategii în scopul exploatării în propriul beneficiu a acestora.

Amenințările sunt factori de mediu externi (negativi pentru organizație), respectiv situații sau evenimente care pot afecta capacitatea acesteia de a-și realiza integral obiectivele stabilite, determinând implicit reducerea performanțelor. Similar oportunităților și având diverse cauzalități, ele marchează activitatea organizației, anticiparea la timp a acestora făcând posibilă contracararea sau limitarea impactului acestora.

Diagnosticarea prin analiza SWOT prezintă avantajul că realizează o cercetare complexă a aspectelor economice, tehnice, sociologice, juridice și manageriale ce caracterizează activitatea unei organizații și permite formularea de recomandări de eliminare sau diminuare a aspectelor negative și/sau de valorificare a celor pozitive.

Caracteristicile analizei SWOT o recomandă ca una din metodele de fundamentare a managementului strategic, întrucât:

- se poate desfășura la scara ansamblului organizației sau pentru o investigație aprofundată a domeniilor funcționale din cadrul acesteia;

- are caracter calitativ, permițând formularea unui diagnostic asupra istoricului și condiției actuale a organizației sau/și a domeniilor ei funcționale și poate indica perspectivele de evoluție pe termen lung ale organizației.

- aplicarea acesteia este facilitată de utilizarea unei liste de probleme relevante în configurarea planului managerial de nivel strategic pentru evaluarea situației de fapt a mediului și a organizației.

În continuare sunt prezentate principalele *probleme relevante ce au fost evaluate în cadrul analizei SWOT aplicată în cazul Înaltei Curți de Casație și Justiție*:

➤ **în analiza situației de fapt:**

a) cu privire la „**punctele forte**” esențiale sunt existența sau deținerea:

- ✓ unei competențe distinctive pe unul sau mai multe din planurile managerial, organizatoric, calității hotărârilor pronunțate, pregătirii profesionale a categoriilor de personal.
- ✓ poziției de vârf în sistemul instanțelor judecătorești;
- ✓ unui sistem organizat de planificare strategică;
- ✓ vitezei de reacție decizională la evoluțiile mediului judiciar național sau european;
- ✓ resurselor financiare suficiente;
- ✓ imaginii publice favorabile;
- ✓ culturii organizaționale.

b) cu privire la „**punctele slabe**” au fost avute în vedere:

- concentrarea excesivă asupra problemelor operative de conducere curentă în detrimentul celor de perspectivă;
- inadecvarea infrastructurii tehnice și informatice (inclusiv uzura fizică și/sau morală a acesteia);
- lipsa unor abilități și/sau competențe deosebite a unor categorii de personal (magistrați-asistenți și/sau personal auxiliar de specialitate);
- deteriorarea poziției de vârf în sistemul instanțelor judecătorești;
- erodarea imaginii pentru serviciul public al justiției;
- vulnerabilitatea la presiunile sistemului organizațiilor societății civile în plan intern sau internațional;
- dezavantajele competitive față de Curțile Supreme din spațiul unic european;
- menținerea unui nomenclator inadecvat de servicii specifice.

➤ **în analiza mediului judiciar și social în care instanța își desfășoară activitatea:**

a) cu privire la „**oportunități**” au fost de referință:

- ✓ creșterea numărului destinatarilor jurisdicției;
- ✓ posibilitatea de extindere a nomenclatorului de servicii specifice;

- ✓ implementarea în totalitate a aquis-lui comunitar, a noului cod penal⁴⁰ și de procedură penală⁴¹ (ambele intrate în vigoare la data de 01 februarie 2014), precum și cele derivate din așteptările societății civile;
 - ✓ încheierea unor acorduri cu alte curți supreme la nivel internațional;
 - ✓ identificarea unor surse alternative de finanțare pentru anumite activități sau proiecte (programe cu organizații nonguvernamentale interne sau internaționale).
- b) cu privire la „*amenințări*” potențiale au fost semnificate:
- adoptarea unor reglementări legislative cu impact nefavorabil;
 - criza economică existentă la nivel național și internațional;
 - manifestarea unei stări de stagnare;
 - incapacitatea operațională de acoperire a nevoilor justițiabililor;
 - fluctuațiile și presiunile mediului politic național.

SECȚIUNEA 2

Diagnoza situației actuale a Înaltei Curți de Casație și Justiție în matricea analizei SWOT

Analiza SWOT pentru identificarea factorilor interni și externi ce influențează funcționarea instanței Înaltei Curți în vederea atenuării vulnerabilităților și a maximizării oportunităților din mediul judiciar național și european pune în relație următoarele:

A. PUNCTE TARI

- **reglementarea prin dispozițiile art. 19 alin.2 comb. cu art.23 alin.2 din Legea nr.304/2004 de organizare judiciară a specializării judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție pe secții, corespunzător materiilor de judecată;**
- **managementul participativ de tip colectiv în adoptarea hotărârilor Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, având în vedere că dispozițiile art. 28 alin.3 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară,**

⁴⁰ Adoptat prin Legea nr. 286/2009 privind Noul Cod Penal, publicată în Monitorul Oficial nr. 510 din 24 iulie 2009.

⁴¹ Adoptat prin Legea nr. 135/2010 privind Noul Cod de Procedură Penală, publicată în Monitorul Oficial nr. 486 din 15 iulie 2010.

reluat prin dispozițiile art.17 din Regulament prevăd că:

“(1)Președintele, vicepreședinții și 9 judecători, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor, cu reprezentarea fiecărei secții, constituie Colegiul⁴² de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(2) Când se dezbate probleme economico-financiare și administrative, la ședințele colegiului de conducere participă managerul economic al Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu vot consultativ.

(3)La ședințele colegiului de conducere pot participa și președinții de secții.

(4)La ședințele colegiului de conducere pot fi invitați și reprezentanți ai organizațiilor sindicale din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție”.

Trebuie precizat că, în perioada 16.01.2015 – 09.12.2015, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție a pronunțat 24 de hotărâri prin care au fost adoptate măsuri organizatorice pentru eficientizarea activității la nivelul întregii instanțe.

Astfel, prin conformare la prevederile Regulamentului la începutul anului de referință, Colegiul de conducere aprobă compunerea completelor de judecată la nivelul tuturor secțiilor, iar la sfârșitul anului aprobă compunerea Completelor de 5 judecători pentru anul viitor.

Pe de altă parte, la cererea secțiilor au fost adoptate hotărâri privitoare la: avizarea persoanelor desemnate cu repartizarea aleatorie a cauzelor, asigurarea fluxului de dosare pe secții, aprobarea registrelor ținute de către instanța supremă, aprobarea concursurilor de ocupare a posturilor vacante de grefier, aprobarea compunerii comisiilor de concurs, aprobarea statelor de funcții și personal ale instanței supreme, avizarea bugetului instanței supreme pentru anul viitor și a propunerilor de modificare și completare a Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în scopul îndeplinirii rolului său constituțional.

Pentru asigurarea transparenței activității sale, Colegiul de conducere a stabilit ca toate ședințele sale să fie înregistrate, iar dispozițiile hotărârilor pronunțate să fie publicate în rețeaua intranet a instanței.

▪ **judecători și magistrați-asistenți cu experiență și expertiză**, apti să pronunțe hotărâri substanțiale în drept, predictibile, cu respectarea tuturor garanțiilor procesuale stabilite prin legea națională și Convenția Europeană a

⁴² Menționez că, în perioada 2011-2014 am fost ales ca membru al Colegiului de conducere de către Adunarea generală a judecătorilor secției penale.

Drepturilor Omului într-un timp rezonabil și subsumat cerinței administrării unui proces penal echitabil;

- existența sistemului centralizat, prin **programele anuale de formare**⁴³ **continuă organizate de Institutul Național al Magistraturii**, pentru atingerea unor *standarde ridicate de profesionalism, condiție sine qua non pentru realizarea calității actului de justiție* în scopul aplicării eficiente și uniforme a legii, a **judecătorilor și a magistraților-asistenți și de perfecționare profesională a personalului auxiliar de specialitate prin programele Școlii Naționale de Grefieri;**

- **interesul judecătorilor pentru hiperspecializare** (premisă a înfăptuirii unui act de justiție de calitate), în raport cu diversitatea domeniilor dreptului și specificul materiilor reglementate prin lege, precum și competențelor secțiilor specializate, demers care însă *nu se poate realiza în totalitate din cauza numărului încă insuficient de judecători și magistrați-asistenți;*

- **preocuparea judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru asigurarea interpretării și aplicării unitare a legii pe teritoriul național de către instanțele judecătorești.**

Ca premise pentru unificarea practicii judiciare, denumită de doctrina de specialitate prin sintagma „*uniformizarea rezultatelor în spiritul ordinii de drept*”, trebuie avute în vedere următoarele surse normative:

- art.126 alin.3 din Constituție;
- art.1 alin.1, art.18 alin.2 și art.27 alin.2 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată;
- art.15 alin.1 literele c) și d) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat;
- secțiunea a IV¹-a din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, denumită „*Măsuri privind unificarea practicii judiciare*”, ce conține norme (art.25-27) ce stabilesc măsuri concrete (întâlniri, analize, studii, dezbateri),

⁴³ În special pentru judecători este necesară o pregătire juridică de nivel înalt la începutul carierei juridice, urmată de un program de pregătire continuă pentru a menține și a îmbunătăți tehnicile profesionale.

Prin aceste pregătiri nu ar trebui numai să se acorde judecătorilor competențele necesare pentru a pune în practică schimbările în cadrul legislației și regulile de drept naționale și internaționale, ci ar trebui de asemenea să se promoveze alte capacități și cunoștințe suplimentare în materii nejuridice, permițând judecătorului să aibă o mai bună înțelegere a situațiilor supuse aprecierii sale [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.5 paragraf 17].

dar și termene fixe de îndeplinire;

- art.6 din Convenția⁴⁴ pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;

- considerentele reținute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Hotărârea din 1 decembrie 2005 în cauza Păduraru⁴⁵ contra României sau cele din Hotărârea din 06 decembrie 2007 în cauza Beian⁴⁶ împotriva României în sensul că, deși „*divergențele de jurisprudență constituie, prin natura lor, consecința inerentă a oricărui sistem judiciar care se bazează pe un ansamblu de instanțe de fond având autoritate asupra competenței lor teritoriale, acestea nu trebuie să conducă la crearea unei diferențe de tratament între persoane care se găsesc într-o situație identică prin ea însăși, întrucât această practică este în sine contrară principiului securității juridice, care constituie unul din elementele fundamentale ale statului de drept și contribuie la reducerea încrederii publice în sistemul judiciar*” .

Întrucât, are ca obiective fundamentale previzibilitatea și certitudinea juridică a jurisprudenței, unificarea acesteia asigură creșterea credibilității actului de justiție, prestigiului și eficienței Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Subsumat scopului unificării practicii judiciare trebuie a fi menționate următoarele publicații:

- o Buletinul Casației, publicat lunar (cu excepția vacanței judecătorești) începând cu data de 1 ianuarie 2010;

- o Buletinul Jurisprudenței, publicat anual, cuprinzând în rezumat deciziile⁴⁷ relevante pronunțate;

- o Culegerile de „Recursuri în interesul legii” publicate anual, cuprinzând deciziile de admitere a recursurilor în interesul legii pronunțate de Completele pentru soluționarea recursurilor în interesul legii;

- o implementarea încă din data de 10 ianuarie 2012, a sistemului de videoconferința între Înalta Curte de Casație și Justiție, Curțile de Apel, Consiliul Superior al Magistraturii și Institutul Național al Magistraturii, facilitându-se astfel dialogul direct, în scopul unificării jurisprudenței, inclusiv prezentarea

⁴⁴ Ratificată de România prin Legea nr.30/1994 privind ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale (publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 135 din 31 mai 1994)

⁴⁵ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.514 din 14 iunie 2006.

⁴⁶ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.616 din 21 august 2007.

⁴⁷ Toate deciziile relevante publicate, în rezumat, în Buletinul Casației și în Buletinul Jurisprudenței sunt publicate și pe pagina de Internet a Înaltei Curți de Casație și Justiție la adresa <http://www.scj.ro/jurisprudenta.asp>.

practicii secțiilor de specialitate în materia dezbătută și pentru evitarea costurilor generate de deplasarea judecătorilor instanței supreme la sediile curților de apel.

Este importantă atribuția vicepreședinților să operaționalizeze mecanismele procedurale utilizate pentru unificarea jurisprudenței și identificarea actelor normative a căror interpretare poate conduce la soluții juridice diferite.

Din acest punct de vedere se rețin următoarele:

✓ *identificarea dosarelor cu caracter repetitiv* și aducerea lor la cunoștința judecătorilor și magistraților-asistenți în vederea evitării pronunțării unor soluții contradictorii;

✓ *identificarea situațiilor de practică neunitară* incluzând problemele de drept soluționate cu valoare de principiu (sau cele cu potențial de a genera practica judiciară neunitară) și supunerea lor, spre dezbateri, Plenului judecătorilor secțiilor în vederea adoptării de soluții de unificare a practicii, analiza argumentelor ce au condus la adoptarea unor astfel de soluții și, după caz, aprecierea oportunității declanșării mecanismelor legale de unificare – Completul⁴⁸ competent pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept;

✓ *comunicarea soluțiilor*⁴⁹ *de unificare a practicii adoptate* în Plenul judecătorilor secțiilor, *secțiilor de profil ale curților*⁵⁰ *de apel*;

✓ *centralizarea, sistematizarea și publicarea în sistemul informatic intern a soluțiilor de principiu și de unificare a practicii judiciare*;

✓ *prezentarea de către magistrații-asistenți a practicii fiecăreia dintre secții cu ocazia soluționării dosarelor similare* ce sunt pe rolul fiecărui complet de judecată în vederea respectării jurisprudenței în materie;

✓ *participarea președinților de secții la întâlnirile organizate de Consiliul Superior al Magistraturii*, care au ca obiect selectarea problemelor de practică neunitară, iar în dezbateri este prezentat punctul de vedere al Înaltei Curți de Casație și Justiție;

⁴⁸ Deciziile pronunțate pentru soluționarea recursurilor în interesul legii în anul 2015 vizând eliminarea unor soluții contradictorii de practică judiciară în diferite domenii ale dreptului substanțial și procesual au fost prezentate în *Anexa nr.3* la Capitolul II din prezenta lucrare.

⁴⁹ În virtutea principiului disciplinei jurisdicționale, soluțiile de unificare a practicii jurisdicționale sunt adoptate cu votul majorității judecătorilor fiecărei secții.

⁵⁰ Precizăm că judecătorii secțiilor efectuează deplasări la sediul curților de apel din țară arondate, în vederea identificării materiilor în care au fost pronunțate soluții contradictorii și a punerii în discuție a acestora cu colectivele de judecători (cu mențiunea că, pentru fiecare din curțile de apel din țară au fost repartizați câte 2-3 judecători din cadrul jurisdicției supreme).

✓ *contribuțiile științifice valoroase ale unor judecători și magistrați-asistenți care au publicat monografiile, studii și articole în diferite domenii ale dreptului material și procesual penal.*

▪ **mecanismele specifice de unificare a jurisprudenței** desemnate de *Recursul în Interesul legii și sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept*

Având în vedere numărul semnificativ de hotărâri pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, apreciez că cele două mecanisme susmenționate și-au dovedit eficiența în judecata desfășurată la nivelul instanței supreme, cât și de către celelalte instanțe judecătorești.

Creșterea numărului unor atari sesizări în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept înregistrate în materie penală și menținerea la un nivel ridicat a sesizărilor pentru recurs în interesul legii în anul 2015 indică preocuparea instanței supreme pentru preîntâmpinarea ivirii unei practici jurisprudențiale neunitare, precum și a titularilor recursurilor în interesul legii (colegiile de conducere ale curților de apel, Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Avocatul Poporului) pentru unificarea practicilor judiciare neunitare constatate.

Trebuie arătată respectarea de către judecătorii instanței supreme a cerințelor impuse de lege pentru formularea sesizărilor pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, relevate în modelele de documente întocmite la nivelul acestei instanțe precum și preocuparea constantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție de a asigura un conținut clar și coerent al considerentelor hotărârilor publicate în materie cu argumentele reținute în fundamentarea soluțiilor adoptate.

▪ **desfășurarea activităților de instruire profesională prin utilizarea metodelor participative și interactive la întâlnirile cu judecătorii Curților de Apel**, cu notificarea prealabilă de către aceste instanțe a problemelor de practică neunitară ivite;

Aceste chestiuni jurisprudențiale contradictorii au fost și în anul de referință 2015, puse în discuția plenului judecătorilor fiecărei secții în cadrul ședințelor lunare; modul de rezolvare a acestora fiind transmis curților de apel și ulterior, fiind publicate deciziile relevante în culegerile semestriale de jurisprudență.

De asemenea, este de menționat faptul că, la întâlnirile cu judecătorii curților de apel arondate, au fost prezentate deciziile pronunțate în Recursurile în Interesul

Legii și cele pronunțate de Completele competente pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precum și analizate deciziile secțiilor curților de apel, casate pentru motive de nelegalitate.

▪ **interesul judecătorilor de a aplica în activitatea de judecată dispozițiile Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului;**

În raport cu specificul materiei, în mod frecvent cu ocazia soluționării cauzelor și în *considerentele deciziilor pronunțate sunt invocate* atât dispozițiile Convenției europene a drepturilor omului, cât și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg (*blocul de convenționalitate*) fiind identificabile următoarele:

✓ argumente întemeiate pe dispozițiile art.6 – dreptul la un proces echitabil, art.14 – interzicerea discriminării din Convenția europeană a drepturilor omului și necesitatea asigurării unei jurisprudențe unitare, în considerarea rolului fundamental ce revine instanței supreme, de a regla divergențele de jurisprudență;

✓ aplicarea directă a dreptului comunitar.

De asemenea, *judecătorii tuturor secțiilor sunt informați cu privire la hotărârile pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului*, punându-se la dispoziția fiecăruia câte un exemplar al hotărârii relevante.

▪ **existența unui sistem informatizat de gestionare a dosarelor și repartizare aleatorie a cauzelor (programul ECRIS),** factor de sporire a încrederii justițiabililor în distribuirea dosarelor;

Repartizarea aleatorie a cauzelor se face în sistem informatizat prin folosirea aplicației ECRIS, cu respectarea principiului stabilității completelor de judecată și a continuității judecătorilor în soluționarea cauzelor.

Regulile generale de aplicare a programului de repartizare aleatorie a cauzelor, precum și normele din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești sunt aplicate riguros, iar în situațiile în care s-a constatat că există modalități de interpretare și aplicare neunitară a unor dispoziții, acestea s-au pus în discuția judecătorilor secțiilor și fiind informat Consiliul Superior al Magistraturii pentru a lua măsuri de unificare a aplicării lor.

Repartizarea dosarelor înregistrate pe rolul tuturor secțiilor și la cele patru Complete de 5 judecători, în sistem automat prin programul ECRIS îndeplinește cerințele *principiului distribuirii aleatorii a dosarelor*, prevăzut expres de art.11

din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară și se realizează cu respectarea prevederilor art.3¹ din Regulament și a dispozițiilor cuprinse în art.94 alin.1 și 5 și art.101 alin.1 din ROI.

Executarea acestei operațiuni are loc conform procedurilor implementate în programul informatic, iar dosarele se înregistrează în ordinea primirii la instanță, după care se repartizează (în aceeași ordine) de persoana desemnată anual de către președintele fiecărei secții, cu avizul Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție; iar, la sfârșitul fiecărei zile se listează cauzele repartizate în ziua respectivă, ținându-se o evidență separată a listelor, verificate periodic de magistrații-asistenți șefi ai secțiilor și președinții de secție.

Primul termen de judecată, în sistem aleatoriu, prin programul informatic ECRIS, alocat în funcție de gradul de complexitate al cauzelor (apel, recurs în casație, revizuire, contestație în anulare, cerere de sesizare a Curții Constituționale cu soluționarea unei excepții de neconstituționalitate, strămutare, fond de primă instanță, alte cereri), cât și termenele ulterioare fixate în cursul judecății sunt dispuse cu respectarea principiului soluționării cu celeritate a cauzelor.

În ce privește trecerea unor dosare de la o secție la o altă secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție, această măsură se realizează prin încheiere motivată.

▪ **respectarea principiului continuității în soluționarea dosarelor ce asigură managementul fiecărui judecător asupra propriilor cauze;**

Acest principiu este statuat expres de art. 52 alin. 1 și art. 139 alin. 1 lit.b teza a II-a din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, precum și de art.97 alin. 5 teza ultimă din ROI.

Distribuirea aleatorie a dosarelor în sistem informatic asigură respectarea riguroasă a principiului susmenționat, *inclusiv atunci când intervin incidente procedurale*, care vizează alcătuirea completelor de judecată.

Astfel, incidentele procedurale referitoare la toți membrii completului de judecată (sau la unii dintre aceștia), cum sunt incompatibilitatea, recuzarea sau abținerea se soluționează de către completul de judecată cu numărul imediat următor (art.110 alin.1 din ROI).

În situația în care cererile de recuzare sau de abținere a unor judecători sunt admise, în compunerea completului de judecată sunt desemnați de către președintele secției, judecătorii din completul cu număr imediat următor celui care a soluționat cererea.

Cererile formulate de judecători, atunci când se ivesc incidente procedurale de natura celor menționate mai sus, precum și procesele verbale de înlocuire a acestora în completele de judecată se păstrează într-o mapă specială, de către magistrații-asistenți șefi ai secțiilor.

De asemenea, în temeiul dispozițiilor art.102 alin.2 din ROI, toate modificările aduse completului de judecată ori repartizării dosarelor sunt evidențiate în programul informatic de repartizare aleatorie și în mapa ce conține programarea ședințelor de judecată.

În situația repunerii pe rol a unor cauze, în vederea continuării judecății (spre exemplu: dosare în care s-au invocat excepții de neconstituționalitate și primite de la Curtea Constituțională după soluționarea acestora; dosare în care s-au pronunțat Completele de 5 Judecători și trimise spre rejudecare secțiilor; cauze restituite la procuror de către Judecătorul de Cameră Preliminară în condițiile art.346 alin.3 lit.a) Cod procedură penală în vederea refacerii urmăririi penale) dosarele se repartizează aceluiași complet de judecată, investit inițial.

▪ **asigurarea accesului liber la justiție**

În cadrul instanței supreme s-au consolidat măsurile pentru implementarea principiilor enunțate în Rezoluția⁵¹ Comitetului Miniștrilor nr. (81) 7 privind mijloacele de facilitare a accesului la justiție referitor la *"informarea publicului cu privire la mijloacele aflate la dispoziție pentru realizarea drepturilor în justiție, cu privire la formalitățile de procedură, precum și regulile de procedură ce trebuie respectate; cu privire la reducerea la minimum a timpului necesar pentru obținerea unei hotărâri judecătorești"* și în Recomandarea⁵² Comitetului Miniștrilor nr. (2001) 3 privind serviciile acordate cetățenilor de către instanțe și alte instituții juridice prin utilizarea noilor tehnologii referitor la *"accesul cetățenilor la legislație, jurisprudență, informații administrative și judiciare; posibilitatea de a obține informații despre starea procedurilor având acces la sistemul de informare al instanțelor; posibilitatea de a obține în format electronic rezultatele procedurilor; posibilitatea de a avea acces la orice informație pertinentă pentru derularea efectivă a procedurii"*, după cum urmează:

⁵¹<https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=599788&SecMode=1&DocId=671776&Usage=2>.

⁵²<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=Rec%282001%293&Language=lanEnglish&Site=COE&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864>.

✓ cu suportul Direcției Legislație, Studii, Documentare și Informatică Juridică, cele *patru secții au publicat pe pagina de internet* a instanței informații privind :

- specificul competenței fiecărei secții;
- programul de funcționare;
- condițiile în care justițiabilii se pot adresa instanței supreme (depunerea cererilor, mențiunile pe care trebuie să le cuprindă cererile de recurs în casație, revizuire, contestație în anulare, recuzare, strămutare);
- condițiile de eliberare a copiilor legalizate;
- modalitățile de achitare a taxelor de timbru;
- stadiul dosarelor aflate pe rolul instanței, termenele acordate sau soluțiile pronunțate.

✓ în scopul *îmbunătățirii percepției publice*, dispunerea de măsuri administrative la nivelul compartimentelor de arhivă, pentru a se *facilita justițiabililor accesul direct la dosarele în care au calitatea de părți* (obținerea de copii de pe actele dosarelor, punerea la dispoziție în condiții de celeritate și eliberarea la cerere, de certificate de grefă relative la soluțiile pronunțate).

✓ *soluționarea rapidă a petițiilor și sesizărilor formulate de justițiabili*, adresate președintelui secției penale și Biroului de informare și relații publice, precum și comunicarea răspunsului către aceștia.

✓ *reducerea duratei termenului de motivare a hotărârilor judecătorești*, ce a permis justițiabililor, avocaților și persoanelor interesate accesul la conținutul considerentelor pe care s-au fundamentat soluțiile pronunțate.

✓ în respectarea principiului constitucional al dreptului de acces la justiție și de acces la judecată, *în cauzele în materie penală, a fost asigurată asistență juridică din oficiu a părților*, în condițiile Codului de procedură penală și a protocolului încheiat în luna februarie 2012 cu reprezentanții Baroului București;

✓ în vederea *facilitării accesului publicului cu privire la conținutul deciziilor pronunțate de Completul competent să judece recursurile în interesul legii și Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept*, Direcția Legislație, Studii, Documentare și Informatică Juridică a asigurat publicarea acestora pe site-ul Înaltei Curți, imediat după publicarea în Monitorul Oficial al României, în ordine cronologică, cu indicarea datei pronunțării și a numărului Monitorului Oficial în care au fost publicate.

▪ **asigurarea transparenței actului de justiție îndeplinit de Înalta Curte de Casație și Justiție;**

Având în vedere deficitul de imagine și încredere al instanțelor judecătorești, precum și faptul că sistemul judiciar îndeplinește rolul de serviciu public prin îndeplinirea actului de justiție; *este esențială furnizarea transparentă a tuturor informațiilor ce permit publicului să înțeleagă modul de funcționare, procedurile judiciare aplicabile și elementele specifice ale activităților administrative.*

Pornind de la premisa că încrederea în justiție include și aducerea actului de justiție la cunoștința justițiabililor, transparența actului de justiție s-a materializat prin:

✓ *publicarea pe pagina de internet a :*

- *hotărârilor relevante privind jurisprudența fiecărei secții, precum și a hotărârilor prin care s-au rezolvat, cu valoare de principiu, probleme de drept ce au generat practică judiciară neunitară;*

- *textului integral al deciziilor pronunțate de secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanță de apel;*

- *informațiilor actualizate privind actele normative care reglementează organizarea și funcționarea instanței;*

- *actelor Înaltei Curți de Casație și Justiție (ordine emise de Președintele Înaltei Curți, hotărâri ale Colegiului de conducere);*

- *declarațiilor de avere și interese ale judecătorilor, magistraților asistenți și personalului auxiliar de specialitate în conformitate cu Legea⁵³ nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice și O.U.G.⁵⁴ nr.14/2005 privind modificarea formularelor pentru declarația de avere și pentru declarația de interese;*

- *declarațiilor de avere și interese ale personalului contractual cu funcții de conducere conform actelor normative susmenționate;*

- *declarațiilor pe proprie răspundere ale judecătorilor și magistraților-asistenți conform Legii⁵⁵ nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.*

✓ *atașarea la dosarele aflate pe rolul fiecărei secții a încheierilor și proceselor-verbale întocmite în procedura repartizării aleatorii a cauzelor sau în situațiile de modificare a compunerii completului de judecată, precum și a copiilor*

⁵³ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.621 din 02 septembrie 2010.

⁵⁴ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.200 din 09 martie 2005.

⁵⁵ Republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005.

de pe hotărârile colegiului de conducere prin care este modificată compunerea completului de judecată, certificate de grefierul de ședință.

✓ *în cuprinsul listelor de ședință afișate la avizierul sălilor de judecată, înainte de începerea ședințelor de judecată, s-au menționat numele și prenumele judecătorilor care compun completul de judecată, numele și prenumele magistratului-asistent, numele și prenumele grefierului de ședință, precum și numele procurorului de ședință.*

✓ *având în vedere specificul activității desfășurate la nivelul secției penale, s-au luat măsuri pentru înregistrarea ședințelor de judecată în condițiile art. 369 alin.5 Cod procedură penală și punerea la dispoziția părților, la cerere, a transcrierilor înregistrării ședinței de judecată, în condițiile legii.*

▪ **dotarea compartimentelor și birourilor secțiilor cu echipamente IT⁵⁶ și instruirea în acest domeniu în totalitate a personalului auxiliar de specialitate.**

Cu titlu de premisă, existența rețelei informatice la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție permite judecătorilor și magistraților-asistenți să acceseze o bază de jurisprudență actualizată on-line și în consecință o bună cunoaștere a legislației.

Trebuie menționat că *accesul prin echipamente IT la sursele de documentare legislativă și doctrinară se asigură:*

- judecătorilor și magistraților-asistenți la Monitorul Oficial în formă electronică și respectiv, la programul TINLIB de gestionare a fondului documentar al bibliotecii Înaltei Curți de Casație și Justiție;

- la programe de legislație internă;

- judecătorilor și magistraților-asistenți la Internet.

B. PUNCTE SLABE

▪ **neimplementarea procedurilor de către Consiliul Superior al Magistraturii a stabilirii criteriilor de cuantificare a volumului optim de activitate pe fiecare categorie de personal și a timpilor de lucru pentru soluționarea cauzelor;**

Din acest punct de vedere, stabilirea unor parametri pentru normarea muncii impunea determinarea standardelor pentru durata procedurilor pe categorii și tipuri de cauze și respectiv, pe grupe de activități (chestiuni prelabile, studiul dosarului, ședința de judecată, deliberarea, redactarea hotărârii) și în consecință, comensurarea

⁵⁶ Acronim pentru tehnologia informației.

timpului efectiv de lucru/zi pentru fiecare din categoriile de personal (judecători, magistrați-asistenți și grefieri), precum și a activităților suplimentare prevăzute de Noul Cod de procedură penală⁵⁷ pentru dosarele înregistrate după data de 01 februarie 2014.

▪ **supraîncărcarea judecătorilor, magistraților-asistenți și personalului auxiliar datorită volumului excesiv de activitate are efecte negative pentru procesul de documentare și pregătire a ședințelor de judecată și poate influența calitatea hotărârilor pronunțate;**

Volumul⁵⁸ mare de activitate, în raport cu resursele umane disponibile, având în vedere competență materială specială a secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție și calitatea lucrărilor ce trebuiesc îndeplinite determină uneori ca necesitatea esențială de unificator al practicii judiciare, să fie acoperită de interpretarea legii în situații determinate și generează nemulțumiri și în rândul justițiabililor și avocaților legate de durata ședințelor de judecată, de perioadele îndelungate de timp consumate la sediul instanței.

Numărul sporit de dosare aflate pe rolul fiecărei ședințe de judecată la secția penală este necesar a fi privit și prin raportare la **urgența⁵⁹ judecății impusă de normele de procedură în materie penală** - toate chestiunile ce privesc luarea și/sau verificarea, prelungirea, înlocuirea, revocarea, încetarea măsurilor preventive în condițiile art. 203-243 Cod procedură penală; autorizarea unor măsuri de supraveghere tehnică de către procuror, în condițiile art.138 și urm. Cod procedură penală sau a perchezițiilor domiciliare în cazul art.157 și urm. Cod procedură

⁵⁷ Adoptat prin Legea nr. 135/2010 privind Noul Cod de Procedură Penală, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial nr. 486 din 15 iulie 2010.

⁵⁸ Datele statistice relevante privind activitatea judiciară a Înaltei Curți din anul 2015 au fost prezentate în Capitolul I - Secțiunea 2.

⁵⁹ În acest punct de analiză sunt de acord cu opinia exprimată de un magistrat în sensul că, s-a constatat, în mod invariabil, că judecătorii reclamă numărul insuficient de personal (judecători și grefieri), cât și complexitatea dosarelor, ca unice cauze ale volumului de dosare afectat unui complet de judecată, ori de câte ori se măsoară volumul cauzelor „restante”, cu referire expresă la cauzele care au o vechime în sistem mai mare de 1 (un) an. În asemenea condiții, tendința de a nesocoti chiar termenele specifice judecării cauzelor urgente, prevăzute expres de lege, în varii materii, devine evidentă...iar această stare o prezentăm a fi subînțeleasă la nivel general, context în care grija pentru un comportament profesional responsabil se risipește într-atât de mult încât judecătorul se socotește la adăpost de orice forma de răspundere [art.99 lit. e) din Legea nr.303/2004, republicată consacrand „nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor” ca abatere disciplinară]. Acest fenomen este nociv, fiind de natură a afecta calitatea sistemului judiciar în întregul său (L. Barac, *Management judiciar*, Editura Hamangiu, București, 2010, pag.85).

penală ori a autorizării unor mandate⁶⁰ de siguranță națională impun prezența permanentă în instanță a formațiunilor de judecată ale secției penale.

În acest sens, cu titlu de exemplu, judecătorii secției penale și-au desfășurat activitatea în cursul anului 2015 în complete de 3 judecători, cele două Complete în materie penală de 5 judecători, în Completul competent să judece recursul în interesul legii (Completul de 25 de judecători) și în cadrul Completelor competente pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală (Completul de 9 judecători) prin conformare la prevederile legale și regulamentare incidente pentru procedurile de soluționare a cauzelor ce au revenit spre soluționare formațiunilor de judecată menționate.

✓ Relevant sub aspectul încărcăturii activității judecătorilor secției penale în anul 2015 este raportul dintre *numărul mediu de participări la ședințele secției - 82 la secția penală*, în comparație cu **26 de ședințe la alte secții**, diferența fiind determinată de competența materială a secției penale ca instanță de fond.

✓ În compunerea celor două Complete de 5 judecători în materie penală au fost desemnați, prin tragere la sorți, ca membri titulari, câte 4 judecători și, respectiv ca membri supleanți, 4 judecători; aceste complete având în cursul anului 2015 un număr de **41 de ședințe** în care au fost rulate *301 de dosare* și s-au pronunțat *207 de hotărâri*.

✓ În compunerea Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală au intrat judecători din cadrul Secției penale care au participat la *16 ședințe de judecată* în cadrul cărora au fost rulate *40 dosare* și s-au pronunțat *34 hotărâri judecătorești*.

✓ În compunerea Completului competent să judece recursul în interesul legii au participat judecători din cadrul Secției penale, într-un număr de *15 ședințe*, în cadrul cărora s-au soluționat *25 sesizări* dintr-un număr de 26 cauze.

Trebuie menționat că, prin modificarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție au fost reconfigurate condițiile de funcționare ale celor patru Complete de 5 judecători, constituite din judecători și magistrați-asistenți, desemnați prin tragere la sorți, la sfârșitul fiecărui an și a fost reglementată procedura de participare a judecătorilor

⁶⁰ Se au în vedere, Legea nr.51/1991 privind siguranța națională publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.163 din 07 august 1991 și Legea nr.535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.1161 din 08 decembrie 2004.

și a magistraților-asistenți la soluționarea recursurilor în interesul legii în cadrul Completului competent să judece recursul în interesul legii.

În acest sens, imediat după sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu recursuri în interesul legii s-a procedat la desemnarea, prin tragere la sorți, a judecătorilor care compun Completul competent să judece recursul în interesul legii și respectiv, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală și a membrilor supleanți, a judecătorilor raportori, precum și ale colectivelor de judecători responsabile cu verificarea considerentelor, toate acestea fiind consemnate în procese-verbale.

Pentru a asigura soluționarea în termen a deciziilor pronunțate în interesul legii, judecătorilor raportori le-au fost stabilite termene utile pentru documentarea și întocmirea rapoartelor în vederea transmiterii acestora celorlalți membri ai completelor competente să judece recursurile în interesul legii, iar după pronunțarea și redactarea deciziilor în interesul legii, judecătorii desemnați în colective au verificat și avizat considerentele deciziilor; ceea ce a determinat soluționarea și publicarea în Monitorul Oficial a deciziilor pronunțate în interesul legii în termenul prevăzut de lege.

✓ *măsurile organizatorice adoptate în anul 2015 pentru accelerarea judecării cauzelor de corupție la nivel înalt aflate în fond pe rolul secției penale au condus la soluționarea definitivă a acestui tip de cauze de către Completele de 5 judecători (11 cauze) ca instanțe de apel.*

Concomitent, pe lângă activitatea de judecată desfășurată în formațiunile de judecată constituite în anul 2015 la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, mulți judecători au îndeplinit activități în cadrul comisiilor de concursuri și examene organizate de Consiliul Superior al Magistraturii (comisiile constituite pentru concursurile de admitere în magistratură, pentru examenul de capacitate a magistraților sau de promovare a judecătorilor de la celelalte instanțe judecătorești în funcții de conducere).

Pe de altă parte, *studiul datelor statistice*, ce au fost prezentate în Anexele nr.2, 3 și 5 la Capitolul II indică creșterea numărului cauzelor complexe deduse judecării la nivelul secției penale rezultată din natura⁶¹ infracțiunilor săvârșite, modalitățile concrete de comitere a acțiunilor infracționale, aspectul că faptele sunt comise de rețele de infractori (cu extindere la nivel național și internațional)

⁶¹ În cazul dosarelor privind traficul de ființe umane, intervin și aspecte ce țin de psihologia victimelor, de posibilitatea de a stabili o legătură de comunicare care să permită descrierea abuzurilor la care au fost supuse.

constituite în grupări de crimă organizată sau de numărul mare de inculpați trimiși în judecată în loturi (inclusiv pentru săvârșirea unor infracțiuni de corupție).

Totuși, deși numărul de dosare noi repartizate a crescut, iar ședințele de judecată (durată medie 10-12 ore) finalizându-se constant la ore târzii trebuie evidențiată preocuparea colegilor judecători și magistrați-asistenți pentru evitarea oricăror erori de judecată și rezolvarea problemelor de drept ridicate.

Cu toate acestea, în condițiile actualei reglementări a competenței secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, volumul cauzelor pe rol se menține, contribuind la depășirea termenului rezonabil al judecății consacrat prin dispozițiile art. 6 paragraful 1 din CEDO și a Libertăților Fundamentale și prin dispozițiile art. 21 alin. 4 din Constituția României.

▪ **subdimensionarea schemelor de personal ale secțiilor (judecători, magistrați-asistenți și personal auxiliar de specialitate);**

Problematica dimensionării schemelor de personal a fost menționată constant în Raportele Comisiei Europene din anii 2014 și 2015 privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției.

Astfel, în Raportul⁶² Comisiei Europene dat publicității la Bruxelles, 22 ianuarie 2014 (37 final), printre altele s-au formulat cu titlu de recomandări și următoarele:

• „să se accelereze găsirea unei soluții la problemele generate de volumul de lucru și să adopte măsurile legislative necesare pentru restructurarea sistemului de instanțe (subln.ns);

• să se pună la dispoziția factorilor de conducere din sistemul judiciar instrumentele necesare de informare cu privire la funcționarea sistemului judiciar (instrumente de statistică, gestionarea cazurilor, sondaje în rândul utilizatorilor și sondaje în rândul angajaților), în vederea sporirii capacității de a adopta decizii în cunoștință de cauză și în vederea asigurării unor progrese demonstrabile”.

Astfel, secțiile Înaltei Curți au semnalat că volumul sporit de activitate impune efectuarea demersurilor legale necesare în vederea suplimentării numărului de posturi, pentru a fi posibilă înființarea de noi complete de judecată în vederea soluționării cauzelor aflate pe rol cu respectarea principiului celerității.

De altfel, *consecințele negative* constatate în anul⁶³ 2015 în cazul secției

⁶² Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare, Bruxelles, 22.1.2014 COM(2014) 37 final.

penale au fost relative la fixarea pentru dosarele de apel, în sistem aleatoriu, a primului termen de judecată la un interval de timp mai mare - comparativ cu anii precedenți - ceea ce a determinat și scăderea indicelui de celeritate în soluționarea cauzelor .

Pe de altă parte, numărul insuficient de posturi a impus eforturi considerabile din partea tuturor judecătorilor, magistraților-asistenți și a celorlalte categorii de personal, care s-au implicat cu devotament și responsabilitate în rezolvarea multiplelor probleme intervenite.

Supraaglomerarea tuturor categoriilor de personal și permanentizarea ciclului zi-noapte a activității judiciare la secția penală au efecte negative asupra capacității resurselor umane disponibile, generează uzură fizică și reduce nivelul de motivare și eficiență în activitate.

Toate acestea determină concluzia că *volumul mare de activitate și sporirea continuă a nivelului de dificultate al cauzelor necesită o gestionare eficientă a resurselor umane.*

Cu această proiecție necesară, identificarea deficitului de personal impune stabilirea volumului optim de activitate pe fiecare categorie de personal luând în considerare gradul de complexitate al cauzelor, întocmirea fișelor de comensurare a timpilor de lucru pe tipuri de cauze și realizarea de previziuni în legătură cu fluctuația tuturor categoriilor de personal⁶⁴ determinată de transferuri, promovări, detașări, pensionări sau evoluția legislativă pentru anumite materii de judecată, ceea ce impune estimarea activităților jurisdicționale, precum și a atribuțiilor exogene⁶⁵ atât judecății propriu-zise.

Din acest punct de vedere, *degrevarea progresivă a judecătorilor de activitățile non-jurisdicționale și preluarea acestora de către magistrații-asistenți* impune atât continuarea demersurilor pentru completarea posturilor vacante de

⁶³ Astfel din datele bilanțiere rezultă că *structura de personal la 31 decembrie 2015 a fost următoarea:*

- ✓ judecători - 122 de posturi, din care 110 ocupate;
- ✓ magistrați-asistenți - 123 de posturi, din care 101 ocupate;
- ✓ grefieri, aprozi, agenți procedurali - 180 de posturi, din care 165 ocupate
- ✓ consilieri, experți, auditori (funcționari publici + personal contractual) - 32 de posturi, din care 21 ocupate

⁶⁴ În cazul personalului auxiliar de specialitate trebuie a fi inclusă situația concediilor medicale sau fără plată, a încetării raporturilor de muncă în ipoteza în care găsesc locuri de muncă mai atractive.

⁶⁵ A se vedea în acest sens, *Studiul privind percepția magistraților asupra independenței sistemului judiciar* (2006), elaborat de Transparency International România a indicat că volumul de lucru este legat și de atribuțiile administrative care trebuie îndeplinite, ce pot duce la reducerea timpului de pregătire și judecarea a unui dosar, scăzând astfel calitatea actului de justiție și fiind afectată evaluarea și promovarea magistratului (publicat la adresa www.csm1909.ro/csm/linkuri/11_03_2008_14512_ro.pdf).

judecători, magistrați-asistenți și grefieri, cât și alocarea unui număr suplimentar de posturi de personal specializat.

▪ **spații de lucru insuficiente** repartizate secției penale și compartimentului de magistrați-asistenți și grefieri ce desfășoară activitățile de la nivelul Completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și a Completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală **pentru buna desfășurare a activităților judiciare și administrative specifice** în condițiile în care judecătorii sunt repartizați câte patru într-un birou, magistrații-asistenți chiar și câte zece; împrejurări care influențează pregătirea ședințelor de judecată și redactarea hotărârilor;

Or, spațiile cu suprafețe reduse, sunt insuficiente pentru organizarea activității; iar modalitatea de repartizare a acestora – de la subsol la etajul V în locația instanței supreme, face dificilă organizarea eficientă a fluxurilor de lucru, cu consecințe negative asupra timpilor necesari executării activităților preparatorii specifice pentru ședințele de judecată - o mare parte fiind utilizată pentru transportul dosarelor între diversele compartimente ale secțiilor.

Menționez că, spre deosebire de perioada anterioară, în care la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție își desfășură activitatea un unic Complet de 9 judecători, ce avea alocată o singură sală de judecată, funcționarea simultană a patru Complete de 5 judecători (sau, în acord cu dispozițiile procedurale relative la continuitatea completelor de judecată, a mai mult de patru) și a numeroase Complete pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și a Completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept evidențiază necesitatea unor spații suplimentare.

În lipsa unor astfel de spații, programarea desfășurării activităților de judecată la nivelul acestor formațiuni de judecată se realizează cu mare dificultate, în sala Secțiilor Unite și în sălile de judecată repartizate celor patru secții ale instanței, aceasta în situația în care în aceste săli nu sunt programate ședințe ale completelor de judecată la nivelul secțiilor.

În același sens, trebuie precizat că *în anul 2015 nu au fost bugetate lucrările de intervenții la sediul principal și cel suplimentar, deja alocat, din București, Bd.Regina Elisabeta nr.3, sector 3, ceea ce ar fi permis relocarea uneia sau mai multor secții/sau și compartimente ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și nu doar a personalului Departamentului economico-financiar și administrativ*.

Ceea ce prevalează este că, *în Raportul din 30 ianuarie 2013 al Comisiei Uniunii Europene* privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului

de cooperare și verificare *s-a recomandat ca Înalta Curte de Casație și Justiție să dispună de un sediu corespunzător pentru îndeplinirea atribuțiilor sale* (pag. 9 paragraful 1).

Astfel, în condițiile existenței unei *unice săli de judecată* pentru desfășurarea ședințelor de judecată pentru fiecare secție și respectiv, a unei *unice săli de judecată* pentru toate cele patru complete de 5 judecători, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală și civilă și în condițiile *inexistenței unor spații specializate pentru realizarea de către judecători a deliberărilor*, activitatea de judecată se desfășoară în condiții improprii și cu dificultate.

Pe de altă parte, una dintre problemele curente ale asigurării *suportului logistic pentru desfășurarea în condiții de securitate a procesului judiciar* este și aceea a păstrării dosarelor, mapelor de hotărâri pronunțate și registrelor speciale în condiții optime.

Or, în totalitate, secțiile, Completele de 5 judecători, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, Completele pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, dar și mai grav Compartimentul de documente clasificate din cadrul structurii de securitate a Înaltei Curți de Casație și Justiție, nu dispun de spații corespunzătoare cu această destinație care să permită arhivarea unui volum de dosare și/sau documente în creștere (de la an la an).

▪ neeliminarea în totalitate a factorilor care împiedică rezolvarea cauzelor (fond și apel înregistrate pe rolul secției penale) în termen rezonabil și previzibil;

Avem în vedere că unele deficite de reglementare legală au fost în timp remediate prin Legea⁶⁶ nr.202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, care au limitat dreptul la a solicita amânarea judecării pentru lipsa de apărare, precum și cel ce nu sancționa recurgerea nejustificată la invocarea neconstituționalității unor texte de lege (aspect care ulterior a fost rezolvat prin abrogarea dispozițiilor art.29 alin.5 din Legea⁶⁷ nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale modificată, ce statua anterior că „pe perioada soluționării excepției de neconstituționalitate judecarea cauzei se suspendă”).

Totuși, din punctul de vedere care interesează, *lipsa unui corp de avocați*

⁶⁶ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.714 din 26 octombrie 2010.

⁶⁷ Republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.807 din 30 decembrie 2010.

specializați în procedura recursului în casație în fața Înaltei Curți (chestiune reglementată unitar în acest sens pentru Curțile Supreme din spațiul european) și obligația regulamentară de a genera, inclusiv informatic, un nou dosar pentru orice cerere formulată de părți, deși în mod evident, în baza normelor de drept aplicabile, acestea sunt lipsite de relevanța funcțională (cereri informale, inadmisibile etc.) sunt lipsuri ale procedurilor administrate la nivelul instanței supreme.

Printre **cauzele obiective** ce determină amânarea soluționării dosarelor enumerăm:

- ✓ *complexitatea deosebită a cauzelor* ce se soluționează de jurisdicția supremă;

- ✓ *inconsecvența legislativă*;

- ✓ *încărcătura de dosare pe judecători*, datorată volumului de muncă și imposibilității redistribuirii judecătorilor de la alte secții ale Înaltei Curți - având în vedere necesitatea respectării specializării stricte;

- ✓ *folosirea abuzivă a drepturilor procesuale de către părți*, consecința fiind aceea a nesoluționării cauzelor într-un termen rezonabil (spre exemplu, formularea unor cereri de recuzare repetate atestând reaua credință manifestă a petiționarilor);

- ✓ *solicitarea de termene de către avocații aleși* pentru imposibilitatea de a se prezenta pentru diferite împrejurări (spre exemplu: motive medicale, participări la conferințe internaționale și simpozioane etc.);

- ✓ *nerespectarea de către unele persoane juridice, care au calitatea de părți a dispozițiilor legale privind reprezentarea în instanță*;

- ✓ *administrarea dificilă a probelor deja admise*, datorită lipsei de solitudine a unor persoane juridice sau a unor experți desemnați în cauză;

- ✓ *lipsa unor mecanisme rapide de comunicare a actelor de procedură în străinătate*.

Factorii subiectivi care au condus la întârzieri în soluționarea dosarelor sunt, după caz :

- *imputabili activității judecătorului* (neaplicarea unor sancțiuni participanților procesuali, în situațiile de tergiversare);

- *imputabili activității magistraților-asistenți și grefierilor de ședință* (uneori insuficienta pregătire profesională sau neatenția în efectuarea lucrărilor);

În unele situații, după repunerea pe rol a cauzei are loc o concepere greșită pentru termenul următor, ceea ce determină o nouă amânare pentru lipsă de procedură; iar în alte cazuri, dispozițiile instanței nu sunt aduse la îndeplinire în

mod corespunzător, ca de exemplu în privința citării prin publicitate, în străinătate sau a emiterii unor adrese în termen util pentru solicitarea de relații de la diferite instituții și autorități publice naționale.

- *imputabili avocaților* (lipsa la termenele de judecată fixate și neasigurarea înlocuirii titularului delegației de un alt apărător prin neconformare la obligația impusă de art. 40 din Legea⁶⁸ nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, formularea unor cereri repetate de lipsă de apărare);

- *imputabili altor participanți la procedurile judiciare*, precum experți (pentru neefectuarea expertizelor tehnice încuviințate în termen, uneori, calitatea slabă a lucrărilor de expertiză), traducători autorizați și interpreți.

Reducerea duratei procedurilor judiciare constituie o sarcină complexă care va presupune, măsuri administrative proactive pe care le vom prezenta într-un capitol următor și unele de ordin legislativ.

- **practica judiciară neunitară din cauza, în principal a incoerenței legislative;**

Practica neunitară constituie o problema reziduală a sistemului judiciar în ansamblul său, inclusiv a jurisdicției supreme ce generează nemulțumiri justificate ale justițiabililor și este percepută ca un tratament inechitabil și discriminatoriu.

Unificarea jurisprudenței reprezintă o preocupare⁶⁹ majoră a Înaltei Curți, în condițiile existenței unei legislații uneori neclară și încă imprevizibilă datorită modificărilor efectuate fără a se analiza impactul acestora asupra procedurilor judiciare aflate în curs de derulare (ce generează premisele pronunțării unor soluții diferite în cauze similare și în consecință încălcarea dreptului justițiabililor la un proces echitabil, prevăzut de dispozițiile art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului).

Din acest punct de vedere se impune pentru întreg sistemul instanțelor judecătorești, *asigurarea unui cadru legislativ* coerent prin :

- ✓ asigurarea unei legături corespunzătoare între nivelul de jurisdicție și complexitatea cauzelor care le revin spre soluționare, inclusiv prin extinderea filtrului administrativ în cazul recursului în casație;

⁶⁸ Republicată în Monitorul Oficial Partea I, nr. 98 din 07 februarie 2011.

⁶⁹ *Instanțele superioare, prin jurisprudența lor, examinarea practicilor judiciare și raporturile lor anuale, pot contribui la calitatea hotărârilor judecătorești și la evaluarea lor. De aceea este esențial ca jurisprudența lor să fie clară, coerentă și constantă* [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.12 paragraf 70 și 71].

✓ reguli de organizare judiciară care să permită soluționarea unui număr rezonabil de cauze într-un interval de timp determinat;

✓ un mecanism de administrare, care să asigure autonomia și reala independență financiară.

Astfel, în ciuda monitorizării permanente a problemelor de drept controversate și organizării periodice a ședințelor profesionale în cadrul secțiilor Înaltei Curți, problematica unificării practicii judiciare rămâne o provocare încă nerezolvată, solicitând în egală măsură măsuri proactive imediate ce vor fi prezentate într-un capitol viitor.

▪ **deficite de reglementare legislativă în activitatea de judecată desfășurată de Completul competent să judece recursul în interesul legii și Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală și în consecință necesitatea modificării normelor de procedură, în sensul admisibilității invocării de către judecători a unor cazuri de incompatibilitate și adoptării de reguli cu privire la mecanismul de deliberare în vederea pronunțării hotărârilor în ipoteza nerealizării cvorumului impus de lege.**

▪ **întârzierea în evaluarea diverselor acte normative adoptate, în vederea sesizării Curții Constituționale pentru controlul constituționalității acestora;**

▪ **inexistența unui sistem informatic total integrat de management al dosarelor aflate pe rolul secției penale și care să permită inclusiv accesul la cele finalizate cu soluții procedurale de către unitățile de parchet și imposibilitatea interogării electronice a bazelor de date privind evidența operativă a cazierului judiciar și persoanelor urmărite la nivel național sau internațional;**

▪ **discontinuități sau dificultăți de operare în sistem informatizat a variantei programului Ecris 5, după cum urmează:**

- cu privire la *introducerea soluției în program sunt necesari mai mulți pași de efectuat*, respectiv: închiderea statistică de către o secundă persoană (prima persoană fiind cea care a conceput și citat); trecerea numărului de decizie/hotărâre mai întâi în „Registru redactor” și apoi operațiunea de scriere efectivă a soluției cu indicarea redactorului;

- cu privire la *termenele intermediare pentru verificarea legalității arestării preventive*, acestea apar ca și „nejudicate”, iar la termenul inițial stabilit aleatoriu (automat) apare „amână cauza”, aspect ce se reportează și pe pagina de internet a instanței.

- cu privire la *efectuarea recomunicarilor unor hotărâri de către Biroul Executări Penale*, acestea nu se mai pot efectua, deși sunt situații când se impune;

- *nonprevederea unui registru de evidențiere a modificărilor aduse compunerii completului de judecată*;

- *probleme generate de acordarea unor termene de judecată în alte zile decât cele în care completul are planificată ședință de judecată* (programul informatic interpretează situația ca o ședință de judecată nouă a completului respectiv, pe care îl încarcă peste repartizarea normală de dosare);

- deși, *aplicația ECRIS permite organizarea drepturilor de acces la nivel individual sau grupal*, precum judecători, magistrați-asistenți, grefieri șef de secție, grefieri de ședință și alte compartimente de execuție, nu există încă o grilă-standard (aprobată de Colegiul de conducere);

- *permisibilitatea intervențiilor în sistemul informatic ale administratorului de aplicație*.

▪ **existența încă a unei duble evidențe atât în format manuscris, cât și în format electronic, pentru registrele de executări penale;**

▪ **insuficienta obiectivitate în evaluarea performanțelor profesionale individuale a magistraților-asistenți și a personalului auxiliar de specialitate, ce are consecințe în plan motivațional și care impune nouă strategie de dezvoltare aplicată resurselor umane disponibile.**

▪ **neimplicarea personalului auxiliar, de altfel cu pregătirea profesională necesară (mulți, cu studii juridice), în sarcinile administrativ-judiciare;**

▪ **discontinuități în controlul exercitat de magistratul-asistent șef și prim-grefieri din cadrul secției penale, care face ca sarcini de serviciu planificabile și facile de executat să determine evenimente solicitante în compartimentele de magistrați-asistenți, registraturi, grefe, arhive, grefieri dactilografi;**

▪ **inexistența unor relații consolidate, interpersonale între judecători, magistrații-asistenți și personalul auxiliar de specialitate bazate pe colaborare și respect;**

▪ **insuficiența activităților de comunicare cu publicul;**

În acest moment, justiția la nivel sistemic se confruntă cu un deficit de imagine și încredere, iar progresele înregistrate nu au reușit să schimbe percepția

publică a acesteia ca un domeniu în care se manifestă încă elemente de lipsă de profesionalism, de predictibilitate și previzibilitate.

Încrederea ar trebui să caracterizeze relația funcțională dintre jurisdicția supremă și societatea civilă pentru creșterea conștiinței publicului, că hotărârile pronunțate sunt rezultatul unei analize corecte și imparțiale și pentru acceptarea⁷⁰ și recunoașterea efectelor acestora.

De altfel, este semnificativă concluzia formulată la Conferința⁷¹ Judecătorilor Europeni, cu tema „Justiția și media”, desfășurată la Cracovia în anul 2005, în sensul că „integrarea justiției în societate obligă sistemul judiciar să se deschidă și să învețe să se facă el însuși cunoscut. Ideea nu este de a introduce instanțele într-un spectacol media, ci de a contribui la transparența procesului judiciar”.

Falia existentă între societatea civilă și Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și imaginea „mutilată” de multiplele incriminări lansate în spațiul public de către factori constituționali de putere, politicieni, lideri de opinie, organizații nonguvernamentale, jurnaliști și chiar de către diverși cetățeni (ce nu au în mod necesar calitatea de subiecți procesuali în procedurile ce se administrează la nivelul instanței supreme), în sensul inexistenței independenței reale a judecătorilor, „conivențelor” nonlegitime și subterane cu serviciile secrete ori incriminările de corupție și practici nedeontologice trebuie „tratate” prin comunicarea reală și transparență prezentându-se argumentele care înfrâng aceste tipuri de acuzații.

Transparența actului de justiție înfăptuit de Înalta Curte și informarea corectă a justițiabililor și a opiniei publice impun disponibilitatea la dialog și furnizarea de informații în legătură cu activitatea de judecată sau cea administrativ-judiciară în scopul de a realiza o percepție obiectivă asupra mecanismelor specifice.

▪ **existența unui circuit informațional și parteneriat⁷² în condițiile legii cu**

⁷⁰ Hotărârea judecătorească trebuie percepută de justițiabil și de societate în general drept rezultatul unei aplicări pertinente a regulilor de drept, al unei proceduri echitabile și al unei aprecieri convingătoare a faptelor, fiind executabilă.

Justițiabilul va avea atunci convingerea că a fost examinată cauza sa și că a fost soluționată corect și societatea va percepe hotărârea ca pe un factor ce poate restabili pacea socială [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.7 paragraf 31].

⁷¹ A se vedea pe pagina <https://www.ncjrs.gov/App/>.

⁷² Menționăm, că la data de 23 februarie 2012 a fost încheiat un protocol de către secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție cu Uniunea Națională a Barourilor din România referitor la asistența juridică din oficiu în cauzele penale.

organizațiile non-guvernamentale, inclusiv cu organizațiile profesionale ale magistraților (Asociația magistraților din România, Uniunea Națională a Judecătorilor din România), implicând organizarea periodică de întâlniri de lucru;

- **starea de sănătate a judecătorilor, magistraților-asistenți și personalului auxiliar din cauza suprasolicitării psihice** (având în vedere programul non-stop de funcționare ale formațiunilor de judecată ale secției penale și al completelor de 5 judecători în materie penală).

Volumul mare de muncă, necesitatea soluționării urgente a cauzelor și a redactării hotărârilor pronunțate în termenele prevăzute de lege au generat *suprasolicitarea tuturor categoriilor de personal*, ceea ce impune realizarea unei *expertize în scopul cuantificării gradului de încărcare profesională și a nivelului de solicitare a resurselor psihice la locul de muncă*.

C. OPORTUNITĂȚI

- **racordarea legislației naționale la cea din spațiul european de justiție;**
- **experiențele altor Curți supreme de Justiție în aplicarea legii și a procedurilor judiciare;**
- **parteneriat cu alte curți supreme de justiție din spațiul euroatlantic pentru instruirea tuturor categoriilor de personal;**
- **disponibilitatea puterii legislative pentru simplificarea procedurilor judiciare și consultarea judecătorilor instanței la formularea unor propuneri de lege;**

Astfel, judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție le-au fost solicitate în anul 2015 puncte de vedere cu privire la dezbaterile ocazionate de modificarea Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară, a Legii nr. 303/2004 privind statutul magistraților, a Legii⁷³ nr.567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, a Regulamentului de organizare și funcționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și a codurilor penal și de procedură penală.

- **organizarea lunară a întrunirilor de lucru ale judecătorilor secțiilor în scopul identificării problemelor de drept care nu au o rezolvare unitară;**
- **înaintarea de către Curțile de Apel, a rapoartelor problemelor de drept neunitare și legitimarea sesizării de către Colegiile de Conducere ale**

⁷³ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1197 din 14 decembrie 2004.

acestora a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea promovării de recursuri în interesul legii;

- **participarea la platforma electronică EMAP** cu începere din luna iulie 2016 a instanței supreme prin baza de jurisprudență în acest proiect alături de C.S.M. și de Agentul Guvernamental pentru CEDO din cadrul Ministerului Afacerilor Externe; caracterul interactiv și dinamic specific platformei poate determina accelerarea procesului de consolidare a practicii unitare.

- în vederea asigurării respectării principiilor celerității, rezonabilității și echitabilității procedurilor judiciare și pentru eficientizarea citării părților sunt de remarcat **autorizarea accesului anumitor grefieri de ședință din cadrul secției penale la informațiile în format electronic ale Direcției pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date din cadrul Ministerului Administrației și Internelor și prelungirea autorizării accesului în baza de date a Autorității Naționale a Penitenciarelor;**

- **parteneriate în condițiile legii cu alte autorități sau instituții publice privind organizarea de sesiuni de pregătire profesionale sau dezvoltare a abilităților de comunicare, precum Banca Națională, Autoritatea de Supraveghere Financiară, Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, Consiliul Național de Combatere a Discriminării;**

- **interesul organizațiilor nonguvernamentale internaționale pentru programe în domeniul protecției drepturilor omului;**

- **participarea la circuitul național și european de idei juridice (inclusiv prin publicarea în reviste de specialitate) la colocvii, seminarii, comunicări științifice etc. și existența posibilității de realizare în plan profesional/personal în cazul judecătorilor și magistraților-asistenți, prin absolvirea de cursuri postuniversitare, masterate, forme de pregătire doctorală;**

- **dezvoltarea conștiinței tuturor categoriilor de personal (judecători, magistrați-asistenți și personal auxiliar de specialitate) a apartenenței la o „echipa unică” în cadrul instanței Înaltei Curți de Casație și Justiție.**

D. AMENINȚĂRI

- **insuficiența resurselor⁷⁴ bugetare alocate în exercițiul bugetar pentru**

⁷⁴ Calitatea hotărârilor judecătorești este direct condiționată de mijloacele bugetare atribuite sistemului judiciar. Instanțele nu pot acționa eficient cu resurse umane și materiale inadecvate. Este necesară o retribuire adecvată a judecătorilor pentru a-i pune la adăpostul presiunilor vizând influențarea sensului hotărârilor lor și, în general, a comportamentului lor ... În lipsa resurselor financiare adecvate, funcționarea efectivă a sistemului judiciar în vederea obținerii unui produs de calitate este imposibilă [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al

anul 2016, pentru realizarea atribuțiilor judiciare pe termen mediu (2017-2020);

- **organizarea, încă uneori defectuoasă a activităților specifice de către alte autorități sau instituții publice, organizații nonguvernamentale naționale,** ce poate conduce la diminuarea rezultatelor necesare;

Spre exemplu, deși interesul judecătorilor în formarea continuă se manifestă prin opțiunile exprimate în vederea participării la seminariile cuprinse în programele organizate de Institutul Național al Magistraturii, acesta nu a adaptat întotdeauna oferta de stagii de perfecționare profesională, necesităților nivelului de jurisdicție a instanței supreme.

- **vacantarea posturilor prin pensionări (inclusiv anticipate) /demisii, în rândul judecătorilor și magistraților-asistenți și respectiv, încetarea raporturilor de muncă pentru personalul auxiliar de specialitate ;**

- **posibilitatea, încă redusă de participare a personalului auxiliar la seminarii de perfecționare profesională datorită numărului insuficient în raport cu volumul de activitate extrem de ridicat;**

- **contradicția rămasă nerezolvată între condițiile imperative și exclusive impuse de prevederile Legii nr.182/2002 privind protecția informațiilor clasificate pentru accesul autorizat la documente clasificate și principiul liberului acces și nemijlocit la totalitatea actelor, lucrărilor și probelor dosarului, în materie penală, de către părți și apărătorii acestora.**

CAPITOLUL V

MĂSURILE STRATEGICE PROPUSE PENTRU MANAGEMENTUL OPERAȚIONAL ÎN EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR SPECIFICE FUNCȚIEI DE VICEPREȘEDINTE AL ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Măsuri pentru sporirea eficienței Înaltei Curți de Casație și Justiției

Cu titlu de premisă, apreciez că se impune **adoptarea de către Colegiul de Conducere a unui nou Regulament de organizare și funcționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție**, etapa de tranziție stabilită prin noile coduri de procedură în materie civilă și penală fiind consumată.

Aceasta, deoarece deși Regulamentul a fost modificat pentru conformarea la dispozițiile din noile coduri de procedură penală și civilă, precum și cele stabilite prin noul Regulament de ordine interioară al instanțelor judecătorești aprobat prin Hotărârea Consiliul Superior al Magistraturii nr. 1375 din 17 decembrie 2015, acesta nu răspunde necesităților organizatorice specifice, reconfigurării atribuțiilor fiecărei categorii de personal și a competențelor compartimentelor din structura Înaltei Curți.

Pe de altă parte, chiar dacă un nou Regulament va rezolva aspectele organizatorice privind gestionarea resurselor umane și materiale disponibile și/sau cele previzionate, dezechilibrele cronicizate determinate de modificările successive în timp a normelor de competență materială impun elaborarea și **adoptarea unei legi organice a Înaltei Curți de Casație și Justiție**.

În consecința celor expuse și în acord cu rolul de „lider pozițional de decizie” dedus din atribuțiile stabilite prin Regulament și ROI pentru vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție (*au fost analizate în Capitolul III*) și cu lista problemelor relevante cu titlu de „puncte slabe” și respectiv „amenințări”- diagnosticate în matricea specifică analizei SWOT în activitatea instanței (*analizate în Capitolul IV*), propun un set de **măsuri integrate în managementul general administrativ-judiciar al Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție**, care să fie apte să determine optimizarea activităților operaționale specifice, subsumat obiectivelor strategice, dezvoltarea percepției publice pozitive a jurisdicției supreme și consolidarea rolului său constituțional de

componentă fundamentală în cadrul puterii judecătorești și de unificare a practicii judiciare neunitare.

I. Măsuri pentru creșterea calității actului de justiție îndeplinit la nivelul secției penale și formațiunilor de judecată cu rol unificator în materie penală ale Înaltei Curți de Casație și Justiție respectiv, Completul competent să judece recursul în interesul legii și Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, întrucât cunoașterea și valorificarea deciziilor Curții Constituționale, precum și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg și a Curții de Justiție a Comunităților Europene de la Luxembourg, constituie o premisă pentru sporirea calității actului de justiție și pentru unificarea practicii judiciare, ceea ce impune în continuare:

✓ *informarea zilnică a judecătorilor și magistraților-asistenți cu privire la actele normative nou apărute, pentru evitarea apariției unor erori de argumentație sau analiză, inclusiv monitorizarea actelor normative apărute în Jurnalul⁷⁵ Oficial al Comunităților Europene;*

✓ *facilitarea accesului aceluiași categorii de personal la publicații și reviste de specialitate („Buletinul jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiției”, „Buletinul jurisprudenței curților de apel”, „Dreptul”, „Pandectele Române”, „Revista română de drept comunitar” etc.) în care sunt publicate decizii ale instanțelor române și/sau europene, precum și studii de caz;*

✓ *investigarea on-line a site-urilor autorităților europene judiciare pentru capturarea jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului (www.echr.coe.int) și a principalelor instanțe comunitare (Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Tribunalul de Primă Instanță - <http://curia.europa.eu>) și a unor informații utile din bibliografii la spețele judiciare, materiale documentare ori informative, studii întocmite;*

✓ *operaționalizarea legăturii cu reprezentanții români la greșele Curții Europene de Justiție a comunităților europene de la Luxembourg și a Curții Europene pentru Drepturile Omului de la Strasbourg, pentru a putea fi transmise on-line detalii cu privire la hotărârile pronunțate și conținutul motivării acestora.*

II. Măsuri pentru reducerea duratei procedurilor judiciare aplicate care includ:

✓ *solicitarea prin intermediul Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție a realizării procedurilor pentru ocuparea imediată a posturilor vacante de*

⁷⁵ Publicat la adresa: <http://eur-lex.europa.eu/>.

judecători și magistrați-asistenți de către Consiliul Superior al Magistraturii, precum și suplimentarea numărului de posturi pentru personalul auxiliar de specialitate, care va permite sporirea numărului de complete de judecată și corelativ reducerea numărului de dosare/judecător la nivelul prevăzut de standardele europene.

✓ desemnarea aleatorie a judecătorilor secției penale în cadrul formațiunilor de unificare a practicii judiciare, prin intermediul programului informatic Ecris, în condiții care să permită comensurarea volumului de muncă al fiecărui judecător într-o anumită perioadă de timp determinată.

Aceasta întrucât modalitatea de desemnare a judecătorilor în compunerea Completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și a Completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, prin tragere la sorți, nu este corelată cu numărul de participări ale unui judecător în componența unor atari formațiuni de judecată într-o anumită perioadă de timp determinată, în calitate de membru ori de judecător raportor.

✓ stabilirea unor reguli comune de organizare a activităților ce se desfășoară (incluzând stabilirea unor reguli informatice) la nivelul secției penale, Completelor de 5 judecători în materie penală și, respectiv a Completului pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală având la bază criterii relative la organizarea compartimentelor, fișele de post, indicatorii statistici, practica judiciară specifică și evidența documentelor intermediare sau finale ale judecății.

✓ colaborare cu vicepreședintele cu atribuții în materie civilă, reorganizarea compartimentului în care își desfășoară activitățile magistrații-asistenți și greșierii repartizați Completelor de 5 judecători care judecă în materie civilă și în materie penală, prin stabilirea clară a fluxurilor de lucru comune acestor formațiuni de judecată.

Aceasta deoarece implementarea dispozițiilor noului Cod de procedură penală a impus constituirea judecătorilor în cadrul unor formațiuni noi de judecată, altele decât completele de recurs ordinar din vechiul Cod de procedură penală, compuse din 3 judecători.

Or, la momentul constituirii Completelor de 5 judecători, fără nicio distincție în ceea ce privește materia de drept în care acestea își desfășoară activitatea, le-a fost repartizat corpul de magistrați asistenți și de greșieri care funcționa la nivelul fostului Complet de 9 judecători, care s-a dovedit însă a fi insuficient în raport de actualele competențe stabilite pentru aceste formațiuni de judecată, fapt ce a condus la apariția de dificultăți în îndeplinirea activităților specifice.

Același compartiment a trebuit să desfășoare și activitățile de la nivelul Completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii și a Completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, cu mențiunea că în cazul ultim, pentru gestionarea dosarelor și evidența activităților specifice, a fost repartizat și personal din cadrul secției penale.

✓ *un sistem de management integrat informatic al documentelor* pentru facilitarea comunicării proiectelor de documente/documentelor finalizate între compartimentele secției penale și ale formațiunilor de judecată cu rol unificator al jurisprudenței, iar până la configurarea acestuia este *necesară upgradarea bazei informatice comune accesibilă tuturor judecătorilor, magistraților-asistenți și grefierilor*, care să permită accesarea și/sau finalizarea, în funcție de nivelul de competență și decizie, a tuturor documentelor întocmite pentru ședințele de judecată.

✓ *standardizarea regulilor pentru elaborarea unitară a hotărârilor/incheierilor* ce se redactează la nivelul secției penale, Completelor de 5 judecători în materie penală, Completului competent să judece recursul în interesul legii și Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, de către magistrații-asistenți sau grefieri, precum și elaborarea unor formulare tip pentru documentele de uz intern și extern;

✓ *participarea magistraților-asistenți și grefierilor de ședință la module de lucru organizate pe teme specifice* care să corespundă cerințelor de armonizare a bunelor practici de lucru a dosarelor în scopul standardizării altor tipuri de documente decât hotărârile pronunțate, *pentru pregătirea și gestionarea eficientă a cauzelor* (informatică, tehnici de lucru) în scopul fluidizării circuitului dosarelor⁷⁶.

✓ *analiza trimestrială a factorilor subiectivi și obiectivi, care determină depășirea termenului rezonabil, în dosarele mai vechi de 1 an*, aflate pe rolul secției penale; în cadrul unor ședințe operative, organizate în prezența Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție; pentru remedierea situațiilor constatate.

✓ *controlul activității de repartizare aleatorie a cauzelor prin intermediul primului magistrat-asistent șef al secției penale și, urmare a consultării judecătorilor, stabilirea unui plafon maxim de dosare noi repartizate pe ședință*.

În acest sens, sunt necesare politici comune în cadrul secției penale, Completelor de 5 judecători în materie penală și Completului pentru dezlegarea

⁷⁶ Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.5, paragrafele 18 și 19.

unor chestiuni de drept în materie penală, de organizare aplicate situațiilor nou ivite în ceea ce privește fluctuațiile de personal, cu referire la încărcătura ședințelor și numărul efectiv de judecători în funcție pentru asigurarea unei repartizări echilibrate a participării acestora în completele de judecată prin introducerea în sistemul Ecris a tuturor datelor care conduc la cuantificarea gradului de complexitate al fiecărui dosar și, în mod corespunzător, a fiecărei ședințe de judecată.

✓ *asigurarea condițiilor realizării studiului individual prin facilitarea participării la cursuri postuniversitare, masterate, doctorate, seminarii organizate în programul Institutului Național al Magistraturii de formare continuă.*

✓ *continuarea măsurilor de degrevare⁷⁷ a judecătorilor de sarcinile auxiliare și consolidarea programului⁷⁸ pilot care a fost implementat, începând cu data de 1 iunie 2012 inclusiv pentru secția penală⁷⁹, privind extinderea atribuțiilor grefierilor și consolidarea statutului magistratului-asistent, în scopul eficientizării activităților de judecată.*

De altfel, Recomandarea⁸⁰ Nr. R (86) 12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către Statele Membre privind măsurile de prevenire și reducere a volumului excesiv de activitate al instanțelor, statuează necesitatea *reducerii graduale a atribuțiilor non-juridice ale judecătorilor prin încredințarea altor persoane sau organe, pentru a determina un interval suficient de timp pentru studiul dosarelor, pregătirea ședințelor de judecată și documentarea în ceea ce privește doctrina relevantă în fiecare cauză, respectiv identificarea jurisprudenței europene incidente în materie.*

⁷⁷ Personalul administrativ și asistenții judecătorilor vor trebui să beneficieze de un instructaj special privind pregătirea ședințelor și controlul și urmărirea bunei derulări a cauzelor (de exemplu în ceea ce privește utilizarea informaticii, tehnicile de gestionare a cauzei și a timpului, redactarea hotărârilor, limbile străine, comunicarea cu părțile și cu publicul, cercetarea juridică). Aceasta vizează ușurarea judecătorilor de sarcinile administrative și tehnice și permite concentrarea acestora asupra aspectului intelectual și asupra gestionării procedurii și luării deciziei [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.5 paragraf 19].

⁷⁸ Modulul de lucru a fost aplicat pe o echipă funcțională formată din 3 judecători - 2 magistrați-asistenți stabili (care au intrat în sedința „în oglindă”) - 1 grefier cu studii superioare juridice care a preluat activitatea de gestionare rapidă a dosarului, de la înregistrarea acestuia pe rolul instanței și până la pronunțarea hotărârii și respectiv, redactarea acesteia.

⁷⁹ Astfel, de la data de 01 iunie 2012, în cadrul secției penale, un număr de 15 grefieri au preluat atribuțiile de grefier de ședință, ceea ce a presupus o pregătire rapidă a acestora, prin sistemul E-learning, iar pe de altă parte, reînnoirea cunoștințelor dobândite la Școala Națională de Grefieri.

⁸⁰ Publicată la adresa www.inm-lex.ro/fisiere/pag_35/det_126/402.doc.

Rațiunile care argumentează extinderea atribuțiilor grefierului și preluarea de la magistratul-asistent a sarcinilor administrative sunt:

- creșterea constantă a numărului cauzelor aflate pe rol și supraîncărcarea activității magistraților-asistenți și în consecință, posibilitatea de a prelua atribuțiile nonjudiciare ale magistraților-asistenți, precum gestionarea dosarelor, motivarea unor tipuri limitate de hotărâri sau întocmirea de acte procedurale sub îndrumarea magistraților-asistenți;

- necesitatea redefinirii rolului și competențelor grefierilor în cadrul jurisdicției supreme va determina efecte pozitive pentru soluționarea cu celeritate a cauzelor;

- perioada de timp mai redusă, necesară formării și instruirii grefierilor, comparativ cu cea pentru pregătirea magistraților-asistenți.

- *alocarea unui timp suplimentar în activitatea de documentare legislativă și doctrinară pentru problemele de drept cu care completele de judecată sunt investite;*

- *urmărirea unei evidențe a practicii la nivelul formațiunilor de judecată nominalizate, în scopul evitării pronunțării unor soluții contradictorii, întocmirea raportului scris pe fiecare cauză;*

- ✓ *urgentarea redactării hotărârilor judecătorești pronunțate în cauzele repetitive și amplificarea măsurilor proactive de creștere a calității motivării⁸¹ acelor hotărâri și/sau încheieri, ce se redactează de magistrații-asistenți și grefieri;*

- ✓ *generalizarea condicilor electronice la compartimentul executări penale din cadrul secției penale.*

III. Măsuri vizând accelerarea mecanismelor de uniformizare a jurisprudenței Înaltei Curți, în scopul sporirii performanțelor sale profesionale reprezintă o direcție de acțiune în strategia de reformă a sistemului judiciar, iar creșterea încrederii în actul de justiție este condiționată o jurisprudență previzibilă, în condițiile în care statul român a fost sancționat de către Curtea Europeană a

⁸¹ Hotărârea trebuie, în principiu, să fie motivată. Calitatea hotărârii depinde în principal de calitatea motivării. Excepțiile pot include, între altele, hotărâri ale administrației judiciare (ca cele privind amânarea cauzei până la un termen ulterior), chestiuni procedurale minore sau în esență necontencioase (sentințe pronunțate în contumacie sau cu acordul părților), decizii ale Curților de apel de confirmare a unei hotărâri pronunțate în primă instanță după ascultarea argumentelor similare având aceleași temeiuri, hotărâri luate de un complet precum și unele hotărâri privind permisiunea de a exercita un recurs sau de a intenta o acțiune, în țările unde se cer asemenea permisiuni [Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, pag.7 paragraf 34].

Drepturilor Omului tocmai pentru lipsa unui mecanism capabil de a asigura o practică judiciară unitară, apreciindu-se că o stare de confuzie și incertitudine a hotărârilor judecătorești pronunțate contravine principiului siguranței raporturilor juridice.

Analiza problemelor de practică judiciară neunitară indică că aceasta are drept cauze, pe lângă interpretarea și aplicarea diferită de către judecători a normelor de drept precise la situații de fapt identice, adoptarea unor norme de drept cu caracter de noutate ori confuze, al căror conținut nu se corelează cu conținutul altor norme de drept.

Aceste măsuri proactive ale vicepreședintelui vor consta în:

✓ *inițierea mai multor dezbateri la nivelul secției penale, Completelor de 5 judecători în materie penală, Completului competent să judece recursul în interesul legii și Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală în vederea clarificării jurisprudenței*, având în vedere deficiența obiectivă a Recursului în Interesul Legii, care intervine ulterior apariției jurisprudenței neunitare și care pune în discuție eficiența sa.

✓ *identificarea problemelor de drept* care au fost soluționate neunitar în materie penală și indicarea argumentelor pentru fiecare opinie (majoritară sau minoritară) și respectiv, comunicarea acestora către toate curțile de apel, solicitându-se transmiterea unui punct de vedere relevant, ce va fi notificat la nivelul secției de specialitate din cadrul instanței supreme pentru a fi analizat în ședințele de lucru cu judecătorii.

✓ *planificarea de comun acord cu președintele secției penale a temelor de studiu și a datelor*, când judecătorii și magistrații-asistenți trebuie să analizeze practica secției penale și a Completelor de 5 judecători în materie penală și Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală și să dezbată noile reglementări legislative cu exprimarea punctelor de vedere asupra modului de interpretare a problemelor de drept ivite ori a celor susceptibile de a genera o astfel de practică; precum și *prezentarea referatului întocmit de către magistratul șef de secție cu sinteza soluțiilor de unificare a practicii judiciare în luna anterioară*.

Organizarea acestor dezbateri trebuie să țină seama de dinamica procesului legislativ și să urmărească aprofundarea domeniului dreptului comunitar și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului pentru o corectă reflectare a lor în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, în scopul pronunțării unor

soluții predictibile.

Pe parcursul derulării sesiunilor de dezbateri se va urmări permanent identificarea acelor factori motivaționali de natură a genera dialogul juridic în rândul judecătorilor și magistraților-asistenți, într-un mod interactiv, cu exprimarea opiniilor juridice asupra problemelor de drept puse în discuție.

✓ *în îndeplinirea atribuției de urmărire a dezbaterilor relative la problemele de drept (art. 15 alin. 1 lit. d din Regulament) am în vedere participarea constantă la ședințele organizate de către secția penală, în scopul cunoașterii problemelor de drept care au potențial de a genera practică judiciară neunitară.*

✓ *suplimentarea schemei de personal a Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică având în vedere atribuția acesteia de inventariere a problemelor de drept cu risc de a genera practică judiciară neunitară formalizată în materialele supuse dezbaterilor lunare ale judecătorilor și magistraților-asistenți organizate în cadrul secției penale și necesitatea constituirii unei baze informatice de date cu hotărârile judecătorești pe materiile de drept.*

Măsura se impune întrucât s-a generalizat, ca metodă de lucru la nivelul completelor de judecată, sesizarea de către judecători, de îndată ce au luat la cunoștință, a problemelor de drept repetitive ori care ar putea genera practică judiciară neunitară președintelui de secție sau de multe ori magistratului-asistent din cadrul direcției de specialitate a instanței supreme.

Numărul mic de magistrați-asistenți care își desfășoară activitatea în cadrul acestei direcții a permis alocarea doar a unui singur magistrat-asistent pentru fiecare secție, număr insuficient în raport cu aspectul că aceștia au și alte sarcini de serviciu.

✓ *continuarea organizării periodice a unor întâlniri de lucru cu judecătorii curților de apel și amplificarea numărului de videoconferințe organizate, având ca obiect problemele de practică neunitară evocate de aceste instanțe în propunerile tematice notificate, unde similar folosirea unor metode interactive de stimulare a dialogului va determina clarificarea temelor de discuție.*

✓ *elaborarea de ghiduri metodologice pentru instanțele naționale în diverse materii de drept substanțial penal și de procedură penală în care să fie indicate principiile aplicabile în conformitate cu o jurisprudență relevantă atașată;*

✓ *elaborarea de broșuri, studii de caz cu exemple de practică judiciară, modele standard de redactare a hotărârilor însoțite de metodologie pentru instanțele susmenționate;*

✓ *continuarea activității de arhivare electronică a hotărârilor judecătorești recente, precum și demararea activității de explorare a fondului vechi de jurisprudență și includerea în sistemul de arhivare electronică.*

✓ *furnizarea de informații în rețeaua informatică internă a instanței supreme cu privire la jurisprudența în materie penală a Curților de Apel de către grupurile de lucru din cadrul secțiilor, formate din 2-3 judecători și/sau magistrați-asistenți în activitatea de selectare a deciziilor relevante, în colaborare cu Direcția de Legislație, Studii, Documentare și Informatică Juridică, care va întocmi materiale informative ce argumentează punctele de vedere divergente.*

✓ *implementarea unui sistem operativ de diseminare a soluțiilor pronunțate de secția penală și formațiunile de judecată cu rol unificator ale Înaltei Curți utilizând transmisia de date cu semnătură electronică, în condițiile legii, prin Internet.*

IV. Măsuri pentru verificarea respectării dispozițiilor legale și a regulamentelor de către magistrații-asistenți și personalul auxiliar din Cancelaria⁸² Înaltei Curți de Casație și Justiție și din Biroul de informare și relații publice⁸³

Aceste măsuri au ca scop monitorizarea consecventă a responsabilizării acestor categorii de personal prin dezvoltarea unei conduite, care să garanteze aplicarea legii în conformitate cu cele mai înalte standarde profesionale și sunt necesare datorită cunoașterii uneori superficiale a sarcinilor de serviciu, situație ce afectează calitatea lucrărilor efectuate și timpul de lucru alocat.

În acest sens, apreciez că prin luarea de măsuri pentru respectarea programului de activitate și folosirea eficientă a timpului de lucru de către categoriile de personal susmenționate pentru îndeplinirea la timp și în condiții de calitate a lucrărilor, se vor asigura condițiile pentru împiedicarea oricărei întârzieri în soluționarea cauzelor ce fac obiectul dosarelor aflate pe rolul jurisdicției supreme.

⁸² Aceasta, întrucât Cancelaria Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează în subordinea unuia dintre vicepreședinți (art.63 alin.1 din Regulament).

Cancelaria Înaltei Curți de Casație și Justiție se compune din prim-grefieri, grefieri, agenți procedurali și aprozi, stabiliți prin statul de funcții(art.64 alin.1 din Regulament).

⁸³ Pe de altă parte, și Biroul de informare și relații publice funcționează în subordinea unuia dintre vicepreședinți(art.83 alin.2 din Regulament).

Între măsurile menite să determine responsabilizarea conduitei acestor categorii de personal se înscriu:

✓ în consecința principiului subsidiarității stricte subordonări ierarhice față de Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție la care s-a făcut deja trimitere, *verificarea modului de exercitare a atribuțiilor magistraților-asistenți din cadrul secțiilor și celorlalte formațiuni de judecată, care participă la ședințele de judecată, stabilite prin dispozițiile art.51 alin.3 lit.a-o din Regulament, prin intermediul primului magistrat-asistent, respectiv:*

a) luarea de măsuri, din dispoziția președintelui completului de judecată, pentru efectuarea de către grefierul de ședință și arhivă a tuturor lucrărilor necesare bunei desfășurări a ședinței de judecată;

b) îndrumarea activității grefierului de ședință;

c) în cazul magistraților-asistenți, întocmirea raportului asupra admisibilității în principiu a recursului în casație, conform desemnării președintelui completului de judecată;

d) în cazul magistraților-asistenți, dispunerea comunicării de către grefierul de ședință a raportului;

e) după deschiderea dezbaterilor, anunțarea cauzele în ordinea stabilită de președintele completului de judecată, efectuarea apelului părților și al celorlalte persoane citate, referitor la modul în care s-a efectuat procedura de citare și la îndeplinirea celorlalte măsuri dispuse, referirea, pe scurt, asupra obiectului cauzei și stadiului în care se află judecata;

f) consemnarea, pentru fiecare dosar în parte, a susținerilor orale ale părților și ale procurorului, precum și a măsurilor dispuse de instanță;

g) sub îndrumarea președintelui completului de judecată, asigurarea, pentru deliberare, consultării actelor normative necesare și informațiilor privitoare la jurisprudență și doctrină;

h) redactarea încheierilor;

i) participarea cu vot consultativ la deliberări;

j) notarea în evidența secției a soluțiilor importante sau de principiu și a temeiurilor de drept ale acestora, conform desemnării președintelui completului de judecată;

k) redactarea hotărârilor, conform repartizării președintelui completului de judecată, cu respectarea termenelor legale;

l) coordonarea și verificarea redactării proiectelor actelor de procedură întocmite de către grefierul de ședință;

m) verificarea înregistrărilor în sistem informatic și asigurarea remedierii deficiențelor constatate.

✓ *amplificarea controlului direct și/sau prin intermediul primului magistrat-asistent al Înaltei Curți de Casație și Justiție /al secției penale a modului de exercitare de către prim-grefierii, grefierii, agenții procedurali și aprozii (stabiliți prin statul de funcții al instanței) a atribuțiilor stabilite în art.66 alin.1 literele a-j din Regulament, pentru dosarele predate arhivelor Secțiilor Unite, completelor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, completelor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, completelor de 5 judecători și arhivei secției penale, și anume:*

- primirea și înregistrarea dosarelor intrate, ținerea evidenței acestora, precum și a circulației lor;
- în cazul persoanelor desemnate cu repartizarea aleatorie a dosarelor, efectuarea operațiunilor de repartizare aleatorie a dosarelor pe complete de judecată;
- întocmirea conceptelor și citațiilor pentru primul termen de judecată, conform dispoziției președintelui, a vicepreședinților sau, după caz, a președinților de secții, în cazul în care această activitate nu este stabilită de președinte, de vicepreședinți ori, după caz, de președinții de secții în atribuțiile grefierilor de ședință;
- punerea dosarelor la dispoziția părților și avocaților pentru studiu;
- pregătirea dosarelor pentru ședințele de judecată și asigurarea circulației acestora în cadrul secției, precum și trimiterea lor la instanțe;
- întocmirea statisticilor privind activitatea de judecată;
- efectuarea comunicărilor necesare punerii în executare a hotărârilor;
- întocmirea și eliberarea, la solicitarea părților, de certificate și copii legalizate de pe hotărâri;
- urmărirea expedierii citațiilor și a corespondenței în legătură cu dosarele.

✓ *verificarea condițiilor de asigurare a serviciului de permanență în cadrul secției penale și a situațiilor de absențe motivate, în raport cu planificările de permanență a magistraților-asistenți și personalului auxiliar ce compun Cancelaria Înaltei Curți.*

Reamintim că, datorat specializării competenței⁸⁴ secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție stabilită prin Legea nr. 304/2004 privind organizarea

⁸⁴ Competența secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție prevăzută de art.22-23 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a fost prezentată în Secțiunea I a Capitolului I din prezenta lucrare.

judiciară și a specificității *activității de permanență*⁸⁵, prin conformare la prevederile art.110 alin.5 din ROI⁸⁶, președintele secției penale întocmește lunar programarea judecătorilor⁸⁷ de drepturi și libertăți de serviciu pentru fiecare zi, ce au ca atribuții - dispunerea rezoluțiilor în dosarele nou formate⁸⁸, soluționarea cererilor cu propuneri de arestare preventivă formulate de procuror (art.203 alin.3 și urm. comb. cu art.224 Cod procedură penală, în cazul arestării preventive a inculpatului) și a cererilor de percheziție domiciliară în cursul urmăririi penale (art.158 și urm. Cod procedură penală).

În aplicarea textului mai suscitată, în vederea soluționării cauzelor penale urgente, *pentru zilele nelucrătoare*, precum și *în zilele declarate prin lege ca sărbători legale*, președintele secției întocmește planificarea lunară de serviciu a completelor de judecată.

✓ *comunicarea cu primul magistrat-asistent șef al Înaltei Curți și magistratul-asistent șef al secției penale pentru monitorizarea nivelului de implicare a categoriilor de personal din Cancelaria Înaltei Curți de Casație și Justiție (prim-grefieri, grefieri, agenți procedurali și aprozi) și pentru informarea cu privire la aptitudinile și capacitățile de care dispun, modul de conștientizare a responsabilităților și colaborării în echipă.*

⁸⁵ „(1) Incidentele procedurale referitoare la incompatibilitatea, recuzarea sau abținerea tuturor membrilor completului de judecată, se vor soluționa de completul cu numărul imediat următor, care judecă în aceeași materie. Dacă în materia respectivă nu mai există decât un singur complet de judecată, incidentele procedurale referitoare la toți membrii completului se vor soluționa de acesta. Dacă nu mai există un complet care judecă în acea materie, incidentele vor fi soluționate de completul din materia și după regulile stabilite de colegiul de conducere al instanței.

(2) Dacă în urma soluționării incidentelor procedurale prevăzute la alin. (1) se constată că, din motive prevăzute de lege, completul căruia i-a fost repartizată aleatoriu cauza nu este în măsură să judece, dosarul se repartizează aleatoriu. Dacă mai există un singur complet care judecă în acea materie, cauza se repartizează acestuia.

(3) Cauzele în care toți judecătorii unei secții au devenit incompatibili să judece se repartizează conform regulilor stabilite de colegiul de conducere.

(4) În situația în care incidentele procedurale se referă la o parte din membrii completului de judecată, soluționarea acestora se va face de către un complet constituit prin includerea judecătorului sau a judecătorilor stabiliți prin planificarea de permanență, pe materii, realizată cel puțin trimestrial”. (art.110 alin.1-4 din ROI).

⁸⁶ În cazul în care după soluționarea incidentelor procedurale conform alin. (4), se constată incompatibilitatea unuia sau unora dintre membrii completului de judecată, întregirea completului se realizează prin participarea judecătorului sau judecătorilor înscrși în lista de permanență după judecătorul sau judecătorii care au participat la soluționarea incidentului procedural (art.110 alin.5 din ROI).

⁸⁷ Menționăm că, alături de judecători, la această activitate zilnică, participă câte un magistrat-asistent și un grefier.

⁸⁸ Dosarele repartizate pe complete vor fi preluate de președintele sau de unul dintre judecătorii completului de judecată, care va lua măsurile necesare în scopul pregătirii judecății, astfel încât să se asigure soluționarea cu celeritate a cauzelor.

În situația în care judecătorii prevăzuți la alin. (1) se află în imposibilitate să ia măsurile necesare pregătirii judecății, astfel încât să se asigure soluționarea cu celeritate a cauzelor, acestea vor fi dispuse de președintele instanței ori, după caz, al secției, ori de judecătorul desemnat de aceștia. (art.109 alin.1-2 din ROI).

V. Măsuri pentru perfecționarea profesională a judecătorilor și magistraților-asistenți

✓ *asigurarea cu ocazia întâlnirilor periodice de perfecționare profesională* că judecătorii și magistrații-asistenți sunt informați cu privire la procedurile ce trebuie să fie respectate;

✓ *coordonarea elaborării de către președintele secției penale a unor planuri de activități cu indicatori de eficiență⁸⁹ și de calitate⁹⁰*, precum și a datelor la care se vor analiza stadiul realizării *obiectivelor tactice*;

✓ *coordonarea întocmirii de către președintele secției penale a unor programe anuale de studiu profesional pe fiecare magistrat-asistent* în raport de recomandările din raportul individual de evaluare, în care vor fi cuprinse tematici și module specializate în raport de competența secției;

✓ *coordonarea întocmirii de către președintele secției penale pentru fiecare compartiment a planurilor de control* privind activitatea administrativ judiciară a magistraților-asistenți;

✓ *coordonarea evaluării anuale a activității personalului Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu excepția judecătorilor și a magistraților-asistenți* (art. 16 alin.1 lit.b din Regulament) sens în care propun diversificarea metodelor interne de evaluare a performanțelor profesionale ale categoriilor de personal auxiliar în scopul formulării unor propuneri de încadrare pe posturi care să corespundă competențelor atestate în procedura de evaluare;

✓ *formularea de propuneri în calitate de funcționar de securitate al Înaltei Curți de Casație și Justiție desemnat în condițiile Legii⁹¹ nr.182/2002* privind protecția informațiilor clasificate, în scopul organizării de sesiuni de instruire profesională care să *determine perfecționarea personalului care gestionează date cu caracter personal ori informații clasificate corespunzător cu standardele legale în materie* în colaborare cu Autoritatea Națională de Protecție a Datelor cu Caracter Personal, respectiv cu Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat.

⁸⁹ Se vor avea în vedere ca indicatori de eficiență: creșterea procentului de operativitate, respectarea termenului legal de redactare a hotărârilor, rezolvarea în termen legal a altor atribuții stabilite prin ordinul de serviciu, reducerea stocului de dosare.

⁹⁰ Se vor avea în vedere ca indicatori de calitate: unificarea practicii judiciare; calitatea redactării hotărârilor.

⁹¹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 248 din 12 aprilie 2002.

VI. Măsuri pentru gestionarea optimă a resurselor umane disponibile la nivelul secției penale și celorlalte formațiuni de judecată cu atribuții de unificare a jurisprudenței

✓ *implicarea și participarea tuturor categoriilor de personal în realizarea proiectului managerial de față, având în vedere că managementul situațional al resurselor de personal are ca premisă operațională că atribuțiile sunt limitate și prestabilite prin dispozițiile regulamentare și că persoanele au capacități diferite; iar din acest punct de vedere, arta conducerii situaționale prin luarea deciziilor administrative contribuie la dezvoltarea profesională a acestora, precum și la eficientizarea activității judiciare.*

Cunoștințele teoretice acumulate, specifice activităților de resurse umane sunt de natură să cauzioneze îndeplinirea competență a atribuțiilor vicepreședintelui Înaltei Curți și în acest sens, *voi utiliza experiența și deprinderile practice, dobândite în perioada în care am condus instanțe la toate nivelurile de jurisdicție (judecătorie, tribunal, curte de apel) și Autoritatea Națională pentru Combaterea Spălării Banilor, având calitatea de ordonator principal de credite.*

✓ *reevaluarea strategiei în domeniul resurselor umane pe termen mediu și lung, relativ la schemele de personal ce sunt subdimensionate pentru judecători, magistrați-asistenți și personal auxiliar de specialitate.*

Analiza dinamicii categoriilor de personal în cadrul Înaltei Curți este un demers complex, care trebuie să ofere o imagine realistă asupra capacității vicepreședintelui de a gestiona resursele umane în condiții de eficiență, în legătură cu abilitățile sale intelectuale (dobândite sau în urma experienței proprii) precum și capacitățile psiho-sociale și aptitudinile de conducere, care îl diferențiază de alte persoane.

✓ *formularea de propuneri Colegiului de conducere pentru elaborarea unei Metodologii de alocare a resurselor umane la nivelul secției penale și a formațiunilor de judecată cu rol unificator în materie penală.*

Interacționarea pe verticală și gestionarea eficientă a relaționării pe orizontală în cadrul colectivelor secției penale și celorlalte formațiuni de judecată - generează măsura valorii ca manager, a vicepreședintelui și presupune stabilirea de căi de comunicare în vederea implicării, la anumite niveluri de adoptare a deciziilor, a tuturor categoriilor de personal (judecători, magistrați asistenți și personal auxiliar de specialitate).

✓ *aprobarea fișelor de post cuprinzând atribuții detaliate ale magistraților-asistenți și grefierilor (art. 16 alin. 1 lit. a din Regulament) prin stabilirea unor sarcini echilibrate și precise, personalului care desfășoară activități de același tip, inclusiv, în ceea ce privește utilizarea aplicației Ecris în vederea îndeplinirii cu corectitudine a regulilor de exploatare a aplicației informatice, fapt de natură să permită evaluarea performanțelor pentru cei care desfășoară același tip de activități*

✓ *aprobarea fișelor de acordare diferențiată a permisiunilor de acces în sistemul Ecris personalului din cadrul secției penale, Completelor de 5 judecători în materie penală, Completului competent să judece recursul în interesul legii și Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală*

✓ *formularea de propuneri în vederea dispunerii de către Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a unor expertize prin care să se poată determina parametrii reali de normare a muncii pentru totalitatea categoriilor de personal, pentru justificarea cererilor de majorare a numărului de posturi de judecători, magistrați-asistenți și personal auxiliar de specialitate.*

✓ *până la reglementarea situației determinată de subdimensionarea schemelor de personal voi avea în vedere monitorizarea sistematică a compartimentelor din cadrul secției penale în care este necesar a se interveni în scopul echilibrării volumului de muncă.*

Astfel, aceste măsuri vor viza:

- *stabilirea unor sarcini sporite pentru cei doi magistrați-asistenți repartizați pentru fiecare complet de judecată, în activitatea de redactare a deciziilor pronunțate, cu responsabilități în gestionarea tuturor dosarelor repartizate, precum și în pregătirea administrativă și judiciară a acestora.*

- *repartizarea aceluiași grefier pentru fiecare complet de judecată constituit pentru a acorda sprijin magistraților-asistenți în activitatea de pregătire a ședințelor de judecată.*

Din această perspectivă, *modulul funcțional generalizat tip: 3 judecători – 2 magistrați-asistenți – un grefier de ședința și un grefier dactilograf pentru fiecare complet de judecată* permite desfășurarea unei activități de calitate în condiții de stabilitate, continuitate și previzibilitate și asigură o implicare activă a magistraților-asistenți în activitatea de judecată, prin sporirea atribuțiilor judiciare, dar și o valorificare a calificării grefierilor cu studii juridice superioare.

✓ *formularea de propuneri Colegiului de Conducere a măsurilor de remediere, inclusiv realocarea resurselor umane ale altor secții.*

✓ *transparența procesului de decizie administrativă* la nivelul Înaltei Curți impune ca în activitatea de evaluare a performanțelor profesionale să fie *instituite criterii*⁹² *obiective de evaluare a acestora*, care vor permite monitorizarea activității și înregistrarea rezultatelor profesionale și/sau administrative pe întreaga perioadă de timp supusă evaluării, precum și *va motiva magistrații-asistenți și personalul auxiliar de specialitate* să cunoască șansele de evoluție în carieră în raport de propriile rezultate obținute.

VII. Măsurile pentru managementul resurselor existente, informaționale și materiale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție întemeiate pe Principiul III din Recomandarea⁹³ Nr.R (94)12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către Statele Membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor care impune condiții de muncă adecvate în instanțele judecătorești, iar acest aspect implică o distribuire optimă a resurselor disponibile, precum și încercarea de atragere de resurse suplimentare.

Din acest punct de vedere este necesară o conduită proactivă a vicepreședintelui Înaltei Curți în urmărirea stării resurselor informaționale și materiale pentru identificarea potențialelor deficiențe, care să fie făcute cunoscute Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție și Colegiului de Conducere, împreună cu propunerea unor măsuri de optimizare, respectiv:

✓ *amânarea preluării bugetelor instanțelor de către Înalta Curte de Casație și Justiție de la Ministerul Justiției* deoarece impune un demers legislativ de elaborare / de modificare a unor acte normative, precum și un studiu tehnic documentat în cadrul Colegiului de Conducere, pentru a putea supune aprobării Adunării generale a judecătorilor bugetul previzionat pentru anii 2017 - 2020 care să modifice parametrii de comensurare a activității instanței.

✓ *o nouă arhitectură bugetară* care trebuie să aibă în vedere un procent mult mai mare pentru investiții în anii 2017 – 2020, întrucât indiferent dacă se are în vedere construirea unui nou sediu ori preluarea și adaptarea unei construcții deja edificate, un procent de sub 1% din totalul cheltuielilor bugetate în prezent nu este suficient pentru derularea procedurilor de licitație prevăzute de lege.

⁹²Din acest punct de vedere, este important comportamentul manifestat în timpul ședințelor de judecată sau în raporturile stabilite cu justițiabilii de către personalul din cadrul compartimentelor auxiliare care oferă informații și alte servicii părților (arhive, registraturi, Biroul de executări penale).

⁹³ Publicată la adresa <https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?id=1212245&Site=COE>.

✓ până la alocarea unui spațiu corespunzător desfășurării activităților instanței supreme, *propun întocmirea, împreună cu vicepreședintele cu atribuții în materie civilă și președinții de secție, a unei programări zilnice a sălilor de judecată, inclusiv, pe ore, corelată cu activitățile desfășurate la nivelul secțiilor.*

✓ *finalizarea procesului de informatizare a tuturor activităților instanței supreme, inclusiv integrarea bazelor de date existente pentru a fi accesibile tuturor judecătorilor, magistraților-asistenți și personalului auxiliar de specialitate, inclusiv înregistrarea electronică a tuturor dosarelor noi, precum și arhivarea electronică a jurisprudenței conținând totalitatea hotărârilor judecătorești motivate, în format Word și PDF (prin cuvinte cheie adăugate în denumirea fișierului și opțiuni de regăsire facilă a informației după acestea);*

✓ *instruirea personalului cu atribuții în gestionarea documentelor în aplicația Ecris, în scopul finalizării procedurilor de introducere a datelor în aplicația informatică, astfel încât, începând cu data de 15 iunie 2017 valorile indicatorilor de eficiență să poată fi stabilite și în aplicația statisEcris în scopul obținerii unor informații cu privire la volumul de muncă în vederea adoptării măsurilor organizatorice privind alocarea posturilor.*

Implementarea noilor dispoziții procedurale penale s-a realizat în perioade de timp diferite, fapt care a avut drept consecințe asupra volumului de muncă al diferitelor categorii de personal, duratei diverselor tipuri de proceduri judiciare și valorilor indicatorilor de eficiență și eficacitate.

Calcularea valorii indicatorilor de eficiență a activităților de judecată, precum „rata de soluționare”, „stocul de dosare”, „ponderea dosarelor închise într-un an”, „durata medie de soluționare” și „redactările peste termen” se poate realiza în sistemul statisEcris, în condițiile introducerii corecte și complete a datelor relative la dosare în aplicația informatică Ecris, pentru a reflecta volumul real de muncă desfășurat de diversele categorii de personal.

Aceasta întrucât, este necesar ca în viitor, informațiile statistice generate în aplicațiile informatice Ecris și statisEcris, prin proceduri validate, standardizate și automate, să poată fi valorificate atât de președinții de secție, cât și în managementul Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, în timp ce informațiile obținute prin procedura manuală să constituie doar o modalitate de control.

✓ *realizarea unei baze de date cu înregistrările de voce din ședințele de judecată ale secției penale, precum și transcrierea lor automată în format text*

pentru a fi distribuite la cererea părților și pentru facilitarea în deliberarea completelor de judecată;

✓ *uniformizarea formatelor din punct de vedere electronic ale datelor prezentate pe suporți informatici (DVD, CD, BLU-RAY), ca mijloace de probă audio-video, ce se depun de către unitățile de parchet, apărători și părți la dosarele aflate pe rolul secției penale și Completelor de 5 judecători în materie penală;*

✓ *continuarea procedurii de introducere a fondului vechi de hotărâri judecătorești pronunțate în sistemul electronic de arhivare, prin scanarea și indexarea lor pentru regăsirea conținutului și facilitarea identificării acestora după diferite criterii de căutare în funcție de conținutul documentelor permițând eliberarea către justițiabili (printr-o procedură rapidă și simplificată) de exemplare certificate ori legalizate, precum și pentru rapiditatea traducerilor într-o limbă de circulație internațională, folosindu-se softuri de traducere automată care necesită o intervenție minoră a unui traducător autorizat;*

✓ *formularea de propuneri în vederea extinderii nivelului de dotare cu echipamente IT moderne și a bazei de comunicații care să permită transmiterea corespunzătoare a semnalului audio/video la distanțe mari, în vederea facilitării administrării procedurilor judiciare pentru audierea inculpaților și a martorilor aflați în alte locații sau pentru îndeplinirea rapidă a procedurilor de cooperare internațională în materie;*

✓ *participarea la sesiunile organizate de Ministerul de Justiție pentru upgradarea funcționalităților aplicației Ecris care se impun a fi dezvoltate în acord cu specificul diverselor proceduri judiciare care se desfășoară în fața instanței supreme.*

Aceasta întrucât deficiențele identificate în exploatarea aplicației, deși au fost sesizate persoanelor responsabile cu gestionarea sistemului informatic nu au fost remediate decât parțial.

✓ *analiza și centralizarea periodică a deficiențelor constatate în utilizarea programului informatic ECRIS de repartizare aleatorie, formulându-se propuneri de adaptare ce vor fi supuse evaluării Colegiului de Conducere al instanței în vederea sesizării Consiliului Superior al Magistraturii;*

✓ *facilitarea accesului judecătorilor și magistraților-asistenți la bazele de date specifice, relevante ale altor autorități publice naționale, în urma propunerii adresată Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru încheierea unor*

protocoale de colaborare cu Inspectoratul General al Poliției Române, care să permită interogarea electronică a evidenței operative a cazierului judiciar și persoanelor urmărite la nivel național sau internațional;

✓ *dezvoltarea infrastructurii pentru funcționarea optimă a justiției pentru minori prin repartizarea de spații adecvate pentru judecarea cauzelor în care sunt implicați minori (victime⁹⁴ sau infractori) pentru asigurarea conformității la standardele europene în materie.*

✓ *perfecționarea activității de management a arhivelor*

Având în vedere că arhivele secțiilor sunt depozitate în spații amenajate la cele două nivele ale subsolului clădirii, iar cantitatea de documente este foarte mare, fiind arhivate decizii din perioada 1952-2012 (cu termen de păstrare permanent), cu mențiunea că se păstrează și arhiva Secției militare a Înaltei Curți (1917- 1998) și că Nomenclatorul propriu arhivistic întocmit în anul 1997 nu a fost reactualizat, va fi acordată o atenție sporită activității arhivistice.

Întrucât secțiile Înaltei Curți nu dispun de spații corespunzătoare care să permită arhivarea unui volum sporit de dosare și documente se impune monitorizarea termenelor de păstrare și intensificarea măsurilor de predare către centrele de distrugere/valorificare a documentelor care nu au termene de păstrare permanente.

Concomitent, prin intermediul președintelui secției penale și a magistratului asistent șef va fi verificată activitatea grefierilor-arhivari cu referire la păstrarea în bună stare a dosarelor, mapelor și registrelor secției penale, Completelor de 5 judecători în materie penală, Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală și separat a registrelor și documentelor cu caracter clasificat „secret de stat” ale structurii de securitate a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Pe de altă parte, în raport de fondul arhivistic valoros incluzând documente vechi de 150 de ani, propun ca prin colaborare cu Muzeul Național de Istorie și Arhivele Naționale să se organizeze un spațiu de expunere a acestora după modelul altor Curți Supreme de Justiție din Europa.

⁹⁴ Victimele tinere constituie o categorie care se pune ușor la îndemâna agresorilor. Fiind neevoluat fizic, naiv și fără experiență sub aspect mintal tânărul poate fi ușor victimizat.

Adesea infractorii îi utilizează pe tineri drept complici la diverse infracțiuni, astfel încât tinerii în acest caz (deși legalmente complici) în fond sunt victimizați. Tot așa, victimizarea tinerilor prin abuz sexual (mai ales la fete) constituie fapte bine cunoscute (M. Voinea, Fl. Dumitrescu, *Psiho-sociologie judiciară*, Editura SYLVI, București, 1999, pag.109).

VIII. Măsuri pentru transparentizarea și accesibilizarea mediului organizațional al Înaltei Curți

În esență, este necesar ca modificările de competențe și procedurile judiciare specifice să fie accesibile justițiabililor și mass-media, pentru eliminarea suspiciunilor generate de neînțelegerea modului de funcționare de către diferiți subiecți procesuali.

În acest sens, voi propune Președintelui Înaltei Curți și Colegiului de conducere următoarele măsuri:

✓ *afișarea electronică a listei dosarelor și evidențierea dosarului care este în curs de soluționare și a celui care urmează pe un tablou exterior sălilor de judecată;*

✓ *stabilirea de proceduri de selectare a hotărârilor judecătorești care, prin consistența considerentelor contribuie la clarificarea unor probleme de drept de interes pentru public;*

✓ *valorificarea faptului că purtătorul de cuvânt al instanței poate transmite corect și rapid informațiile ce interesează publicul, eliminând distorsiunile și erorile.*

IX. Măsuri organizatorice pentru paza sediului și a bunurilor Înaltei Curți, prevenirea incendiilor, protecția muncii, protecția civilă și apărarea împotriva dezastrelor (art.15 lit.f din Regulament)

▪ *Cu referire la organizarea pazei⁹⁵ sediului instanței și a celorlalte bunuri, voi acționa pentru:*

✓ *stabilirea împreună cu reprezentanții Direcției Generale de Jandarmi a Municipiului București a planului anual de pază și protecție, care va fi supus aprobării Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție și respectiv, Inspectorului General al Jandarmeriei Române;*

✓ *comunicarea permanentă cu reprezentanții unității de jandarmi (șefii de obiectiv) incluzând organizarea periodică de întâlniri pentru verificarea modului de implementare a măsurilor tactice dispuse și stabilirea corecțiilor după caz, în vederea respectării dispozițiilor legale în materie și a regulilor specifice de disciplină militară a jandarmilor;*

✓ *distribuirea judicioasă a efectivelor de jandarmi în sediul instanței;*

⁹⁵ Activitatea de pază a sediilor instanțelor și a bunurilor acestora este realizată prin colaborare cu unitățile specializate din cadrul Inspectoratului General al Jandarmeriei Române, în baza protocolului încheiat în condițiile art. 124 din Legea nr.304/2004 și în acord cu normele cuprinse în Legea nr. 550/2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 1175 din 13.12.2004.

✓ *monitorizarea ședințelor de judecată cu potențial de incidente datorită particularităților unor cauze în materie penală urmând a se semnaliza conducerii unității de jandarmi informațiile necesare pentru cordoane de protecție atunci când situația o impune;*

✓ *consolidarea regulilor de acces⁹⁶ la sediul instanței și în sălile în care se desfășoară activitatea de judecată, precum și a controlului persoanelor străine în spațiile de lucru;*

✓ *cooperarea cu Poliția Națională și/sau Poliția Locală pentru paza pe timpul nopții prin patrulări regulate în perimetrul clădirii;*

✓ *upgradarea sistemului de supraveghere video în cadrul instanței și configurarea unui sistem integrat de control acces (posibil utilizând amprenta biometrică, exclusiv pentru personalul propriu) în scopul asigurării standardelor de securitate pentru justițiabili, în acord cu cerințele Uniunii Europene în domeniu;*

✓ *organizarea periodică de întâlniri cu reprezentanții Administrației Naționale a Penitenciarelor în scopul verificării conformității dispozitivelor de pază ale deținuților, ce sunt transportați la sediul instanței la prevederile Legii⁹⁷ nr.254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate.*

▪ *În legătură cu organizarea **pazei contra incendiilor**, propun:*

○ *desfășurarea activităților necesare care să asigure condițiile tehnico – tactice și operative de prevenire și reducere a riscului de producere a incendiilor și de intervenție în caz de incendiu;*

○ *mărirea numărului persoanelor ce vor fi instruite în vederea atestării ca și cadre tehnice de specialitate;*

○ *evaluarea factorilor de risc potențial și adaptarea corespunzătoare a dispozițiilor scrise, ce stabilesc responsabilitățile personalului încadrat în compartimentul de specialitate;*

○ *popularizarea în colectivele secțiilor și tuturor formațiunilor de judecată prin compartimentul de specialitate, a dispozițiilor Legii⁹⁸ nr.307/2006 privind apărarea împotriva incendiilor, a instrucțiunilor de apărare și luptă contra*

⁹⁶ Menționăm că în prezent acesta este permis numai în urma legitimării și cu respectarea controlului antiterorist. Pentru public și avocați există filtre de control, efectuându-se și controale cu detectoare de metale.

⁹⁷ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 514 din 14 august 2013.

⁹⁸ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 633 din 21 iulie 2006.

incendiilor și verificarea periodică dacă sunt afișate la loc vizibil, planul de evacuare a clădirii în caz de incendiu și semnalizările pentru căile de evacuare.

▪ *Prin conformare la Legea⁹⁹ nr.319/2006 privind protecția muncii și Hotărârea¹⁰⁰ de Guvern nr.1425/2006 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor legii deja indicate, am în vedere:*

✓ *formularea de propuneri către Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru desemnarea persoanelor responsabile cu protecția muncii;*

✓ *implementarea normelor Hotărârii¹⁰¹ de Guvern nr.355/2007 privind supravegherea sănătății lucrătorilor și a Ordinului¹⁰² nr.1349/2004 al Ministrului Sănătății privind caracterul voluntar al standardelor menționate în Normele generale de protecție a muncii;*

✓ *supravegherea modului de aplicare a programului anual de securitate și sănătate în muncă;*

✓ *asigurarea suportului logistic pentru acțiunile comitetului de securitate și sănătate în muncă, în exercitarea atribuțiilor¹⁰³ specifice, așa cum sunt*

⁹⁹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 646 din 26 iulie 2006.

¹⁰⁰ Publicată în Monitorul Oficial nr.882 din 30 octombrie 2006.

¹⁰¹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 332 din 17 mai 2007.

¹⁰² Publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 997 din 29 octombrie 2004.

¹⁰³ Pentru realizarea informării, consultării și participării lucrătorilor, *comitetul de securitate și sănătate în muncă are următoarele atribuții:*

a) analizează și face propuneri privind politica de securitate și sănătate în muncă și planul de prevenire și protecție, conform regulamentului de organizare și funcționare;

b) urmărește realizarea planului de prevenire și protecție, inclusiv alocarea mijloacelor necesare realizării prevederilor lui și eficiența acestora din punct de vedere al îmbunătățirii condițiilor de muncă;

c) analizează introducerea de noi tehnologii, alegerea echipamentelor, luând în considerare consecințele asupra securității și sănătății lucrătorilor și face propuneri în situația constatării anumitor deficiențe;

d) analizează alegerea, cumpărarea, întreținerea și utilizarea echipamentelor de muncă, a echipamentelor de protecție colectivă și individuală;

e) analizează modul de îndeplinire a atribuțiilor ce revin serviciului extern de prevenire și protecție, precum și menținerea sau, dacă este cazul, înlocuirea acestuia;

f) propune măsuri de amenajare a locurilor de muncă, ținând seama de prezența grupurilor sensibile la riscuri specifice;

g) analizează cererile formulate de lucrători privind condițiile de muncă și modul în care își îndeplinesc atribuțiile persoanele desemnate și/sau serviciul extern;

h) urmărește modul în care se aplică și se respectă reglementările legale privind securitatea și sănătatea în muncă, măsurile dispuse de inspectorul de muncă și inspectorii sanitari;

i) analizează propunerile lucrătorilor privind prevenirea accidentelor de muncă și a îmbolnăvirilor profesionale, precum și pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și propune introducerea acestora în planul de prevenire și protecție;

j) analizează cauzele producerii accidentelor de muncă, îmbolnăvirilor profesionale și evenimentelor produse și poate propune măsuri tehnice în completarea măsurilor dispuse în urma cercetării;

k) efectuează verificări proprii privind aplicarea instrucțiunilor proprii și a celor de lucru și face un raport scris privind constatările făcute;

l) dezbate raportul scris, prezentat comitetului de securitate și sănătate în muncă de către Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție cel puțin o dată pe an, cu privire la situația securității și sănătății în muncă, la acțiunile care au

prevăzute în art.67 din normele metodologice de aplicare a prevederilor legii securității și sănătății în muncă;

✓ amplificarea acțiunilor de *prevenire a îmbolnăvirilor profesionale și a accidentelor la locul de muncă*, urmând ca propunerile tuturor categoriilor de personal să fie evaluate și integrate în planul de acțiune deja indicat;

✓ asigurarea de către medicul specializat în medicina muncii (prezent în instanță) a *controlului anual al fiecărui salariat și actualizarea datelor medicale personale* pentru personalul înscris la acest medic de familie.

SECȚIUNEA 2

Noua paradigmă și măsuri proactive pentru reconfigurarea mediului intraorganizațional al Înaltei Curți de Casație și Justiție

❖ Cu titlu de premisă, cercetarea mediului intern organizațional are însemnătate deoarece capabilitatea de adaptare a instanței supreme la condițiile externe din mediul social și judiciar este influențată de existența unei echipe de execuție a sarcinilor stabilite.

Astfel, am arătat în capitolul anterior, că managementul organizațional modern presupune metode apte pentru realizarea obiectivelor legitime, precum și o strategie determinată de planificare a acțiunilor, de alegere a priorităților, de previzionare a dificultăților și de revizuire în funcție de schimbările intervenite.

Managementul vicepreședintelui Înaltei Curți presupune managementul resurselor umane în întregul proces organizațional: gestionarea și promovarea intereselor individuale, coordonarea directă a unor compartimente de execuție și a unor grupuri intraorganizaționale, medierea conflictelor și stimularea creativității tuturor categoriilor de personal.

Pe de altă parte, controlul relațiilor intraorganizaționale este o veritabilă provocare, întrucât structurile organizaționale reprezintă medii sociale complexe supuse unor condiționalități (economice și socio-culturale – vizând nivelul de toleranță și interacțiune¹⁰⁴ interpersonală) diferite.

fost întreprinse și la eficiența acestora în anul încheiat, precum și propunerile pentru planul de prevenire și protecție ce se va realiza în anul următor.

¹⁰⁴Persoanele trebuie să fie implicate în relații personale pentru a fi motivate să fie morale sau pentru a ști să fie morale. Altfel spus, oamenii nu pot fi drepiți sau morali în vid; ei pot deveni drepiți doar într-un mediu în care relațiile personale contează.

Fibrele organizației – judecători, magistrați-asistenți, personal auxiliar și conex – au un aport decisiv asupra schimbării acesteia datorită imprevizibilității comportamentale și, pe cale de consecință, a necesității creării de mecanisme manageriale de control.

❖ Într-o necesară analiză psiho-socială se are în vedere că diversitatea¹⁰⁵ și complexitatea umană sunt premise a oricărei evaluări pertinente privind rolul unei persoane într-o colectivitate deoarece organizațiile au reprezentări diferite pentru indivizi; iar, pe de altă parte, „echipele” din cadrul oricărei structuri organizaționale oferă indivizilor din cadrul lor conștientizarea că apartenența la grup poate oferi un grad ridicat de încredere și de valoare personală.

Creșterea eficacității operaționale a activității Înaltei Curți de Casație și Justiție, mă determină să adopt paradigma „echipei unice” ca reprezentând soluția de a folosi abilitățile fiecărei categorii de personal și pentru asigurarea adaptabilității la schimbările din mediul juridic și social.

Prin structura lor și prin percepțiile diferite ale indivizilor, organizațiile reprezintă structuri¹⁰⁶ eterogene, fiind un conglomerat de comportamente¹⁰⁷, iar dinamica activității unei „echipe unice” presupune o diversitate de valori, care concură pentru realizarea obiectivelor strategice.

În mod similar, relațiile apropiate sunt posibile doar atât timp cât părțile au încredere una în alta. Dar încrederea nu poate supraviețui și nici nu se poate dezvolta într-un mediu caracterizat de neîncredere și ură. De asemenea, nu poți fi complet onest cu cineva dacă nu ai încredere în acea persoană. Neîncrederea dăunează onestității.

Probabil că acea imagine poate fi schițată astfel: dacă morala imparțială ar cere un tratament imparțial pentru toți, atunci nu am putea dezvolta cunoașterea sau motivația care ne dau posibilitatea de a acționa moral. Deci, imparțialitatea nu poate pretinde acest lucru. Ea trebuie să permită cel puțin câteva relații personale - relații în cadrul cărora oamenii pot acorda un tratament preferențial cunoșcătorilor în mod justificat. În caz contrar, ea se autosubminează (P.Singer, *Tratat de etică*, Editura Polirom, București, 2006, pag.363).

¹⁰⁵ Particularitățile indivizilor se manifestă în trei componente comportamentale: abilitățile personale, atitudinile în relațiile de muncă și capacitatea de învățare.

¹⁰⁶ Fiecare membru al unui grup ocupă o anumită poziție în structura ierarhică a grupului, căreia îi corespunde un status, dotat cu un anume prestigiu, ceea ce îi obligă să îndeplinească o anume funcție, deci să joace un anumit rol, potrivit unui model.

Membrii unui grup social sunt distribuiți ierarhic pe o scară de statusuri intercondiționate. Aceste statusuri preexistente, determinate de poziții diverse, vor deveni statusuri atribuite pentru cei care, intrând în grup, le acceptă. În grupurile formale, instituționalizate, statusurile sunt reglementate administrativ, prin regulamente și norme de funcționare.

Modul în care vor fi jucate rolurile va depinde de o suită de factori individuali, capacitate fizică, intelectuală, aptitudini, personalitate, atitudinea față de status (M. Voinea, *Sociologie generală și juridică*, Editura Holding Reporter, București, 1997, pag.72-73).

¹⁰⁷ Interacțiunea socială rareori are loc întâmplător. În general, există un tipar al comportamentului nostru. În timp ce cultura determină o parte a tiparului, o mare parte a lui este determinată și de elementele structurale ale societății. Printre aceste elemente sunt: statutul, rolul, grupurile, organizațiile, instituțiile sociale și comunitatea (N. Goodman, *Introducere în sociologie*, Editura Lider, seria cultură generală, București, 1992, pag.67).

Din acest punct de vedere, *cunoașterea mediului intern* al fiecărei secții a instanței supreme, *reconfigurarea*¹⁰⁸ *unor relații în interiorul colectivelor* acestora, în scopul creării mediului optim de realizare a obiectivelor legitime viitoare; dar și *influențarea comportamentului organizațional*, vor reprezenta *măsuri manageriale* decisive ale vicepreședintelui, ce sunt impuse de nevoia atribuirii sarcinilor corespunzător abilităților și atitudinilor fiecărei categorii de personal.

Dinamica activității judiciare a Înaltei Curți și necesitatea evoluției sale instituționale impun ca *vicepreședintele să aibă în vedere participarea la edificarea unei noi culturi organizaționale prin fundamentarea unor relații interpersonale, care să faciliteze obținerea de performanțe profesionale specifice*.

Conștientizarea nevoilor fiecărei categorii de personal, deschiderea spre negociere și permanenta capacitate de adaptare chiar a vicepreședintelui vor permite reducerea asperităților în relațiile interpersonale și prevalența interesului general al Înaltei Curți.

Pe de altă parte, important de identificat sunt și rețelele nonformalizate de comunicare, care determina efectele atitudinilor și comportamentelor fiecărei categorii de personal asupra circulației¹⁰⁹ informației; care trebuie să fie eficientă și controlabilă, iar informația să fie veridică, concretă, completă, oportună, sistematizată, utilă și reînnoită permanent.

Este esențial aspectul că spre deosebire de alte domenii, *conflictul în managementul organizației este un factor de progres și de echilibru*, deoarece nu există organizații fără aspirații și obiective diferite.

Așa fiind, *pentru armonizarea activității „echipei” Înaltei Curți de Casație și Justiție, întrucât un rol hotărâtor îl are președintele instanței semnificat ca „lider” al acesteia, ce gestionează diferențele culturale și induce membrilor echipei*

¹⁰⁸ Inclusiv făcând apel la metodele moderne tip *brainstorming* (metodă creativă de rezolvare a problemelor, bazată pe stimularea gândirii unei persoane cu ajutorul ideilor altor persoane, ce urmărește identificarea unei soluții la o problemă printr-un grup de persoane. În sensul acesteia trebuie ca vicepreședintele să organizeze ședințe de lucru ori de câte ori este necesar pentru eliminarea unor probleme, îndemnând în permanență la o gândire nelimitată pe participanți, care își vor exprima ideile cu privire la decizia ce urmează a fi luată, în mod spontan, fără nicio reținere) și *sinectică*, ce derivă din psihologia gândirii, urmărind stimularea unui proces creator prin analiza și precizarea problemei, formularea ideilor de către participanți la ședințele de lucru cu privire la posibilitățile de soluționare și dezvoltarea unor analogii directe, interpretarea în mod just a afirmațiilor și asociațiilor de idei ale membrilor echipei. (A se vedea pe larg C. Furtună, C. Diaconu, *Managementul administrativ-judiciar*, Editura All Beck, București, 2002, pag.23).

¹⁰⁹ La construirea climatului organizației, o contribuție semnificativă o are stilul de conducere promovat, știind că, de obicei, acesta este imitat pe linia descendentă a ierarhiei. *Modul în care sunt tratați membrii organizației poate fi factor de creștere sau descreștere a participării indivizilor, de tensionare sau detensionare în interiorul organizației* (A. Stănoiu, *Sociologie juridică*, Editura Trei, București, 1999, pag.65).

sentimentul apartenenței colective *sunt necesare următoarele calități*¹¹⁰ ale vicepreședintelui:

- fidelitate;
- conștiinciozitate;
- simț al datoriei;
- sensibilitate la contacte umane;
- dinamicitate;
- spirit de organizare;
- spirit imaginativ și sintetic;
- pregătire profesională de necontestat;
- integritate;
- aptitudini;
- cunoștințe;
- experiența managerială;
- un nivel de comunicare empatică.

Personal apreciez că este decisivă abilitatea vicepreședintelui de a elimina barierele de comunicare¹¹¹ și de a promova un climat¹¹² de încredere.

¹¹⁰ M. Petrescu, I. Stegăroiu, N. Năbârjoiu, A. Duică, E. Popa, *Managementul schimbării și riscului*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2010, pag. 179.

¹¹¹ de psihologie aplicată sunt identificate următoarele tipologii de persoane:

- o **Tipul în lucrările introvertit extrem:** Această persoană este extrem de grijulie, meditativă și analitică, are o înclinație spre perfecționism și se poate concentra cu insistență asupra detaliilor.
- o **Tipul extravertit extrem:** Această persoană urmărește acțiunea, preferă să se apuce repede de treabă și să se ocupe mai târziu de detalii (sau să le treacă cu vederea, considerând că se va ocupa altcineva de ele).
- o **Tipul combinat extravertit/introvertit:** Această persoană are atribute aparținând ambelor tipuri și reprezintă un echilibru al celor două extreme. (R. Cava, *Comunicarea cu oamenii dificili*, Editura Curtea Veche, București, 2003, pag. 40).

¹¹² Din acest punct de vedere psihologia americană, are în vedere beneficiile **ascultării active ca tehnică de perfecționare a comunicării organizaționale**, care are ca premise:

- ✓ oamenii gândesc mai rapid decât vorbesc și, în consecință, nu ascultă întregul mesaj care li se transmite, fiind preocupați de pregătirea propriului răspuns;
- ✓ semnificația originală a mesajului nu este obligatoriu transmisă prin comunicarea verbală;
- ✓ adesea metaforele sunt decodificate incorect fără ca partenerii la comunicare să afle vreodată că au existat neînțelegeri.
- *Tehnica ascultării active constă în receptarea, decodificarea și verificarea mesajului prin dialog imediat cu emitentul.*
- În acest fel emitentul constată că este ascultat, iar receptorul își clarifică și confirmă impresiile.
- Dincolo de simpla receptare a cuvintelor, în ascultarea activă receptorul trebuie să se concentreze asupra sentimentelor, atitudinilor, încărcăturii afective care însoțesc mesajele.
- Faptul că gândurile, opiniile și sentimentele nu le sunt criticate îi face pe oameni să se simtă în siguranță, să comunice mai profund în legătură cu multe probleme față de situația ascultării superficiale.
- Bazată mai ales pe încurajarea laturii afective, comunicarea activă ajută la diminuarea barierelor de statut, de percepție, de cultură și de personalitate.
- *Ascultarea activă ca mijloc de obținere a informațiilor*

La nivelul comunicării organizaționale, ascultarea activă poate fi utilizată ca mijloc de obținere a informațiilor necesare:

- ✓ atribuirii unor sarcini speciale;

Pe de altă parte, deoarece uneori constrânși de existența termenelor limită, membrii acestei echipe nu pot realiza întotdeauna comunicarea directă cu platforma de conducere administrativă a instanței; *vicepreședintele devine un vector de comunicare, apt să genereze un mediu de încredere în cadrul echipei Înaltei Curți de Casație și Justiție.*

Dimensiunea persuasivă a activității vicepreședintelui pentru reconfigurarea culturii intraorganizaționale are în vedere creerea convingerii tuturor categoriilor de personal asupra strategiilor de acțiune și respectarea standardelor de performanță profesională specifică.

Întrucât, evaluarea situației de fapt a instanței supreme în analiza de tip SWOT (prezentată în *extenso* în Capitolul III) a stabilit persistența unor „puncte slabe”, precum:

- lipsa unui spațiu corespunzător volumului excesiv de activitate și dosarelor cu grad de complexitate ridicat;
- deficitul de resurse umane disponibile în vederea administrării procedurilor judiciare într-un termen rezonabil;
- deficitul de resurse materiale și informaționale care să permită eficientizarea aceluiași proceduri, susțin că *evoluția instituțională a Înaltei Curți de Casație și Justiție și continua adaptare la schimbările mediului socio-economic și juridic, reprezintă condiție a existenței acesteia.*

Mutatis mutandi, reacția decizională și măsurile operaționale ale vicepreședintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție vor fi o garanție a realizării obiectivelor strategice instituționale legitime.

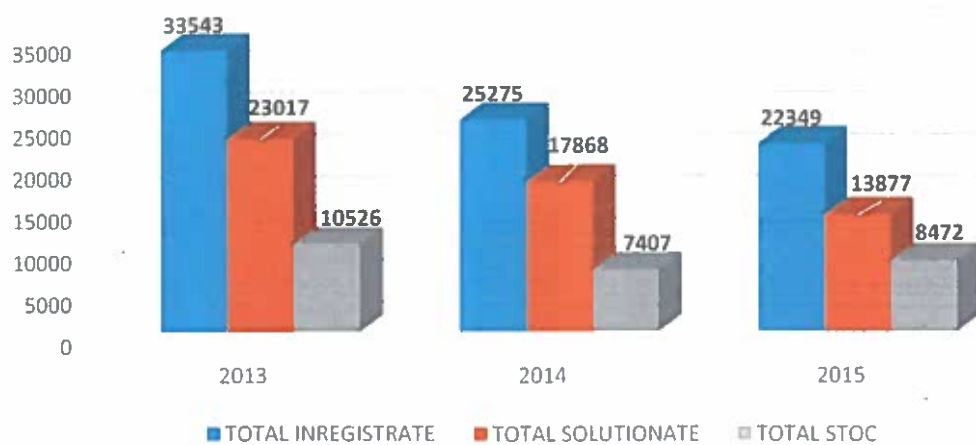
-
- ✓ realizării delegării;
 - ✓ evaluării performanțelor profesionale individuale;
 - ✓ selectării personalului;
 - ✓ efectuării controlului;
 - ✓ interviurilor de selecție;
 - ✓ evaluării diverselor nemulțumiri și revendicări.
 - *Ascultarea activă – reguli de comportament*
 - priviți-vă interlocutorul în timp ce-l ascultați;
 - încurajați-l să vorească prin aprobări din cap, zâmbete;
 - puneți întrebări, dar nu exagerați;
 - întrebările trebuie să vizeze subiecte importante și profunzimea relevantă a mesajelor;
 - ajutați-vă interlocutorul să se exprime când nu-și găsește cuvintele;
 - nu ascultați cu pixul în mână, nu luați notițe, nu desenați în timp ce interlocutorul vorbește;
 - parafrazați la anumite intervale ceea ce se spune;
 - nu interpretați și nu trageți concluzii pripite: așteptați sfârșitul mesajului;
 - nu vă impuneți punctul de vedere, ci ascultați-l pe al celuilalt;
 - nu încercați să analizați motivele interlocutorului, ci întrebați-l care sunt soluțiile pe care le întrevede.

(N. Năbârjoiu, *Metode moderne de management al firmei*, Editura Universitară București, 2007, pag.224-227).

*
* * *

În final, îmi exprim certitudinea dezvoltării unei relații de colaborare activă cu Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, cu celălalt vicepreședinte în materie civilă, membrii Colegiului de Conducere și președinții de secții și am conștiința că reușita planului managerial propus va determina obținerea încrederii tuturor categoriilor de personal, recunoașterea și valorizarea aptitudinilor acestora.

Activitatea judiciară a Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2015

Date relevante privind activitatea Completelor de 5 Judecători în anul 2015

A. Durata de soluționare a cauzelor

Stadiul procesual al cauzei	Dosare soluționate în 0-2 luni de la înregistrare	Dosare soluționate în 2-4 luni de la înregistrare	Dosare soluționate în 4-6 luni de la înregistrare	Dosare soluționate peste 6 luni de la înregistrare	TOTAL
<i>Recursuri</i>	156	33	29	12	230
<i>Contestație (N.c.p.p)</i>	52				52
<i>Apeluri</i>	71	19	29	7	126
<i>Fonduri</i>	14	1		1	16
<i>Contestații în anulare</i>	8	7		3	18
<i>Revizui</i>	3	2			5
<i>Alte cauze</i>	2				2
Total	306	62	58	23	449

B. Operativitatea

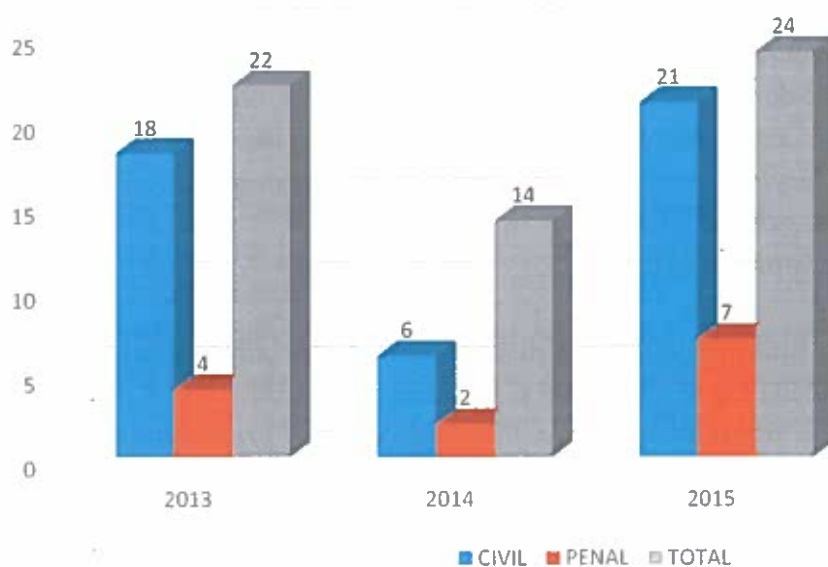
Nr. crt.	Indice statistic	Valoare
1.	<i>Indice de operativitate la dosare rulate formulă de calcul: dosare soluționate/dosare rulate</i>	70%
2.	<i>Indice de operativitate la total dosare formulă de calcul: dosare soluționate/(stoc + dosare intrate - dosare suspendate)</i>	85%
3.	<i>Indice privind celeritatea soluționării cauzelor formulă de calcul: dosare soluționate 0-6 luni/dosare soluționate</i>	95%
4.	<i>Indice de casare formula de calcul: recursuri admise/dosare soluționate</i>	0,0089
5.	<i>Indice de menținere formulă de calcul: recursuri respinse/dosare soluționate</i>	50%

C. Încărcătura pe judecător/ magistrat asistent

Indicator	Judecător	Magistrat asistent
<i>Număr ședințe/procent din numărul total de ședințe</i>	30/ 33%	19/ 12,5%
<i>Dosare rulate/procent din numărul total de dosare rulate</i>	231/ 33%	145/ 12,5%
<i>Dosare soluționate/procent din numărul total de dosare soluționate</i>	168/ 33%	90/ 12,5%
<i>Decizii redactate/procent din numărul total de hotărâri</i>		56/ 12,5%
<i>Încheieri redactate (cu număr)</i>		23

Anexa nr. 3

Dinamica Recursurilor în Interesul Legii în perioada 2013-2015

Deciziile în interesul legii în materie penală pronunțate în anul 2015

1. În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 431 alin. (1) din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că: *“Admisibilitatea în principiu a contestației în anulare se examinează în cameră de consiliu, fără citarea părților, cu participarea procurorului”.*

Decizia¹ nr. 3 din 19 ianuarie 2015

2. În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 215 alin.(8) din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că:

“În cursul urmăririi penale, competența de a dispune impunerea unor noi obligații pentru inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial revine procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală”.

Decizia² nr. 4 din 19 ianuarie 2015

3. În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art.399 alin.3 lit.d) și alin.4 din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că:

“La momentul soluționării în primă instanță a acțiunii penale, prin pronunțarea unei măsuri educative, indiferent de natura acesteia, măsura arestării preventive luată anterior față de inculpatul minor încetează de drept, iar instanța dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului minor arestat preventiv”.

Decizia³ nr. 7 din 16 martie 2015

4. În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art.348 din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că:

“Fapta unei persoane care exercită activități specifice profesiei de avocat în cadrul unor entități care nu fac parte din formele de organizare profesională recunoscute de Legea nr.51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat republicată, cu modificările și

¹ Publicată în M. Of., Partea I nr. 150 din 02 martie 2015.

² Publicată în M. Of., Partea I nr. 157 din 05 martie 2015.

³ Publicată în M. Of., Partea I nr. 234 din 06 aprilie 2015.

completările ulterioare, constituie infracțiunea de exercitare fără drept a unei profesii sau activități prevăzută de art.348 Cod penal”.

Decizia⁴ nr. 15 din 21 septembrie 2015

5. În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art.19 din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că:

“În cauzele penale având ca obiect infracțiunile de evaziune fiscală prevăzute în Legea nr.241/2005, instanța, soluționând acțiunea civilă, dispune obligarea inculpatului condamnat pentru săvârșirea acestor infracțiuni la plata sumelor reprezentând obligația fiscală principală datorată și la plata sumelor reprezentând obligațiile fiscale accesorii datorate, în condițiile Codului de procedură fiscală”.

Decizia⁵ nr. 17 din 05 octombrie 2015

6. În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 213 și 215¹ alin.5 din Codul de procedură penală, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că:

“Încheierea prin care judecătorul de drepturi și libertăți soluționează plângerea formulată de inculpat împotriva ordonanței procurorului prin care s-a luat ori s-a prelungit măsura preventivă a controlului judiciar este definitivă”.

Decizia⁶ nr. 25 din 07 decembrie 2015

7. În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor Legii nr.302/2004 în materia recunoașterii hotărârilor judecătorești străine în vederea executării lor în România , Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că:

“Sancțiunile/interdicțiile aplicate în baza hotărârilor străine de condamnare, pronunțate de autoritățile judiciare ale statelor membre ale Uniunii Europene care au transpus Decizia nr.2008/909/JAI al căror corespondent în legea penală română sunt pedepsele complementare/accesorii, nu pot fi puse în executare de autoritățile judiciare române. Sancțiunile/interdicțiile aplicate în baza hotărârilor străine de condamnare, pronunțate de autoritățile judiciare ale statelor care nu au transpus Decizia nr.2008/909/JAI ori care nu sunt membre ale Uniunii Europene, al căror corespondent în legea penală română sunt pedepsele complementare/accesorii, nu pot fi puse în executare de autoritățile judiciare române, în afară de cazul în care statul emitent solicită aceasta în mod expres”.

Decizia⁷ nr. 26 din 07 decembrie 2015

⁴ Publicată în M. Of., Partea I nr. 816 din 03 noiembrie 2015.

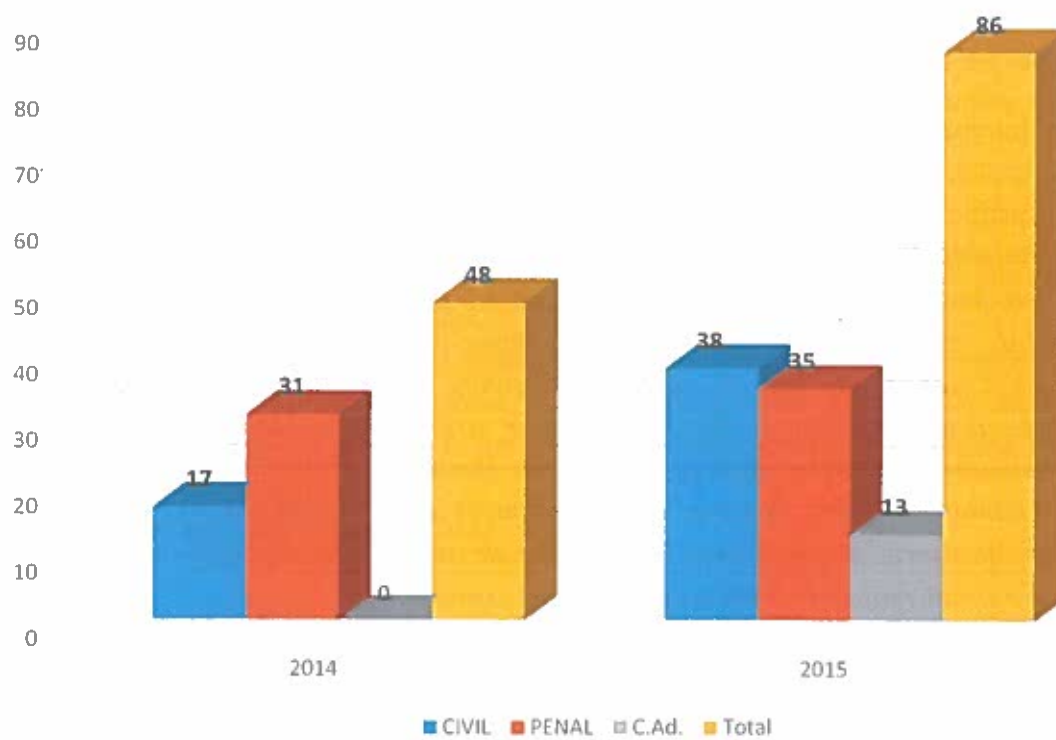
⁵ Publicată în M. Of., Partea I nr. 875 din 23 noiembrie 2015.

⁶ Publicată în M. Of., Partea I nr. 46 din 20 ianuarie 2016.

⁷ Publicată în M. Of., Partea I nr. 64 din 28 ianuarie 2016.

Anexa nr. 5

Dinamica sesizărilor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în anii 2014-2015

BIBLIOGRAFIE

I. Acte normative

Constituția României din 1991 revizuită în anul 2003

Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr.30 din 18 mai 1994, publicată în Monitorul Oficial al României nr.135 din 31 mai 1994

Legea nr.51/1991 *privind siguranța națională* publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.163 din 07 august 1991

Legea nr. 14/1992 *privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, cu modificările și completările ulterioare*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.33 din 03 martie 1992

Legea nr.47/1992 *privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale* republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 807 din 03 decembrie 2010

Legea nr.30/1994 *privind ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 135 din 31 mai 1994

Legea nr.51/1995 *privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat*, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 07 februarie 2011

Legea nr.544/2001 *privind liberul acces la informațiile de interes public modificată*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.663 din 23 octombrie 2011

Legea nr.182/2002 *privind protecția informațiilor clasificate*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 248 din 12 aprilie 2002

H.G. nr.585/2002 *pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România, modificată și completată*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.485 din 05 iulie 2002

Legea nr. 672/2002 *privind auditul intern*, republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.856 din 05 decembrie 2011

Legea nr.303/2004 *privind statutul judecătorilor și procurorilor*, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005

Legea nr.304/2004 *privind organizarea judiciară*, republicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.827 din 13 septembrie 2005 cu modificările și completările ulterioare (ultima fiind prin O.U.G. nr.18/ 2016, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 389 din 23 iunie 2016)

Ordinul nr. 1349/2004 al Ministrului sănătății *privind caracterul voluntar al standardelor menționate în Normele generale de protecție a muncii*, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 997 din 29 octombrie 2004

Legea nr.535/2004 *privind prevenirea și combaterea terorismului* publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.1161 din 08 decembrie 2004

Legea nr.550/2004 *privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române* publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 1175 din 13.12.2004

O.U.G. nr.14/2005 *privind modificarea formularelor pentru declarația de avere și pentru declarația de interese*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.200 din 09 martie 2005

Legea nr.307/2006 *privind apărarea împotriva incendiilor*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 633 din 21 iulie 2006

Legea nr.319/2006 *privind protecția muncii*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 646 din 26 iulie 2006

H.G. nr. 1425/2006 *privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor legii securității și sănătății în muncă nr.319/2006*, publicată în Monitorul Oficial nr.882 din 30 octombrie 2006

H.G. nr. 355/2007 *privind supravegherea sănătății lucrătorilor*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 332 din 17 mai 2007

H.G. nr.1346/2007 *privind aprobarea Planului de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției* publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.765 din 12 noiembrie 2007

Legea nr. 286/2009 *privind Noul Cod Penal* (intrat în vigoare la data de 01 februarie 2014), publicată în Monitorul Oficial nr. 510 din 24 iulie 2009

Legea nr. 135/2010 *privind Noul Cod de Procedură Penală*, (intrat în vigoare la data de 01 februarie 2014), publicată în Monitorul Oficial nr. 486 din 15 iulie 2010

Legea nr.176/2010 *privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 621 din 02 septembrie 2010

Legea nr.202/2010 *privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor (Legea micii reforme)*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.714 din 26 octombrie 2010

H.G. nr.215/2012 *privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2012 – 2015 (SNA), a Inventarului măsurilor preventive anticorupție și indicatorii de evaluare, precum și a Planului național de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale anticorupție 2012-2015*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 202 din 27 martie 2012

Legea nr.254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 514 din 14 august 2013

O.U.G. nr.18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 389 din 23 iunie 2016

II. Regulamente, Hotărâri ale Colegiului de conducere al I.C.C.J., Hotărâri C.S.M.

Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr.876 din 25 septembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare (*ultima fiind prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.9 din 05 aprilie 2016*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 274 din 12 aprilie 2016)

Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, adoptat prin *Hotărârea Consiliul Superior al Magistraturii nr.1375 din 17 decembrie 2015*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.970 din 28 decembrie 2015

III. Rapoarte, recomandări, decizii, rezoluții, avize, studii, conferințe

Raportul din 30 ianuarie 2013 al Comisiei Uniunii Europene către Parlamentul European și Consiliu privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare

Raportul din 22 ianuarie 2014 al Comisiei Uniunii Europene către Parlamentul European și Consiliu privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare

Recomandarea nr. R (86) 12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către Statele Membre privind măsurile de prevenire și reducere a volumului excesiv de activitate al instanțelor

Decizia 2006/928/CE din 13 decembrie 2006 a Comisiei Uniunii Europene privind stabilirea a unui Mecanism de Cooperare și de Verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției

Rezoluția nr. (81) 7 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei privind mijloacele de facilitare a accesului la justiție

Avizul nr. 1 (2001) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești

Avizul nr. 11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești

Studiul privind percepția magistraților asupra independenței sistemului judiciar (2006) elaborat de Transparency International România

Conferința Judecătorilor Europeni desfășurată la Cracovia în perioada 25-26 aprilie 2005 cu tema "Justiția și media"

IV. Hotărâri ale Curții Europene ale Drepturilor Omului

Hotărârea CEDO din 1 decembrie 2005 în cauza Păduraru contra României, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.514 din 14 iunie 2006

Hotărârea CEDO din 06 decembrie 2007 în cauza Beian împotriva României, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.616 din 21 august 2007

V. Lucrări de specialitate

L. Barac, *Management judiciar*, Editura Hamangiu, București, 2010

R. Cava, *Comunicarea cu oamenii dificili*, Editura Curtea Veche, București, 2003

C. Furtună, C. Diaconu, *Managementul administrativ-judiciar*, Editura All Beck, București, 2002

M. Ghiță, M. Sprânceană, *Auditul intern al instituțiilor publice*, Editura Tribuna Economică, București, 2004

N. Goodman, *Introducere în sociologie*, Editura Lider, seria cultură generală, București, 1992

N. Năbârjoiu, *Metode moderne de management al firmei*, Editura Universitară, București, 2007

M. Petrescu, I. Stegăroiu, N. Năbârjoiu, A. Duică, E. Popa, *Managementul schimbării și riscului*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2010

P. Singer, *Tratat de etică*, Editura Polirom, București, 2006

A. Stănoiu, *Sociologie juridică*, Editura Trei, București, 1999

M. Voinea, *Sociologie generală și juridică*, Editura Holding Reporter, București, 1997

M. Voinea, Fl. Dumitrescu, *Psiho-sociologie judiciară*, Editura SYLVI, București, 1999

VI. Site-uri

<http://www.scj.ro>

<http://www.csm1909.ro>

<http://www.inm-lex.ro>

<https://wcd.coe.int>

<https://www.wcd.coe.int>

<http://eur-lex.europa.eu>

<https://www.ncjrs.gov>

***Notă** Toate sursele documentare indicate în bibliografie sunt prezentate în ordine cronologică.